

PLAYBOY

BROJ 123 JANUAR/FEBRUAR 2015.
IZDANJE ZA SRBIJU
www.playboy.rs

Cena: 199 din • 3,1 evro

MIS JANUARA
**SEKS SA
7 ZVEZDICA**

**NIVES
CELZIJUS:
IZ DUBINA
BALKANSKOG
PAKLA**

**20 PITANJA:
VOJIN ĆETKOVIĆ
GURU ONLAJN
SRBIJE: ISTOK
PAVLOVIĆ**

**KOŠARKAŠKE
LEGENDE
DEVEDESETIH
NAJBIZARNIJI
MUZEJI SVETA**

**KAKO JE
JELENA KARLEUŠA
POSTALA NAJVEĆA
OPASNOST ZA SRPSKI
PATRIJARHAT**

Iz iste perspektive
posmatramo svet

Već godinama prepoznajemo jedni druge, jer iz iste perspektive posmatramo svet. Vaše najvrednije je nama najvažnije i razlog da život gledamo kao stalnu promenu na bolje. Ponosni smo na preko 1.700.000 klijenata u Srbiji, tradiciju dužu od 180 godina i prisustvo u 60 zemalja širom sveta.

Generali Osiguranje Srbija. Deo Generali grupe.

generali.rs Kontakt: 011 222 0 555

PLAYBOY

NAVIGATOR

Glavni i odgovorni urednik: Milan Nikolić

Art-direktor: Miroslav Pavlović

Fotografi: Anđela Grozdanić,
Marius Bugge, Josh Ryan

Foto-agencije:
Profimedia, Shutterstock

Saradnici: Dušan Stojanović, Danilo Obradović,
Aleksij Kišjuhas, Stephen Rebello, Ivan Dabetić,
Kevin Cook, Stjepan Vudrag, Sonja Podgorelec

Lektorka: Mirjana Milanović

Izdaje:

ATTICA MEDIA SRB

Takovska 45a, Beograd

Tel: (011) 264 84 32, 264 84 36,
(011) 630 13 21, 630 15 21, 630 15 41

Faks: (011) 264 84 57

E-mail: playboy@atticamedia.rs

Direktor:
Danijela Jovanović

Direktor poslovnog razvoja:
Petar Janošević petar.janosevic@atticamedia.rs

Advertajzing direktor:
Mirjana Nikolić mirjana.nikolic@atticamedia.rs

Advertajzing menadžer:
Nevenka Gobeljić nevenka.gobeljic@atticamedia.rs

Marketing:
marketing@atticamedia.rs

Ofis menadžer ATTICA MEDIA SRB:
Mirjana Obradović Antić
mirjana.obradovic@atticamedia.rs

Distribucija: distribucija@atticamedia.rs

Finansije: finansije@atticamedia.rs

rotografika

Štampa:
Rotografika,
Segedinski put 72,
Subotica

CENTROSINERGIJA

Distributer:
Centrosinergija d.o.o.
Milutina Milankovića 19,
Novi Beograd
Dejan Stančević
(011) 7159 530

Magazin je dostupan u digitalnom formatu
na www.novinarница.net

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд 79
PLAYBOY / glavni i odgovorni urednik
Milan Nikolić. - Izd. za Srbiju i Crnu
Goru. - 2004, br. 1 (jan.) - . - Beograd (Takovska 45):
Attica Media SRB, 2004- (Subotica : Rotografika). -
28 cm Mesečno. ISSN 1451-6950 = Playboy
(Beograd) COBISS.SR-ID 111416844

Hugh M. Hefner - Editor-in-Chief

U.S. PLAYBOY

Scott Flanders - Chief Executive Officer

Jimmy Jellinek - Editorial Director

Mac Lewis - Art Director

Patty Beaudet-Francis - Deputy Photo Director

Matt Nordby - Chief Revenue Officer

PLAYBOY INTERNATIONAL PUBLISHING

Markus Grindel - Managing Director

Mary Nastos - Publishing Services Manager

Gabriela Cifuentes - Digital Asset Manager

Adam Podolski - Administrator

PLAYBOY, PLAYMATE, PLAYMATE MESECA,
PLAYMATE GODINE, GLAVA ZECA i FEMLIN su
robne marke i mogu biti korišćene samo uz licencu
dobijenu od Playboy Enterprises International, Inc.

MAJKL DŽORDAN

NIVES CELZIJUS

MILAN NIKOLIĆ

IVAN DABETIĆ

VOJIN ČETKOVIĆ

Zimski Playboy je uvek poseban izazov. Kako zadržati pažnju muškaraca tokom januara kada nam je konkurencija tako jaka, a čini je sveto trojstvo muškog hedonizma. Piće, hrana i seks. Svako ima pravo da napravi svoj redosled među odabranim pojmovima, ali to je zapravo to. I sve ih ujedinjuje onaj ključni - sloboda! Slobodni dani su za mnoge od nas možda ono najčarobnije u vezi sa svim prazničnim čarolijama (duboko smo uvereni da svaki čitalac oseća ironiju u upotrebi reči „čarobno“ i „čarolija“ jer ironija na svu tu zimsku patetiku ne stoji nikome tako dobro kao muškarcima).

A ukoliko budete imali dovoljno vremena za bahanalije, bez obzira na to šta za vas znači ova reč - dano-noćno partijanje, seks sa osam žena, ozbiljnu mogućnost da se udavite u moru alkohola ili, jednostavno, sto sati kvalitetnog sna sa povremenim pauzama - računamo da ćete imati vremena i za čitanje. Playboya, naravno.

MILAN NIKOLIĆ se, u skladu sa činjenicom da se i domaća politička scena tokom *blagdana* pretvara u hor nasmešenih i dobronamernih likova u sličnim odelima, odlučio za analizu javne prezentacije na jednom sasvim konkretnom primeru. Uspeo je da, na samo dve strane rubrike *Forum*, skokne unazad do Tita i strmoglavi se preko Slobe, Koštunice i Tadića sve do jedinog živog superheroja među aktuelnom svitom političara. Bar ako je sudeći po fizičkom izgledu. Do **ČEDE JOVANOVIĆA**, koji, nema sumnje, u određenim sportovima može da dobije i Putina, toliko se očeličio, samo što mu ova ruralnija Srbija to ne bi priznala ni za živi glavu.

Praznici u Hrvatskoj počeli su pakleno. Za to se pobrinula *najsrpskija* među svim hrvatskim zvezdama, **NIVES CELZIJUS**. Ujedno i najtiražnija spisateljica današnje Hrvatske. U aktuelnim intervjuima sa glumcima, rediteljima, muzičarima i piscima neprestano razgovaramo o uspostavljanju nečega što bi bio jedinstveni kulturni prostor i utisak je, poslednjih godina, da se te veze ponovo uspostavljaju. Međutim, dovoljni su jedan Šešelj ili Gotovina i da kultura oseti razorni pritisak politike. Jedina ćelija koja je bila i ostala otporna na sve tektonske potrese u odnosima suseda u regionu ili zapadnom Balkanu bila je estrada. Zbilja, nisu li oni stvarno najveći profesionalci? Nives Celzijus je pandan brigadama srpskih superpopularnih šoubiz zvezda koje se pre svega mogu pohvaliti multimedijalnoću. U slici i reči, na papiru i u pikselima.

Praznični Playboy donosi povratak u devedesete, ali ovoga puta nema potrebe da vam se diže kosa na glavi. Isključite sve asocijacije na tu deceniju jer idemo daleko od Balkana. Sjajna priča o plejadi šampiona basket predvođenih **MAJKLOM DŽORDANOM** prilika je za reprižu jedne zlatne epohe. O nečemu što po smislu podseća na to jeste intervju koji je sa **VOJINOM ČETKOVIĆEM** uradio **IVAN DABETIĆ**, a u kome se takođe, sa mnogo nostalgije, rezimira neko bolje doba. U ovom slučaju reč je o kulturi. Novi Playboy je atraktivan kolaž prošlosti i budućnosti začinjjen pravom merom adrenalina i optimizma od kojeg pobednici nikada ne odustaju. Živeli!

PIXY

SADRŽAJ

JAN/FEB 2015

PREDSTAVLJAMO

- 010 DILEMA**
Kako preživeti
praznične stereotipe?
- 018 PUTOVANJE**
Živeo Beč
- 028 STAV**
JK i patrijarhat
- 032 FORUM**
Telo kao dokaz
- 034 FENOMEN**
Ko psuje, zlo (ne) misli
- 090 DOSIJE**
Književnost na sudu

KOLUMNE

- 024 MUŠKARCI**
Meka strana trbušnjaka
- 026 ŽENE**
Slaba na slabića

INTERVJU

- 054 HOAKIN FENIKS**
Životne i druge tajne

20 PITANJA

- 084 VOJN ČETKOVČ**
Koja je uloga
najvažnija?

DEVOJKA

- 038 BRITNI VORD**
Pogled s visine
- 062 KEJSLI KOLINS**
Luksuzni muški san

NA NASLOVNOJ

Kad je ona na mestu
vozača, zeka se krije
u centru volana

VAM ŽELI

**SREĆNE
PRAZNIKE!**

www.mtv.rs

[@MTVSrbija](https://twitter.com/MTVSrbija)

[/MTVSrbia](https://facebook.com/MTVSrbia)

DRAGI PLAYBOY

Dragi Playboy,
Razrađujem paklen plan za predstojeće praznike. Imam osam slobodnih dana. Sa devojkom sam spremio sve što se obično sprema za Novu godinu, ali želeo bih i sebe da dovedem u red. Planiram vreme ispunjeno divljim, dugometražnim seksom. Koliko su sredstva za potenciju na našem tržištu sigurna i rizična po zdravlje?

Dušan, Lazarevac

*Dragi Dušane,
Planirati seks, a posebno dugometražni i divlji, već samo po sebi je stresno. Nemoj to da radiš sebi jer ćeš umesto uživanja u seksu misliti o cilju ili rekordu koji si sebi postavio. Nisi napisao koliko imaš godina, ali jasno je da su ti pilule potrebne ne zbog postizanja erekcije, već zbog dužine odnosa i čestog ponavljanja seksa. Jednu stvar nemoj da radiš – nikako ne istražuj sam po internetu kako ne bi naseo na fore i fazone. Najbolje je da postaviš pitanje lekaru ili bar farmaceutu. U obzir moraju da se uzmu tvoje godine i opšte stanje organizma. Želja ti je malo dečaka, ali neki dečaci zauvek ostanu dečaci. Pa kad si već rešio, srećno!*

Dragi Playboy,
Devojka sa poslednje naslovne strane je najbolja zimska naslovnica u poslednjih nekoliko godina. Kao kolekcionar srpskog izdanja – to mogu da potvrdim. Takode, prošli broj je potvrdio da Playboy zna šta je prefinjena erotika. I uzbuđuje i inspiriše.

Miloš, Beograd

Pišite nam na: playboy@atticamedia.rs i Playboy, Takovska 45a, 11000 Beograd

SAMO NA EKO PUMPAMA

VIŠE KILOMETARA, MANJE GORIVA!

Nova generacija EKO goriva

EKO pumpe, u skladu sa potrebama vozača u Srbiji, uvode još jednu inovaciju u vidu nove generacije **EKONOMY** goriva, kreiranih da omoguće prelazak više kilometara, uz manju potrošnju goriva.

do 4% uštede
na ukupnu količinu sipanog goriva

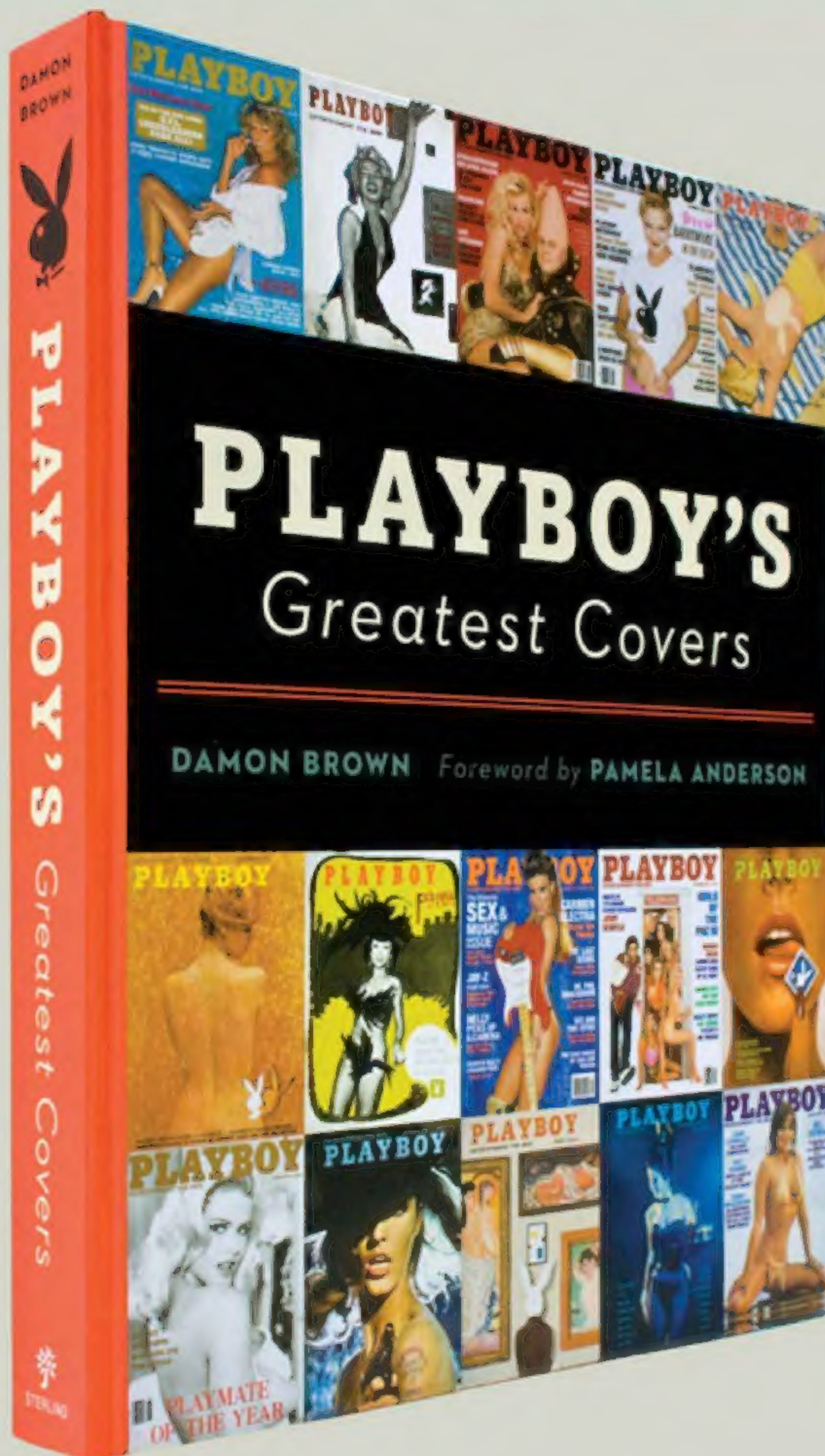

www.ekosrbia.com [f/ekosrbia](https://www.facebook.com/ekosrbia)

EKONOMY
fuels

PLAYBOY'S GREATEST COVERS

For nearly 60 years, Playboy Magazine has made a splash with its mind-blowing covers. Now, for the first time, there is a book dedicated to this American icon.

Featuring hundreds of color photographs and behind-the-scenes outtakes from cover shoots.

Foreword by Pamela Anderson, text by Damon Brown. Sterling Publishing.

310 pages. 9" by 11." \$35 (\$42 in Canada).

Go to amazon.com to order.

SLADOLED ZA PLEJBOJA

Moric Frid je bio sumnjičav kada sam pričala o Playboyu kao časopisu gde se mora pojaviti. Ponekad progovori u njemu *konzervativni Austrijanac*, pa doda spontano da ima puno golih tela, pa da li je to pravo mesto za njega i šta bi on sada rekao kada bi ga pitali o seksu. Zatvoren je malo. No dobro, rešila sam da pokušam. Nije Playboy seks. To je standard. Ili si vrhunski ili si prosek. Kao i ovaj sladoled, ima jako afrodizijačko dejstvo. Lakše je kada neko drugi piše o tebi. Duže se pamti. Drži ti pažnju. Pa te malo uzbudi jer ne znaš gde je granica i jedeš tekst. Pravi afrodizijak.

Na sladoled me uvek podseti lizanje. Sama reč ima svoju misteriju, pa je ne izgovaramo često i glasno. Dvosmislena je. Ili samo inspirativna. Nema puno tekstova koji se bave ovom temom, te sam rešila da dam svoj mali doprinos. U stvari - lažem, napravio je neki Britanac Čarli sladoled plave boje za koji tvrdi da je bolji od vijagre. Kugla u sebi sadrži šampanjac i 25 miligrama leka. Ma sve je to hemija.

Vratimo se prirodnim stimulansima. Ono što volim kod ovog sladoleda jeste što je srpski brend, nikakva franšiza. Došao čovek u Srbiju, ostao i rešio da bude najbolji. Šef ove sladoledžinice je strašno inspirisan - do sada je napravio 130 ukusa. Kvalitet se prepozna vrlo lako, pa i to da pred sobom imate 100% prirodan proizvod. Moritz ima i šljivu - srpska šljiva nikako afrička.

www.facebook.com/MoritzEis

Moje preporuke ovog prirodnog stimulansa dok čitate Playboy su sledeće. Prvi na listi je sladoled od crne čokolade. Belgijska čokolada se uvozi u granulama, koje se pažljivo pripremaju po originalnoj *Moritz Eis* recepturi i dopiru do svih vaših čula. Ljubitelji ovog sladoleda su provereno predani i izdržljivi ljubavnici.

Drugo mesto rezervisano je za sladoled od pistača. Prava egzotika. Podseti me na Istanbul, na rušenje granica i muškarce koji su dobri ljubavnici nestalnog duha. Za one koji eksperimentišu. Zato je često da se ovaj ukus meša sa drugima.

Orah mi je na poslednjem mestu - rezervisanom za verne muškarce. Možda jer ne postoje, a možda zato što svi tragamo za njima. U ljubavi su ljubitelji oraha verne duše. Seks sa različitim partnerima jednostavno nije za njih. Reč je o romantičarima. Prevara nikad ne dolazi u obzir. A ako orah pomešate sa anisom, koji je novi ukus za ovu zimu, dešava se... moraćete to sami da otkrijete. Kažem ja da je osim ukusa bitan i efekat lizanja. I kombinovanja naravno.

S. M.

MORITZ
EIS

Umetnost

uživanja u savršenom

espresso

barcaffé

PLAYBOY

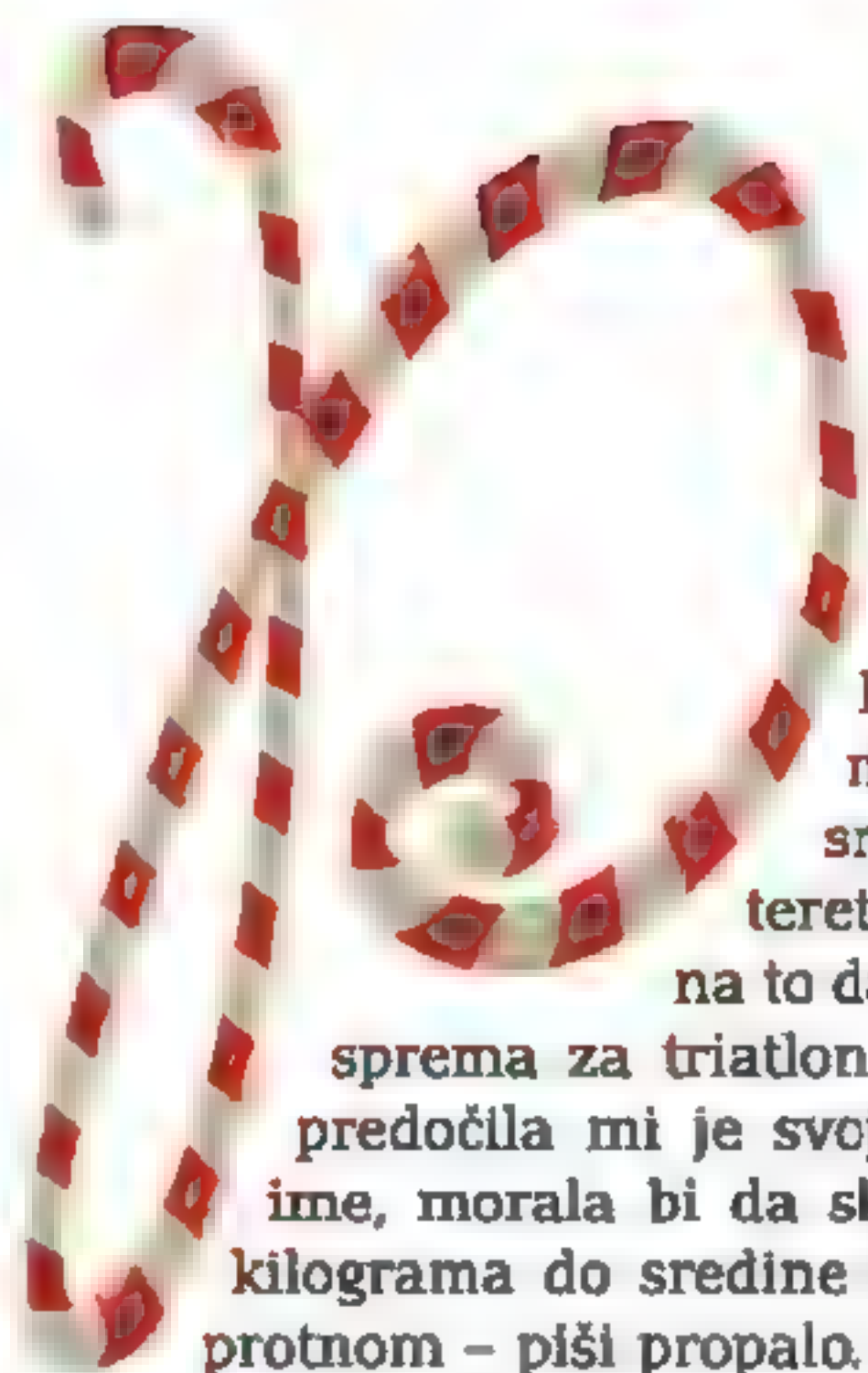
ZGAZI SVE PRAZNICNE ŠABLONE

.....

TO SU ONI DANI KOJI SE, ŠTO SU
BLIŽI, OČEKUJU SA OGROMNIM
NESTRPLJENJEM. DA BI BILI
UPROPAŠĆENI? TAKO NEŠTO VAM
SIGURNO NIJE BILA NAMERA, ALI
PRISETITE SE KOLIKO PUTA VAM SE
BAŠ TO DOGODILO

.....

PIŠE: DANILO OBRADOVIĆ

re par nedelja sam seo na kafu sa prijateljicom. Pored uobičajenih tema dotakli smo se fitnesa i teretane. S obzirom na to da vežba kao da se sprema za triatlon (ne sprema se), predočila mi je svoju nepriliku. Naime, morala bi da skine još nekoliko kilograma do sredine decembra. U suprotnom – piši propalo. Sledeći slobodan termin joj je predletnji period. Sredinom decembra kreću slave, koje prate pripreme za Novu godinu, božićni praznici, Srpska nova godina i ostatak januara se oporavljaš. Nakon januara imaš samo (njene reči) nepuna dva meseca u koja mogu da se uguraju treninzi pre nego što krenu uskršnji praznici i sve što ih prati.

Na taj način mi je predočila da **jedan dobar deo naše godine provedemo okupirani pretprazničnim, prazničnim i postprazničnim obavezama**. I ne zavaravajmo se, u pitanju jesu obaveze. Da je u pitanju praznični hobi, ne bi svi histerisali i zapostavljali svoj život. Uostalom, ako mogu da ti posluže kao izgovor, budi siguran da su praznične *štagod* dosta važne, tj. tako ih mi bar shvatamo. Svi jurcemo da bismo ispunili neku zamišljenu kvotu koja treba da pokaže koliko smo se oko praznika isclimali. Za to vreme ostatak života nam stoji u mestu, uzurpiran. *Posle praznika* postane mistično vreme i mesto kada će se sve druge obaveze rešiti i svi ostali susreti odigrati.

Zašto je to tako, ostavićemo stručnijima od nas da protumače. Bilo da su u pitanju tradicija, potreba ili uslovljavanje okoline, činjenica je da praznici znaju da budu stresni po organizam po svim osnovama. Ima tu dosta putovanja, opijanja i prežderavanja, što zna da ostavi trag na telu. S druge strane, pakovanje, priprema i emotivno uslovljavanje nam narušavaju duševni mir.

Postoje individue koje praznike obožavaju. Doduše, kod njih je u pitanju pažljivo izvedena jednačina kojom izračunaju sve ono što dobijaju nasuprot svemu onome što moraju da ulože. Ubaciš krv, suze i znoj, kao i sate i sate razgovora preko telefona, guranja u prevozu i prodavnicama, a dobiješ vreme sa porodicom na okupu i poneki poklon. Svi se koristimo nekom verzijom ove jednačine i svima su rezultati manje-više isti.

Ipak, vreme teče, odmetneš se u svet i postaneš svoj čovek. Živiš svoj život kao odrasla osoba, preuzimaš na sebe obaveze koje dolikuju nekom ko u ormanu ima par kravata i čije lice je sposobno da pusti bradu, ali opet dode vreme kad se pakuješ ko poslednji student i krećeš put doma, onog

prvog doma, gde ćeš sedeti na istom mestu za stolom i gde će te rođaci koje vidiš jednom godišnje pitati isto što su te pitali i prošle godine.

Moderni terapeuti i gurui su se prihvatili ove problematike. Rešenje je očigledno da se revitalizuje razgovor za stolom. Umesto o vremenu, snegu ili penziji, pričajte o svojim prvim uspomenu, najsrećnijim momentima ili o onome čime se najviše ponosimo. Očigledno ne znaju da je dedin najsrećniji momenat bio ono vreme kad je po snegu pokupio penziju. Doduše, stigla mu je na vrata, al' nema veze. Ako neko na to skrene pažnju, deda započinje svoj ep o KPJ, koji je svake godine bogatiji i preti da pretekne Ciklus Kraljevića Marka.

Možete jednostavno da ne odete. Sedite kući, šaltajte TV program. Praznično odsustvo. Teško da ćete imati društvo. Nije svakom lako izboriti se sa godinama društvenog, biološkog i porodičnog učenjavanja i uslovljavanja koja zahtevaju od nas godišnji hadžiluk do mesta našeg rođenja, detinjstva ili tamo gde su roditelji odlučili da se presele. Teško je. Ljudi su stvorenja navike, a ovu je teško napustiti.

Ipak, prekidanje veze s porodicom je nešto što vam preporučuju ako bežite od nasilnog partnera ili se učlanjujete u sektu. Iako bi višednevno *orgijanje* hranom i pićem moglo da se klasifikuje kao ispiranje mozga, teško da zahteva tako rigorozne mere. Ono što je potrebno je jedno isplanirano balansiranje svojih obaveza i želja. Drugim rečima, kompromis. Sa sobom.

Razbiti praznične šablone nije lako, naravno, ali je potrebno jer će ti omogućiti dosta ležerniju sezonu. Period koji od tebe zahteva eksces u hrani i piću je primamljiv, ali počni da ga posmatraš kao period samodiscipline. Hrane neće nestati i piće neće presušiti koliko ti god tvoje moždano stablo govorilo suprotno. Štaviše, već sutradan će trpeza biti opet puna. Kao i sledećeg dana. Nema potrebe svaki put rekreirati scenu iz *Hrabrog srca* i kao Mel Gibson jurišati na trpezu, niti otkopčavati dugme na pantalonama uz šeretski smeh.

Razgovori za stolom možda idu na živce. Ipak, koliko puta moraš da kažeš ljudima kako je na poslu odnosno fakultetu (Još nemaš posao?! Strašno, ova naša država!), kako je tamo gde već živiš i kako je sa devojkom, pre nego što poželiš da istetoviraš odgovor? Umesto jednosložnih odgovora i višeznačnog klimanja glavom, ponudi duži

odgovor, povedi svoju temu. Upitaj nešto onog ujaka koji insistira da se ophodi prema tebi kao pre dvadeset godina. Niko ne traži da poslušаш moderne gurue i zapitaš sve prisutne kako žele da ih se deca sećaju kad ih više ne bude, ali zapitaj nešto što

RAZGOVORI ZA STOLOM MOŽDA IDU NA ŽIVCE. IPAK, KOLIKO PUTA MORAŠ DA KAŽEŠ LJUDIMA KAKO JE NA POSLU ODNOSNO FAKULTETU (JOŠ NEMAŠ POSAO?! STRAŠNO, OVA NAŠA DRŽAVA!), KAKO JE TAMO GDE VEĆ ŽIVIŠ I KAKO JE SA DEVOJKOM, PRE NEGO ŠTO POŽELIŠ DA ISTETOVIRAŠ ODGOVOR?

traži malo truda. Nemoj da kukaš o plitkosti za stolom, a potom povedeš razgovor o zimskim gumama (doduše, zna ponekad i glupa tema da odvede na čudna mesta).

Na kraju, uvek možeš da odeš. Dobra strana kad nekom dolaziš u goste je što uvek možeš da se pokupiš i nestaneš. Možda će drugi prokomentarisati i zavaditi, ali sad nosiš pantalone za velike dečake, zar ne? Vreme je da pokažeš svima šta od tebe mogu da očekuju, šta ti je napor, a šta zadovoljstvo. Najvažnije je možda što ćeš stvoriti sliku o sebi po kojoj će se drugi navoditi. To je barem tvoj cilj i nećeš ga postići iz prvog pokušaja. Ipak, s vremenom će tvoja okolina znati šta od tebe može da očekuje. Tvoje je da ta očekivanja kontrolišeš.

Naravno, uvek ima šanse da si jedan od onih koji bi najradije cele praznike odseleli kući, odsečen od sveta sa kesom čipsa koja će te održati u životu sve dok sneg s druge strane prozora ne krene da se topi. Tebi, šta da kažem? Porodica, prijatelji, devojka i deca znaju da budu vrlo okrutni. Odvućiće te iz kuće u pidžami i nametnuće ti svoje prisustvo. Budi srećan, praznici su. Pravo vreme da se razbiju uobičajeni šabloni. ▣

MOBILNOST I HEDONIZAM U SVAKOM TRENUTKU

[illegible]

ŽELJKO TOMIĆ, generalni direktor
i jedan od osnivača kompanije OSA
Računarski inženjering

Bilo da se radi o *Autodesk* softveru za projektovanje, *Canon* profesionalnim produkcionim i štampačima velikog formata, koji te projekte prikazuju u najsitnijim detaljima ili sredstvima za komunikaciju poput pametnih telefona i prenosnih računara, trudim se da sve stavim u funkciju posla kojim se bavim. Ukoliko bih morao da izdvojim meni omiljene i možda najkorisnije gadžete, onda bi trenutna lista izgledala ovako:

**Canon 5D Mark III foto-aparat
sa Canon zoom objektivom
Ultrasonic EF 24-70 mm,
f/2.8L II USM**

• Mogu da kažem da se praktično ne odvajam od ove kombinacije DSLR foto-aparata i moćnog objektiva, iako zbog različitih vrsta fotografije isprobavam i druge objektivne koji podjednako kvalitetno obavljaju posao. Primena je višestruka, od fotografija enterijera koje snimam u poslovnom okruženju i važnih regionalnih i lokalnih događaja do mnogo živopisnijih fotografija prilikom poseta drugim zemljama koje beležim sa kopna, vode ili iz vazduha. Bez obzira na namenu, fotografije su vrhunskog kvaliteta i često umeju da ostave bez daha ili da nateraju osmeh na lice mojim prijateljima i saradnicima.

Apple iPhone 6+

- *Apple smart telephone* i druge uređaje koristim već godinama i definitivno se radi o dobro osmišljenim uređajima sa poslovnom i privatnom primenom. S obzirom na veliki ekran od 5,5 inča ovaj telefon je odlična zamena za sve komunikacione uređaje koje koristim u kancelariji i bez ikakvih problema omogućava surfovanje internetom, imejl korespondenciju, organizovanje vremena, poslovnih i privatnih obaveza kao i praćenje društvenih mreža.

UniDocs Business Box - Business Intelligence

- Kako bih u svakom trenutku imao tačan podatak i kontrolu nad rezultatima poslovanja kompanije OSA i mogao da vidim finansijska predviđanja prilikom donošenja važnih poslovnih odluka, koristim *UniDocs Business Box* softver koji je kombinacija ERP i DMS rešenja i koji u potpunosti prati parametre poslovanja kroz mnogobrojne module koje nudi, te na osnovu njih donosi celokupnu sliku uspešnosti kompanije koja je od mene udaljena samo jedan klik mišem.

Apple MacBook Pro

• Imajući u vidu da je za softver Autodesk, koji je namenjen projektovanju u inženjerstvu i za profesionalnu obradu foto i video materijala kojom se bavim, potrebna jaka mašina koja kombinuje snažan procesor i dovoljno memorije za pokretanje zahtevnih aplikacija, moj izbor je pao na *AppleMacBook Pro notebook* računar. Razlog je jednostavan – u laganom i tankom pakovanju dobijate snagu i pouzdanost koja sa lakoćom izlazi na kraj sa pomenutim zadacima. Osim toga *Retina* ekran visoke rezolucije koji poseduje ovaj računar ostavlja bez daha prilikom gledanja završenih projekata i prikazivanja fotografija oživljavajući svaki detalj, svaki piksel. Najbolje od svega je što zadatke i poslovne obaveze mogu da završim dok sam na putu jer je pored svoje moćne konfiguracije i veoma portabilan.

Cleveland 588 RTX 2.0 CB Black Satin Wedge štap za golf

• Posle napornog rada volim da se uz porodicu i prijatelje opustim uživajući u prirodi i nadmudrivanju sa samim sobom i sa divnom prirodom, pokušavajući da golf lopticu ubacim iz što manje pokušaja u rupu. *Cleveland 588 RTX 2.0* je odličan lob wedge štap koji me je u nebrojenim prilikama izvukao iz nezgodne situacije na terenu i kao pravi keč iz rukava omogućio da zadržim pozitivan rezultat.

FOTO BOJAN

ISTOK PAVLOVIĆ

Uspeo je da objedini teoriju i praksu. Srbija je dobila svog onlajn gurua pre nego što je većina naučila da se uloguje na društvene mreže. Kao teoretičar, Istok ne opterećuje, ali je autoritativan. Kao uticajan tviteraš, blogger i kolumnista – jednostavan je, zanimljiv i pre svega strpljiv jer je na vreme shvatio da će masovno korišćenje interneta pokazati i dobro i loše u nama

celog sveta i, ukoliko na tom sajtu složiš impresivnu i fascinantnu priču, ako umeš da im kreiraš viziju da će im to što nudiš promeniti život, kupiće bilo šta od tebe. Od tada, čitam godišnje oko 30 knjiga iz psihologije, marketinga, sociologije, dizajna, kopirajtinga i, što je još važnije, pratim blogove i onlajn zajednice koje govore o tome.

KAKO BISTE IZ VAŠEG UGLA ZAKLJUČILI I DALJE OTVORENU TEMU O DIGITALNOJ ERI I OTUĐENJU.

ŠTA NAM JE INTERNET ZAISTA URADIO?

Ne znam da li se to može nazvati otuđenjem, ali ljudi definitivno manje izlaze po klubovima i manje se druže uživo. To je potpuno normalno, ako viđaš sve te ljude na mrežama svaki dan, manje ima potrebe za druženjem uživo. Drugo, ljudi se preko neta upoznaju i muvaju, što je odlično, daleko od otuđenja. Pa pogledajte realno – mnogo veće otuđenje je u klubovima i na splavovima. Niko nikom ne prilazi, svi sede samo sa svojim društvom. Na netu će bar neko nekog i da startuje.

PRAVITE LI SELFJE?

Jako retko. Uglavnom sam na fokusiran na svet oko sebe, a ne na sebe. Kada se nalazim u nekom zanimljivom ambijentu, razmišljam o tome kako da napravim zanimljivu foto-kompoziciju za Instagram, a poslednje što će mi pasti na pamet je da stavim sebe u tu sliku. Ali vidim da ima ljudi koji su oboleli od selfija, i njima je zaista potrebno da razmisle o nekom psihoterapeutu. Narcisistički poremećaj ličnosti je pre pojave interneta bila dijagnoza kod 1% ljudi. Danas je ta cifra višestruko veća, pogotovo kod mlade populacije. To je očekivano, mladim ljudima se često sve vrti oko fizičkog izgleda, a sada su dobili platformu gde mogu da mere afirmaciju kroz broj lajkova, i odatle poplava selfija i narcizma.

RIJALITI PROGRAMI SU OTVORILI VRATA TELEVIZIJE KAO MOĆNOG MEDIJA OBIČNIM LJUDIMA. MEĐUTIM, TEK JE INTERNET STVORIO ŠANSU SVAKOME DA SE OSEĆA KAO ZVEZDA I DA VIRTUELNIM PUTEM GRADI TAJ LIK. DA LI JE GLOBALNI NARCIZAM UŠAO U MALIGNU FAZU I DA LI, KAO STRUČNJAK, MOŽETE DA PRETPOSTAVITE ŠTA SLEDI IZA OVE OPSESIVNE?

Mi sada živimo u dobu mikrobrendova. Postoje lokalne zvezde, postoji devojka sa najviše lajkova u Požarevcu i dečko sa najviše lajkova u Loznici. Kroz tu lokalnu, mikroslavu mnogo više ljudi može da oseti slavu, da doživi taj osećaj koji je ranije bio privilegija za sto ljudi u državi, za one koji stalno vise na televiziji. Znači, kao da smo nekada imali neku drogu koja je bila dostupna uskom krugu ljudi, a sada je dostupna skoro svakom. A kako se ponašaju ljudi kada ušmrču tu drogu zvanu slava, imali smo prilike da vidimo u prethodnih sto godina. Ako pogledate slavne zvezde kroz istoriju, to su često neki burni životi, nestabilne ličnosti, egomanijaci, tu su prevare i ljubavne afere, skandali, ti ljudi konstantno osećaju potrebu da budu u centru pažnje.

NA KOJOJ VOLTAŽI JE VAŠA SUJETA? DA LI JE PEDAGOŠKI KANALIŠETE I KOLIKO VAM ZNANJE KOJIM RASPOLAŽETE POMAŽE DA JE OGRANIČITE?

Moja sujeta je nekada bila ogromna, ali mi je znanje koje imam pomoglo da je potpuno eliminišem. Kad se bavite marketingom, što je neka manipulacija ljudima, onda čitajući svu tu psihologiju shvatite šta se dešava i sa vašim mozgom. I voleo bih kad bih mogao to znanje da prenesem svim ljudima koje poznajem jer kada se oslobodite sujete, vaš život tek tada počinje. Sujeta je bukvalno kao jedan lanac kojim ste vezani kao pas u avliji, i šta god da su vam životni ciljevi, ne možete se odmaći dalje od te avlije dok lanac ne skinete.

Recept za skidanje sujete zapravo je vrlo jednostavan i glasi ovako: Prekinite da slušate pohvale. Prekinite da potvrđujete sebi da vredite na osnovu nekih faktora iz spoljnog sveta. Kad god vam neko kaže *svaka čast na ovom uspehu*, istog momenta obrišite tu rečenicu iz mozga, ne dozvolite uopšte da ta informacija dođe do vas i da vam pravi nekakav prijatan osećaj u telu. Jer je to jedna droga na koju se ljudi navuku, na primanje potvrde o sopstvenoj vrednosti iz spoljnog sveta. To mogu da budu i lajkovi, kompli-

Narcizam je kao jedna ružna gusenica koja se može pretvoriti u predivnog leptira. Taj leptir zove se samopouzdanje. Ako uspete da budete samouvereni bez narcizma, vi ste pobednik u ovom životu. Čime god da se bavite, bićete među najboljima

menti uživo, šta god. Na primer, kad sam bio mladi, gledao sam da imam devojku koja je što lepša i poželjnija jer mi je to pravilo nekakav veštački osećaj da vredim, prijalom mi je da mi pričaju kako mi je devojka dobra riba. Plus ovo što radim – bio sam u tome uvek najbolji, možete misliti koliko mi je tek to pumpalo sujetu. To je sve, dakle, veoma pogrešno i upravo taj prijatan osećaj kod pohvala čini da se sujeta sve više i više uvećava. Jer, kad god se dogodi nešto što ne potvrđuje taj veštački stvoren izvor vrednosti, čovek poludi od besa. Dakle, onog momenta kada istrenirate sebe da ne čujete bilo kakve pohvale, vrlo brzo će nestati i vaša sujeta. Naravno, cela ova priča je usko povezana sa narcizmom, selfijima, lajkovima. To vam je univerzalni recept da se skinete sa te droge i uštedite pare namenjene psihoterapeutu.

POSTOJE LI POZITIVNI EFEKTI NARCIZMA?

Naravno. Narcizam je kao jedna ružna gusenica koja se može pretvoriti u predivnog leptira. Taj leptir zove se samopouzdanje. Ako uspete da budete samouvereni bez narcizma, vi ste pobednik u ovom životu. Čime god da se bavite, bićete tu među najboljima.

U SKLADU SA OVIM O ČEMU RAZGOVARAMO, PORED DRUŠTVENIH MREŽA, SVAKO KO JE SIGURAN U SVOJE ZNANJE AZBUKE OTVORIO JE SOPSTVENI BLOG ILI POČEO SA PISANJEM FEJSBUK STATUSA. KAKO VAM IZGLEDA BLOGOSFERA U SRBIJI?

Mislim da vreme blogova polako prolazi. Znače, blog kao forma blo je interesantan u početku jer je to bilo ono što danas zovemo *pisanje prilagođeno za veb*. U to vreme, članci u onlajn magazinima bili su kopij-pejst verzija iz papirnog izdanja, dakle ekstremno nečitljiv i dosadni. Blog je potpuno dominirao nad njima – kratki pasusi, linkovi, zanimljive slike, embedovani klipovi, lični stav. Danas su i onlajn magazini shvatili kako se piše za veb i njihov stil je sada postao *blogerski*. Mnogi od tih ranih blogera sada pišu po tim istim magazinima. I drugo, danas je mnogo lakše i efikasnije biti tviteraš ili imati zanimljiv Fejsbuk profil. Blogovi su predugački. U internet medijskom diskursu trenutno dominira nešto što zovemo mikrosadržaj (*microcontent*). To je recimo status, tvit, slika i opis ili samo slika bez opisa. Sva nauka o kreiranju sadržaja na vebu danas se bavi time. Vi sada možete imati neuporedivo veći uticaj na ljude kroz taj mikrosadržaj nego pisanjem nekakvih dugačkih blogova i elaboracija.

POSTOJI LI ISTINSKA UTICAJNOST U OVOM DOMENU?

Sigurno da postoji. Ljudi se često sprdaju sa tim internet uticajem, ali to je realna stvar. Ima na stotine primera kako se nešto izguralo putem društvenih mreža, a uvek je to krenulo od jednog čoveka. Evo, ja sam letos fotkao i postavio slike kockica šećera pored hrane i pića, i to je videlo 450.000 ljudi. Jedan deo tih ljudi je promenio neke svoje loše navike u ishrani i meni je veoma drago što sam uspeo u tome. Plus, uticaj se ne meri samo kroz to da li je pokrenuta neka konkretna akcija. Koliko ljudi je promenilo svoj stav o ljudskim pravima, ratovima, drugim verama, gejevima, nasilju u porodici čitajući tvitove i statuse *uticajnih* ljudi? To je nešto što ne možemo da izmerimo, ali nam je svima intuitivno jasno da se dešava.

ŠTA BISTE REKLI O FAMOZNOJ TVITER UTICAJNOSTI, ALI U BALKANSKIM USLOVIMA. POSTOJI LI UOPŠTE, I ŠTA ODNOSI PREVAGU – STVARNA POTREBA

TVITERAŠA DA UTIČU NA DRUŠTVO ILI PONOVO SAMOOPSEDNUTOST I SAMOPROMOCIJA?

Uvek su obe stvari prisutne. Znače, mislim da samopromocija kod tih stvari može da bude vrlo korisna. Meni je primarno bitno da utičem na društvo, ali mi je važno i da se zna da ja stojim iza toga. Razlog je vrlo prost: svaki sledeći put biće vam sve lakše da takve stvari lansirate i imate sve veći domet. Ako sutra budem hteo da lansiram nešto novo, biće mi mnogo lakše nego da sam neko anonimna ko tek počinje. Iz istih razloga se i nevladine organizacije potpisuju na akcije – jer ljudi to zapamte, to ulazi u njihovu istoriju, i sve više i više ljudi veruje u svaku sledeću akciju te organizacije. Opet, ako se ta samopromocija radi zbog zadovoljavanja sujeta o kojoj sam pričao, to već nije dobro.

Postoji još jedna stvar oko koje se lome koplja – treba li postavljati fotografije davanja pomoći. Ja to potpuno podržavam. Znače, ljudi se često bune kada vide da je neko postavio na net uplatnicu za neko bolesno dete ili je fotografisao sebe kako nosi hranu poplavljenima u Obrenovac. Kao argument navode da *nije hrišćanski hvaliti se humanošću*. Postoji samo jedan mali problem sa tom rečenicom: u vreme kada je pisano Sveto pismo nije bilo Fejsbuka, Tvitera i Instagrama. Ljudi moraju da shvate da postavljanje tih stvari na mreže nije hvaljenje, već čist marketing – poziv za ostale ljude da urade istu stvar. Ako vidite da je deset vaših prijatelja mrdnulo guzicu sa stolice i pomoglo poplavljenima, osećaćete se glupo ako i vi ne uradite to isto. Ja svake godine doniram pedesetak dolara za finansiranje Vikipedije, i to javno objavim na mrežama zato što znam da će bar deset ljudi da uradi to isto kada vide da sam ja uradio.

POSTOJE LI KORISNICI DRUŠTVENIH MREŽA ČIJE POSTOVE REDOVNO ČITATE?

Na Tviteru to radim sa @preduhitrvach, @Nichimlzazvan, @koza_na_stiklama. Na Instagramu redovno proveravam šta je postavio @nicanorgarcia, fotograf iz Barcelone. Nezaobilazan je The Oatmeal. On je broj jedan na svetu kada je reč o nekakvom uticaju koji je izvorno ponikao na internetu. U suštini, ako na mrežama dostignete nivo da ljudi dolaze samo na vaš profil da čitaju šta ste pisali, to znači da ste baš dobri u tome, što bi rekao naš narod – *nema dalje*.

MOŽE LI SE IZVUĆI NEKI REZIME O KVALITETU INTERNET SADRŽAJA U SRBIJI ZA OVIH POSLEDNJIH NEKOLIKO GODINA – OD ONLAJN MEDIJA DO NEZAVISNIH AUTORA?

Može, vrlo prosto. Onlajn mediji – sve gore. Nezavisni autori – sve bolje. Razlog što su onlajn mediji sve gori je sam mehanizam zarade od internet medija – što više klikova, to veća zarada. Bio sam u tom poslu i shvatio sam. Vi možete da započnete onlajn medij sa najboljim namerama, ali pre ili kasnije shvatite da morate da stavljate trivijalne teme, da spinujete skandalozne naslove i budite najniže porive u ljudima ako želite dovoljno klikova da biste opstali. Sa druge strane, nezavisni autori su se pomirili da neće videti nikakvih para od tog svog stvaralaštva, rade iz ljubavi ili za slavu, i njihov sadržaj je neuporedivo kvalitetniji. Ne može kvalitetan sadržaj da stvara novinar kome je plata 200 evra i koji tog dana mora da smisli 10 treš naslova da skupi što više klikova jer ga vlasnik portala svaki dan pritiska.

Ja sam se zarekao da se neću baviti više nijednim medijom u Srbiji osim ako se ne pojavi način da se on finansira nekako drugačije, a ne od reklama. Ako se finansirate od reklama, nemate izbora, zavr-

Sada su svi naučili kako da budu duhoviti čitajući ono što pišu drugi duhoviti ljudi, kopiraju stil. Ta duhovitost je postala previše usiljena. Imam osećaj da, šta god da se desi, većina ljudi otvori ono polje za pisanje tvita i onda se napinje: *Smisli nešto duhovito, smisli nešto duhovito*, kao da sede na WC šolji i pokušavaju da izbace nešto iz sebe

šćete kao još jedan portal sa golim starletama, strašnim vestima o HAARP-u i naslovima koji počinju sa *Stidi se, Srbijo*.

DA LI JE DUHOVITOST KLJUČ USPEHA NA DRUŠTVENIM MREŽAMA? KAKO PROLAZE OZBILJNIJI SADRŽAJI?

To je zanimljivo – jedno vreme je bilo presudno biti duhovit, sada više nije samo to. Sada su svi naučili kako da budu duhoviti čitajući druge duhovite ljude, kopiraju stil. Ta duhovitost je postala previše usiljena. Imam osećaj da, šta god da se desi, većina ljudi otvori ono polje za pisanje tvita i onda se napinje: *smisli nešto duhovito, smisli nešto duhovito*, kao da sede na WC šolji i pokušavaju da izbace nešto iz sebe.

Ozbiljniji sadržaji jedno vreme uopšte nisu mogli da se vide od poplave postera sa *Vukajlije* i *smešnih slika*, ali sada se to promenilo. Međutim, *ozbiljni sadržaji* koji uspevaju na mrežama su jako specifični. Najbolje prolaze ozbiljne teme koje se obrade na neobičan, kreativan način. Infografike ili pak neke takozvane zanimljivosti. Ljudi na mrežama vole opskurne ličnosti, neopevane heroje. Vole kada se iskopa neki marginalni podatak o nečemu. Vole da čuju o zapostavljenim stvarima koje nisu dobile slavu koje zaslužuju. Jer svaki pojedinac se oseća kao *neopevani heroj* i zato lajkuje priče i slike o neopevanim herojima iz naroda.

ČESTO STE PISALI I O TIPOVIMA LJUDI NA DRUŠTVENIM MREŽAMA. ŠTA SVE DRUŠTVENE MREŽE JESU ZA OBIČNOG ČOVEKA – PSIHOTERAPIJA, ESKAPIZAM, ŠANSA DA IM SE ČUJE GLAS, BOLJA REALNOST, PRILIKA ZA SVE ŠTO SE U STVARNOSTI NE MOŽE ILI ČEMU NISU DORASLI?

Dobro ste naveli sve to. Znače, postoji ona čuvena priča da je u komunikaciji raspodela važnosti 55% govor tela, 38% ton vašeg glasa, a samo 7% smisao onoga što pričate. Odjednom, dobili ste jedan medij gde je tih 7% zapravo sve. Ljudi koji su pametni, ali introvertni, koji imaju loš govor tela i lošu intonaciju najviše su profitirali od društvenih mreža. Sada konačno mogu i oni da dođu do izražaja i da budu neke zvezde, što im se nikada ne bi desilo u svetu pre interneta. Ovo je upravo razlog zašto su neki *uticajni titeraši* zapravo poprilično neubedljivi u realnom životu – prosto ne možete da verujete da je to ta osoba koja vas zasmejava po ceo dan i obratno – neki ljudi koji su veoma harizmatični uživo na mrežama nisu ništa posebno. Ove godine bestseller u psihologiji je knjiga koja govori baš o tome, zove se *Tih: Moć introvertnih ljudi u svetu koji ne prestaje da priča*, autorke Suzan Kejn.

KONAČNO I MARKETING. DA LI ONAJ KOJI NE UME DA SE PREDSTAVI MOŽE ZAUVEK DA IZGUBI ŠANSU DA POKAŽE STVOJE STVARNE KVALITETE?

Ne bih to baš tako posmatrao. Iako se bavim marketingom, ne mislim da je on presudan jer ako neko ima vrhunske kvalitete, onda taj neko ima nesvestan osećaj i za marketing. Ljudi koji su danas vrhunski u nečemu zapravo se bave marketingom a da nisu toga ni svesni. I drugo, marketing je postao čest izgovor lizera za neuspeh. *Eto, ja radim to bolje od njega, al' šta ćeš, on ume bolje da se izreklaмира*. Veoma je važno da ljudi budu svesni vremena u kome žive. Mi živimo u vremenu kada ne prolaze više neki univerzalni taleni iz 20. veka, već neke novoformirane strukture. Devojčica koja savršeno svira violinu? Niko živi to neće šerovati ni lajkovati. Ali ista

ta devojčica, ako je obučete u belo, našminkate u anime fazonu sa tirkiznom kosom i snimate kako svira violinu na nekom snegu uz dabstep bit – imaće sto miliona pregleda.

UKOLIKO, POSEBNO SADA I OVDE, VEĆINA NE MOŽE SEBI DA OBEZBEDI SAVET STRUČNJAKA, KAKO UČITI O TOME?

Ako neko hoće sam da se bavi marketingom, kod mene na sajtu ima besplatno praktično sve što je potrebno. Uskoro ću objaviti i knjigu u kojoj je sve to sistematizovano. Ko zaista hoće da uči, znanje je svuda po internetu. Sve što znam tako sam naučio.

Znače, moja poslovna partnerka Ana je nedavno upoznala u Grčkoj čoveka koji prodaje stare persijske tepihe, antikvitete. Sajt mu se zove *Vintidž karpets* ili tako nešto. I pita ga: *Ko ti radi marketing?* A on joj odgovara: *Kako ko? Pa ja sam*. Njemu kompletna prodaja dolazi preko interneta, iz celog sveta. Nije lud da daje nekom drugom da se bavi marketingom kad mu je to suština posla i najviše mu se isplati da svoj mozak troši na to, a ne na nabavku i isporuku tepiha. I sve je više ovakvih poslova – gde se vama mnogo više isplati da posvetite neko vreme da naučite sve o marketingu, a manje da se bavite tim konkretnim poslom. Gledam po Srbiji – koliko ima ljudi koji pokušavaju se bave nekim biznisom, sastavljaju kraj s krajem, a kad bi naučili ove stvari koje ja znam i kad bi se bavili time dva-tri sata dnevno, posao bi im cvetao.

NEZAVISNO OD BIZNISA I POSLOVANJA, KOLIKO JE MARKETING VAŽAN ZA OBIČNOG ČOVEKA?

Mislite na lični marketing? To je oblast koja je sve prisutnija, delom i zbog priče sa početka – svako ima mreže, profil, i mogućnost da postane neko i nešto. Smatra se da je začetnik ličnog marketinga zapravo Pablo Pikaso. On je bio slikar koji nije imao preterano mnogo talenta za samo slikarstvo, ali je dobrim marketingom uspeo da uđe u istoriju kao jedan od najboljih slikara ikada.

Šta god da radite, lični marketing vam je važan. Ja kažem ljudima: Napravite blog iz sfere kojom se bavite. Počnite da objavljujete zanimljive stvari iz te oblasti, da ljudima objašnjavate najčešće nedoumice o tome kroz veb-sadržaj, kroz infografike ili kratke video-klipove. Ako to imate, vi ste za nalaženje posla

Proverim mreže nekoliko puta dnevno, sve zajedno možda sat-dva. Ali mnogo je veća opasnost mobilni telefon jer je uvek dostupan. Smart mobilni telefon je glavni uzrok zavisnosti od mreža

u toj oblasti neuporedivo ispred svih ostalih kojima u CV-ju piše *Poznaje Ofis paket, ima vozačku dozvolu B kategorije i odličan je timski igrač*. Marketing vam nije bitan jedino ako nemate nikakvih ambicija u životu.

POSTOJI LI MARKETINŠKI SLOGAN ILI PAROLA KOJI SU VAM SE U POSLEDNJE VREME POSEBNO DOPALI?

Ne. Mislim da su marketinški slogani prevaziđena stvar. U današnjem dobu tvitova i statusa slogani deluju malo usiljeno.

KOLIKO VREMENA DNEVNO STE ONLAJN?

Proverim mreže nekoliko puta dnevno, sve zajedno možda sat-dva. Ali mnogo je veća opasnost mobilni telefon jer je uvek dostupan. Smart mobilni telefon je glavni uzrok zavisnosti od mreža.

ŠTA NAJČEŠĆE LAJKUJETE NA DRUŠTVENIM MREŽAMA?

Volim stvari koje jednom slikom i jednom rečenicom objašnjavaju nešto bolje nego cela knjiga o toj temi. Takve stvari su retke, ali se uvek naježim kad ih vidim, i to ću uvek lajkovati. Osim toga, volim sve što je *offbeat*, čudne slike, čudnu umetnost, volim sve što je neočekivano. Za mene su najbolje društvene mreže *Reddit* i *Tumblr*. Na *Redditu* se okupljaju najinteligentniji i najzanimljiviji ljudi na svetu. Sa druge strane, *Tumblr* je najiskreniji, tu niko ne pokušava da predstavlja svoj život lepšim nego što jeste. Ljudi jednostavno stavljaju neku svoju najdublju intimu, zato su tamo uglavnom i anonimni.

ŽIVEO BEČ

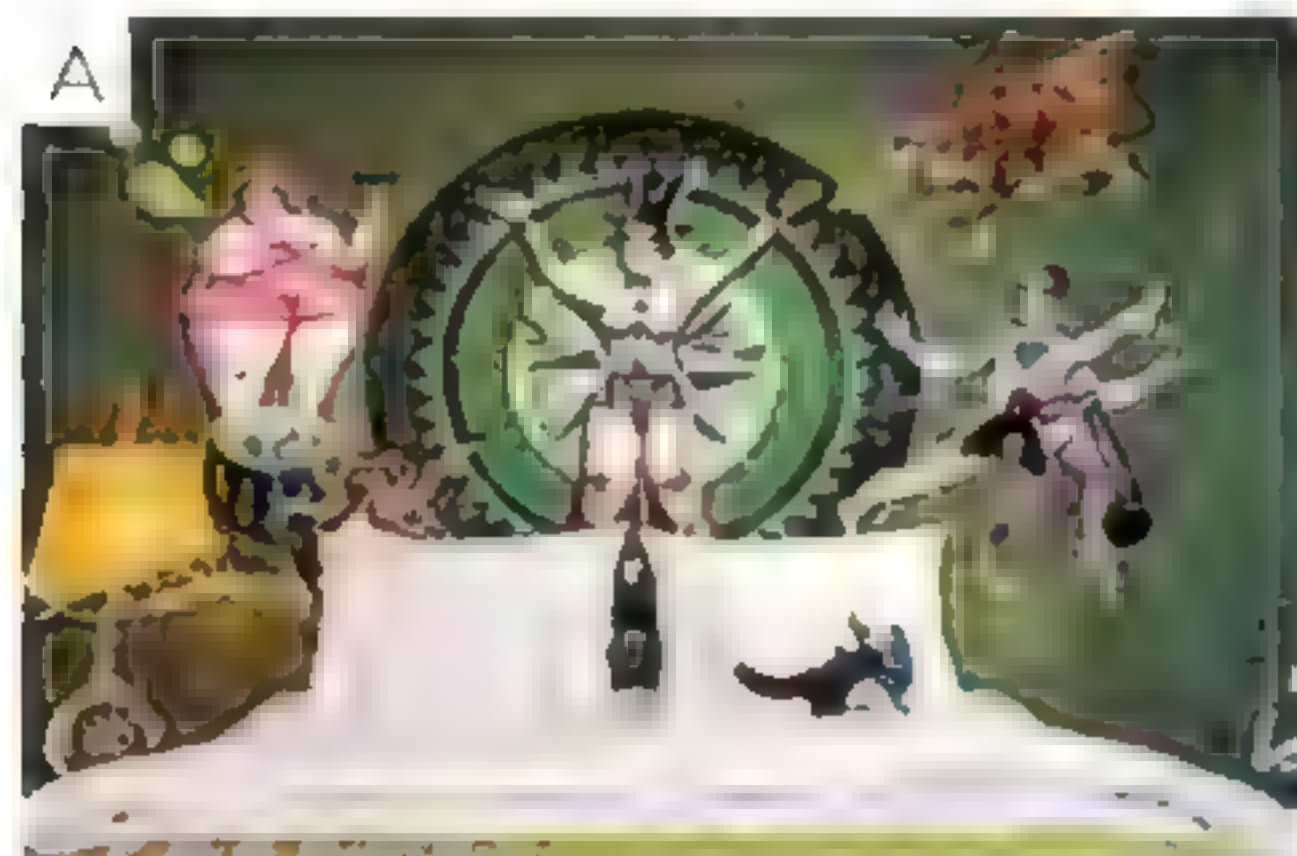
U BEČU JE NEPOKRETNOST IMA
SVOJE VEŠTAČKE IZJAVE

• Bez obzira na godišnje doba, prizor je uvek isti: Među velelepni starim zgradama, prostranim trgovima i urednim parkovima Bečlije, mlade i stare, leškare na mermernim stepenicama ili na velikim travnjacima, šetaju kraj restorančića uz reku i po sezonskim pijacama, deleći svoja razmišljanja, drame i ponoćne poljupce. Nije nimalo čudno što je Ričard Linklejer odabrao ovaj grad kao poprište svog klasika o generaciji iks pod nazivom *Pre svitanja*, u kojoj Itan Hok i Džuli Delpi provode jedno veče šetajući Bečom i rađajući upravo to.

Grad koji evoluira

• Ovaj grad filmskog izgleda, jedan od najmuzikalnijih na svetu, prosto zrači kreativnom inspiracijom, iako se to ne može reći za njegovu celokupnu istoriju. Na kraju krajeva, upravo je ovde, na Heldenplacu, Trgu heroja, Hitler 1938. održao svoj čuveni govor, objavivši aneksiju Austrije i početak ubilačkog munjevitog rata. Monolitni protivavionski tornjevi koje su Nemci sagradili oko grada i dalje su tu, iako neki od njih sad imaju drugačiju namenu. U jednom se danas nalazi Haus des meres, Morska kuća, sa

akvarijumom od 300.000 litara po kome pliva porodica ajkula-mlatova na desetom spratu, dok članovi austrijskog alpinističkog kluba, penjači po stenama, vise na raznobojnim konopcima sa spoljašnjih zidova tornja. U drugom tornju smešten je Muzej primenjene umetnosti (MAK), galerija koja predstavlja korak u budućnost u odnosu na ekspresionističku kolekciju **Muzeja Leopold (B)**. Sve ovo dokazuje da bi stavljanje težišta na mračnu prošlost predstavljalo ignorisanje onoga što je Beč u međuvremenu postao: fantastičan, užurban, šetački, pristupačan i šarolik grad pun

B

intelektualaca, umetnika, kuvara svetskog glasa i stanovnika koji tragaju za zadovoljstvom.

Praznično doba

• Praznično doba u Beču predstavlja blistavi spektakl, kada širom grada niknu desetine božićnih pijaca, a dva i po miliona sijalica osvetljava više od 16 km ulica. Najbolje pijace nalaze se u uskim ulicama Špitelberga, odmah iza Muzejske četvrti, a najposećenije su one na trgu Rathaus, sa gotskim kulisama Gradske kuće – restaurirane katedrale pored koje ćete naći klizalište na otvorenom, kao i drvo visoko trideset metara. Posle Božića, trg ispred palate Šenbrun postaje novogodišnja pijaca i centralno mesto bečkog dočeka Nove godine, kada se ovaj isto-rijski kvart preobražava u prostor za divovsku žurku sa brojnim bina-ma na kojima se

izvodi sve – od valcera do popa i roka. Zvona čuvene Katedrale Svetog Stefana zazvoniće u ponoć, dok se na trgu Štefansplac pleše džinovski valcer. Ako tražite nešto alternativnije, potražite bine na trgu Rizenradplac, u boemskom Drugom distriktu.

Noćna putanja

• Našmarkt se u svako doba godine može pronaći pored reke Vin. Ovde vas čekaju raznovrsna hrana, začini, vino i proizvodi koji idu od tradicionalnih, pa sve do egzotičnih. Ako krenete nazad ka centru, možete kupiti pe-

čenu kobasicu u kiosku **Bitzinger Würstelstand (C)**, otmenoj prodavničici kobasica nedaleko od zgrade opere. Ili možete otići u Engel, smešten u ambicioznom Leopoldštatu, i izabrati nešto sa sezonskog, tradicionalnog menija koji se svakog dana ručno ispisuje u sveske. Dekor je odmeren i starinski, usluga vrhunska, a ukusna hrana ispunice vaša očekivanja. Posle večere, svratite na džez svirku u intimnom, modernom okruženju kluba *Porgi i Bes*, ili prošetajte do *Folksgartena*, kluba sa haus muzikom, sa prostranim plesnim

podijumima u zatvorenom i na otvorenom, okupanim žutom svetlošću, gde su stolovi rasuti po bašti koja se naslanja na park. Kada završite sa izlaskom, možete prespavati u **25 Hours (A)**, hotelu sa cirkuskom temom u Muzejskoj četvrti, sa popularnim barom na krovu i kapriciozno dekorisanim sobama.

Adam Skolnik

C

**NOVOGODIŠNJI POPUST
DO 8000 DINARA**

HUAWEI
ASCEND Y530
~~4980~~ din

1980 3/11

uz Prenesi i Surfuj S

LG

L65

~~1980~~ din

uz Prenesi
i Surfuj L

ALCATEL
IDOL 2 MINI
~~3990 din~~

uz Prenesi
i Surfuj L

**Dva zlate na prapustih! Iste mesečni novogradnja! Telefon po telefonu!
(izaberi pametan telefon koji želiš i iskoristi super popust na odabrane modele)**

© 2005 by The McGraw-Hill Companies, Inc. All rights reserved. Printed in the United States of America. This book is a registered trademark of The McGraw-Hill Companies, Inc. All other trademarks are the property of their respective owners. Printed on acid-free paper.

Telefon

Eduardo Ruiz: Načos sa pačjim grudima

Sastojci

1 parčeta mesa
1 tiganj
2 halabule
prepoloviti
maslinovo ulje
2 sušene gvahilje
papričice, bez sjemenki
2 komada pačjih grudi
sa kožicom
1 velika konzerva pasulja
(crvenog)
1 kesica omiljenog
tortilja čipsa
100 g narendanog
kačkavalja, so

Dodaci

Seckane rotkvice, ko-
rijander, polovine čeri
paradajza

MAČO NAČOS

Kuvari sa klasičnom obukom širom Amerike uveliko preformulišu stare muške poslastice u nešto sveže i hrabro, a načos je najnovija meta. Pozvali smo Eduarda Ruiza, glavnog kuvara modernog latinoameričkog restorana u Kaliforniji, da nam pokaže kako se pačja mast i malo francuskog dodira uklapaju u ovu muževnu grickalicu. *Mi kao kuvari imamo poriv da sve modernizujemo,* kaže on. *Za načose je lestvica prilično niska, pa sve deluje moguće.* Justin Bolois

Uputstvo

1. Zagrejte rernu na 250 stepeni. Stavite paradajz, crni i beli luk i papričice na pleh. Pospite ulje preko povrća. Ubacite pleh u rernu na 15 minuta, dok povrće ne dobije rumenu boju.
2. Stavite gvahiljo i arbol papričice u šerpicu i pokrijte vodom. Šerpu stavite na srednje jaku vatru i pustite da krčka 10 minuta.
3. Dok je povrće u rerni, a papričice se kuvaju, isperite pačje grudi i obrišite ih papirnim ubrusom. Oštrim nožem svako parče mesa zarezite desetak puta, ali ukršteno.
4. Zagrejte tučani tiganj na srednjoj vatri i sipajte malo maslinovog ulja. Pačje grudi

okrenite na stranu sa kožom i pržite 12 minuta, dok koža ne dobije zlatnu boju. Okrenite ih i pržite još pet minuta. Sklonite s vatre i pustite da se meso odmori u tiganju.

5. Za salsu: izvadite povrće iz rerne i ubacite ga u blender zajedno sa papričicama i vodom. Dodajte kašičicu soli i miksajte dok ne dobijete glatku masu. Dodajte vode po potrebi.

6. Za preprženi pasulj na pačjem ulju: izvadite pačtinu iz tiganja i pojačajte vatru. Na preostalu masnoću dodajte pasulj i tečnost iz konzerve. Kad se zagreje, izgnječite pasulj. Izvadite iz tiganja.

SASTAVLJANJE

OTKRIJTE SNAŽNE I SMELE AROME

JOHNNIE WALKER BLACK LABEL VISKIJA

Veliki ljudi, kao što je sam John Walker, koristili su svoje umetničke sposobnosti, ambiciju i smeli pionirski duh da stvore imperiju koja danas obuhvata celu zemaljsku kuglu. Johnnie Walker Black Label je jedan iz porodice viskija u Škotskoj koji zaslužuje posebnu pažnju jer je to prvi blend viskija koji je gospodin Walker stvorio davne 1820. godine.

Snažne i smele arome ovog viskija su ono što ga čini jedinstvenim. Kada probate Black Label, ovo što ćete prvo osetiti je nalet vanile, a zatim i suvo voće koje potiče od evropskih hrastovih buradi u kojima je pre viskija ležao šeri. Na kraju se može osetiti fini topli finiš sa blagom aromom dima. Viski može da se pije čist ili s ledom, a ono što se kod Black Label viskija istakne kada dođe u dodir sa ledom je njegova sveža i lagana nota, arome citrusnog voća i hrastovine.

Sami Škotlandanci vole da kažu da viski voli vodu. Dodavanjem male količine rashlađene vode dobar viski oslobađa čitavu paletu ukusa, pa se tako još kaže da je voda test za dobar viski – loš viski će biti još gori, ali će zato dobar viski zablistati ako se pije sa vodom. Uverite se i sami da je Johnnie Walker Black Label viski pravi primer viskija koji je izuzetan u svakoj varijanti ispijanja.

Master Blender, Džim Beveridž, upotrebio je svu svoju stručnost i iskustvo kako bi stvorio još jedan blend, Johnnie Walker Double Black, spajajući viskije koji su po svom karakteru dimni i bogati, sa viskijima koji su odležali u nagorelim hrastovim buradima, i tako je dobio jedan bogat viski punog ukusa za one koji vole još intenzivnije arome u viskiju sa dubokim, tamnim notama.

JOHNNIE WALKER BLACK LABEL
& GINGER ALE

JOHNNIE WALKER BLACK LABEL
ON THE ROCKS

Vreli sako

Dugi blejzer iz
 1970-ih koji se nosi
 uz široku kravatu
 i visoku košulju
 s velikim ovratnikom
 i dugim rukavima

BLEJZER ZA PRIMER

SVAKA JE POTREBAN JEDINSTAVEN
BLEJZER KOJI NAS NA PRVI POGLED
ODVAJA OD OPORAČEVO I ZAKRČENOG

Negde na pola puta između klasičnog plavog blejzera i večernjeg sako nalazi se kategorija koja mora da bude za primer – sako koji nećeš naći baš u svačijoj garderobi ili u bilo kojoj prodavnici, koji je takav da ti neće biti teško da ga nosiš svakodnevno. Sen Loran je svojim smoking sakoom prekrivenim metalnim flekicama postavio visok prag koji treba preći. Ovaj blejzer dizajnirala je Hajdi Sliman, modni genije opsjednut rokenrolom, a sako je podjednako prilagodljiv i upadljiv. Uz slim džins i klasičnu majicu odaje utisak stila punog samopouzdanja. Uz klasične crne pantalone, belu košulju i usku kravatu, može da prođe i kao poluformalan. Nije jeftin (2.750 dolara), ali je idealan predmet za koji se treba otvoriti, baš za muškarca koji ima zeli sve.

NOVE MOGUĆNOSTI

Da li je istina ono što potvrđuju svetska istraživanja - da li su muškarci zaista sve češća klijentela estetskih hirurga?

Živimo u društvu u kome su mladalački izgled i lepota vrlo cenjeni. Naravno da ni muškarci nisu izuzeti iz tog miljea. U poslednjih 5 godina značajan je porast broja muškaraca koji odlaze na estetske korekcije. Mislim da muškarci to rade iz dva razloga, prvi je da izgledaju lepo, a drugi da ostanu konkurentni na poslovnom tržištu. To im pomaže da budu uspešni. Izgledati mlade, fit i više muški povećava šanse da se uspete poslovnim stepenicama. Uopšte, muškarci su danas „zabrinuti“ za svoj izgled skoro koliko i žene, tako da ne čudi ovaj trend. Najčešće estetske procedure kod muškaraca su liposukcija, operacija nosa, operacija kapaka, ginekomastija, korekcija ušiju. Što se tiče minimalno invazivnih ili kozmetičkih procedura, na vrhu liste je botoks, zatim dermalni fileri, hemijski piling.

Koliko se njihovi zahtevi razlikuju od onoga što žene žele i očekuju i postoji li razlika u tretmanu istom metodom kod muškaraca i žena?

Estetska hirurgija je najpopularniji deo plastične hirurgije, grane medicne koja se bavi oblikom i funkcijom. Kao što ni izvorna plastična hirurgija odnosno načini izvođenja, ne poznaje razlike u tehnikama kod žena i muškaraca, tako ni estetska hirurgija ne pravi tu razliku. Naravno da su ciljevi različiti, treba uvek poštovati anatomske razlike u izgledu, i dobar krajnji rezultat proizilazi iz sinergije želja pacijenta sa jedne strane i hirurške procene sa druge strane.

Koliko se dame odlučuju na „Vampirski tretman“ s obzirom da sam naziv zvuči agresivno?

Da, naziv je poprilično jeziv, a radi se naime o metodi zvanj PRP (platelet rich plasma) ili trombocitima obogaćena plazma. Metoda se sastoji u uključivanju sopstvenih krvnih ćelija u borbu protiv vidljivih znakova starenja. Proteini iz trombocita pomažu u zarastanju povredjenog tkiva ili oštećene kože, oslobodajući faktore rasta u okolnim ćelijama. Ključ ove aktivnosti je stimulacija kolagena, koga naše telo proizvodi u sve manjim količinama kako starimo.

Dr Jovanović,
plastični hirurg i
stručni konsultant
u estetskom studiju Pumpkin

Dr Goran Jovanović, rođen 6. septembra 1970. godine, specijalista je plastične i rekonstruktivne hirurgije. Nakon uspešno završenih studija na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, veliko znanje i iskustvo stiče tokom specijalističkog staža u Kliničkom centru Srbije kao i na postspecijalističkom usavršavanju i radu na prestižnim klinikama u SAD, Brazilu i Nemačkoj, ovladavajući sve sofisticiranijim i preciznijim tehnikama rekonstrukcije, ulepšavanja i podmlađivanja uz pomoć hirurgije. Dugi niz godina sa velikim uspehom radio je u renomiranoj Specijalnoj bolnici za plastičnu, rekonstruktivnu i estetsku hirurgiju GALATHEA. Redovnim učešćem na domaćim i svetskim kongresima i workshopovima budno prati trend koji u ovoj dinamičnoj grani hirurgije obeležavaju praktično svakodnevni tehnološki i tehnički pomaci unapred. Član je srpskog udruženja plastičnih hirurga SRBPRAS, kao i svetskog udruženja estetskih hirurga ISAPS.

Estetski studio Pumpkin, Hotel Jugoslavija, Bulevar Nikole Tesle 3

BOOSTER REBOOST U HOLU SLAVNIH: NAGRADA ZA INOVACIJU 2014!

Najpoznatiji heroj noći, Booster Reboost, prepoznat je kao jedan od uzora među energetskim napicima na nedavno održanom SIAL sajmu u Parizu. Ovo energetsko piće sa crnim čajem i limunadom, dobitnik je prestižnog priznanja za najbolju inovaciju koje dodeljuje najveći međunarodni sajam prehrambene industrije SIAL u Parizu. Priznanje koje nosi naziv „SIAL Innovation Selection 2014“ dodeljuje se za proizvode inovativnog karaktera i vrhunskog kvaliteta. Booster Reboost naći će se u i u istoimenoj knjizi ove globalne manifestacije. Nesvakidašnjeg ukusa i atraktivnog dizajna, Booster Reboost osvežava, rehidrira i daje energiju za nove akcije. Probajte ga!

MEKA STRANA TRBUŠNJAKA

IAKO SU STARI GRČI VELIČALI MUŠKO
TELO, TO IH NIJE SPREČAVALO DA
KOLONE TIH ISTIH TELA ŠALJU U POKOLJ
SVAKIH PAR GODINA. VREDNOST MUŠKE
FORME JE ODUVEK BILA ČVRSTO
VEZANA ZA NJEGOVU FUNKCIJU

PIŠE: DANILO OBRADOVIĆ

Ne znam da li je postojao dosadniji i izlizaniji stav – žene su komplikovane, muškarci su jednostavni. Sa ženama možeš da se družiš godinama, uživaš u njima celog života i piješ sa njihovog izvora, ali nećeš upiti ni promil njihove mudrosti. S druge strane, upoznaj jednog muškarca i znaš ih sve. Muškarci su sa Marsa, žene sa Venere, s tim što je Mars banja, gde se muški izležavaju i češu, dok žene na Veneri manevrišu minskim poljem svoje nesigurnosti, društvenih stega i komplikovanih izbora.

Kao društvo, nismo skloni fetišizaciji muškog iskustva. Ne nosimo ga kao orden časti niti se ostrašćeno pozivamo na njega. Fetišizujemo živote velikih ljudi, koji su većinom muškarci, to je tačno, ali kad je u pitanju fetišizacija iskustva celokupnog ženskog roda, tu smo neprikosnoveni. Kao pripadnik jačeg pola, imam prilike da čujem da nemam pojma kako je to biti žena, da ne znam kroz šta sve žene prolaze niti šta se od njih očekuje. Sve to je vrlo verovatno. Nažalost, ovakve izjave će-

sto isprati detaljno objašnjenje kako je to biti muškarac i kako lagano prolaziš kroz život kad ti je penis među nogama.

Muškarac je taj koji dela, koji radi i zna šta je činiti. Kad ne zna šta se dešava i šta treba da se radi, on se pravi da zna. Gluma je dobar deo muškog bivstvovanja, pored samog delanja, naravno. Takav pritisak zna da ostavi posledice po mentalno i fizičko zdravlje. Umnogome se ogleda i u našoj percepciji sebe, našeg izgleda i naše uloge. Sve je to nekad imalo poentu. U vreme kad je muška neodlučnost značila da porodica gladije ili je obrok neke veće zveri, muškarac koji drži sve konce u rukama je bio preduslov preživljavanja. Danas, civilizacijski napredak, tehnološka, kulturna i rodna revolucija doneli su blagostanje, ali i uneli dodatnu konfuziju u identitet muškog roda. Svi se pravimo da smo iznad starih podela, da je tradicionalnoj dinamici mesto u istorijskim arhivima pored šibe i lapota, ali rečenice poput *budi muško i jesi li muško* ili *nisi vraćaju nas pravo u pećinu među sabljaste tigrove*.

Ideal ne postoji, tj. tako barem svi tvrde. Mediji, u duhu postmoderne, ovu floskulu potenciraju na svakom koraku. Međutim, polusociopatski reklamni spotovi i bilbordi, kao i ekstremi do kojih muškarci idu, ukazuju na suprotno. Ideal muške lepote je poznat, s tim što se o njemu mnogo ne priča. On je mlado, snažno i zategnuto telo puno samopouzdanja kako socijalnog, tako i seksualnog. Time je estetski ideal povezan sa muškom seksualnošću, koja je često viđena kao nepoželjna, predatorska ili čak prljava.

Lakše je reći da ideala nema. Time nema ni problema koji neispunjavanje tih ideala izazivaju. Ne postoji kampanja puna poznatih lica iz sporta, filma i politike koja pokušava da digne svest o debelim ili suvim muškarcima, muškarcima koji pate od depresije ili nedostatka samopouzdanja. Muškarce koji skreću pažnju na takve stvari pak često vidimo kao sujetne ili još gore kao slabe i nesposobne. A ne postoji ništa gore od slabog muškarca. Otud i ćutanje.

Muškarci iznenađujući deo samopouzdanja crpu iz svog izgleda. Taj izgled se **nikad nije zadržavao samo na čistoj estetici već i na funkciji tela.** Muškarac je lovac. Njegovo telo je oruđe, instrument koji ima svoju ulogu. Ono se muči, iznuruje i neretko stavlja na kocku. Ne pazimo na zdravlje. Što se prirodne smrti tiče, muškarci prednjače po svim stavkama (osim raka dojke). Mnogo su veće šanse da umremo nasilnom smrću ili na poslu. U vremenu u kom je muški identitet uzdrman, mnogi su rešenje videli u dovođenju svoga tela do savršenstva. U pretvaranju u efikasnu, naštelovanu mašinu.

Možda je to razlog zašto su dismorfični poremećaji kod muškaraca u porastu. Bu-

limija i anoreksija su nekad bile ekskluzivni domen ženskog sveta. Danas, svaki deseti pacijent je muškarac, a tu je i obrnuta anoreksija, koja se pripisuje samo muškarcima (tačnije, bodi-bilderima). U potrazi za boljim rezultatima muškarci posežu za suplementima, kofeinom, kreatinom, steroidima, sagorevačima masti, testosteronom. Ne poštuju ciklus unošenja i odmora, uzimaju prevelike doze kao i teške supstance poput efedrina i trenbolona (veterinarski hormon za rast), što sve kasnije vuče ozbiljne zdravstvene probleme. Pored toga, rezultati su retko kad dovoljni. Uvek mišić može da bude veći, izraženiji, a sala manje. Bodi-bilderi, kao ekstremi muškog ideala i reprezentativni primer ovakvog ponašanja, pate od hroničnog nedostatka samopouzdanja daleko više od ostatka muške populacije.

Malo koga sve to zanima, medije najmanje. **Kad je u pitanju samopouzdanje ili depresija, najčešće nam pred očima igra utučena devojka, retko kad dečak.** Stanje se malo promeni kad se iznese činjenica da je posle puberteta tri do četiri puta veća verovatnoća da momak počinu samoubistvo od devojke. Društvo ne voli sliku slabog muškarca, čak i kad su mladi u pitanju. Okrećemo pogled i osećamo se neprijatno. Pojedinci u svemu čak vide i neku vrstu kosmičke pravde, balansu gde muškarci po prvi put osećaju poglede društva i objektivizaciju koju žene trpe godinama. Sve je to donekle glupo, jer ideal mladog, vitkog i mišićavog tela nije nov. Stari Grci su jednako veličali mušku i žensku figuru. Ne tako davno, u 19. veku, muškarci su nosili steznike da bi imali bolje držanje i izgledali mršavije. Pre toga su nosili štikle da bi bili viši, stavljali su perike i šminkali se. Sve zarad pojačavanja svog izgleda.

Reći da je muškarac do pre par decenija bio potpuno opušten po pitanju svog izgleda je naivno. Naši preci su i te kako znali pogodnosti dobrog prvog utiska. Ideal je uvek postojao. Visok, snažan, odlučan, sposoban. Bio je blisko vezan sa onim što muškarac može da učini i doprinese (društvu i porodici). Muškarac je bio usmeren. Svoju slobodu je menjao za prihvatanje i poštovanje okoline i jasne okvire u kojima je mogao da gradi svoju ličnost. Sad se stari okviri osipaju, a muškarci lutaju. Glume da i dalje sve konce drže u rukama, da sve mogu i znaju šta je činiti.

Vraćanje tradicionalnim modelima, da je kojim slučajem i moguće, nije rešenje. To je bio sistem za neko drugo vreme. Danas je potrebno nešto novo. Nešto što će poštediti naše zdravlje, osloboditi nas da sami gradimo sliku o sebi i poštujuemo sebe nezavisno od mišljenja drugih. Zvuči nedostižno, al' takvi su ideali. Da nisu, bili bi dosadni. ■

Novo!

Učinite svako jelo savršenim!

Kombinacija snova
majonez i senf!
Mustardmajo - novi
preliv iz Dijamanta.

www.dijamant.rs

SLABA NA SLABIĆA

KADA SE ŽENE NAJVIŠE RAZOČARAJU? KAD
POGREŠE U PROCENI, A TO SE REDOVNO
DEŠAVA KADA SUDE NA OSNOVU PAKOVANJA

PIŠE: SANJA MATIĆ

Najkorisniju stvar u vezi sa muškarcima naučio me je muškarac. Da, imala sam sreću da imam muškog prijatelja i zamislite – druženje nam je uspelo iako nije bio gej. Dobila sam more korisnih saveta, zapravo čistog znanja, od jednog čoveka koji to nije naučio na osnovu svog iskustva sa muškarcima, već je jednostavno bio spreman da se otvori. Da bez glumatanga nedokučivosti podeli ono što je shvatio o sebi i drugima. Biti muškarac. Biti muškarac u jednoj određenoj sredini. Biti muškarac u svim zamislivim i nezamislivim situacijama. Zvučao je drugačije od popularnih instant priručnika, prezirao je muško-ženske igrice i šablone iz televizijskih serija, sa mnom je razgovarao želeći da uspem u onome što sam nameravala.

U to vreme vidala sam se sa profesionalcem, i to one najgore vrste – bio je obezbeđenje visoke klase, operativac u specijalnim operacijama, čovek koji je po zidu slagao oružje onako kako starije žene vole da izlažu najlepše i najvrednije tanjire. Čist nagoveštaj testosteronske bombe sa licem dečaka sa omota za čokoladu i pogledom toliko lepim i blagim kao da je u svakom trenutku nečim bio detinje zbunjen. Pištolje sam otkrila kasnije, ali u ovoj priči oni nisu detalj koji će imati uticaja na zaplet. Neće opaliti, ako to očekujete. Važni jesu, ali tek kao motiv bitan za razumevanje njegovog karaktera, a od karaktera muškarca zavisi šta ćete na kraju uraditi s njim. U svemu mi je odgovarao jer nije bio ni blizu stereotipnoj predstavi o vojnicima, specijalcima, obezbeđenju. Jeste se malo ložio i blago razmetao, ali daleko od bilo kakve vulgarne, divljačke sirovosti. I surovosti.

Problem je bio u krevetu. S vremena na

vreme. Kad god nije bio na visini zadatka, a muškarci nažalost kvalitetan, u njihovom prevodu – žestok, seks sa ženom doživljavaju kao zadatak, ponašao se tipično. Užasno tipično. Pretočeno u fraze, otprilike ovako: *Prenosiš mi nervozu. Izvini, šta je sa tobom danas? Hajde, potrudi se malo! U čemu je tvoj problem?*

Istina je da nisam bila nervozna, nisam imala nikakav problem, trudila sam se najviše što sam umela i bilo mi je jako teško što se posle takvih situacija nije javljao dani. Najveću grešku sam napravila kada sam mu rekla da je možda umoran jer *takvi kao on nikada nisu umorni*, da je možda pod stresom, ali *šta je stres za takvu ljudinu*, zapravo kad god sam rakurs pomerala na njega – tamo gde *problemu* i jeste bilo mesto. U tom slučaju nije se javljao nedeljama. Iako je seks generalno bio sjajan sa sporadičnim naletima nesigurnosti momka sa hiljadu pištolja.

– Bustuj mu ego – rekao mi je prijatelj.

– Šta da radim? – pitala sam zbunjeno.

– Bustuj mu ego. Hvali ga. Stalno ga podsećaj na to da je najbolji, da je nezamenljiv i sama se sebi čudi kako do sada nikada nisi upoznala takvog muškarca i kako baš ni sa kim ne bi mogla da ga uporediš. Ni sa jednim svojim prethodnim iskustvom.

– Ali to je sumanuto. Glupo je...

– Ti si izabrala nesigurnog muškarca i želiš po svaku cenu da ostaneš sa njim. Rekla si da je najviše pehova bilo tek kada ste počeli da spavate zajedno – govorio je mirno.

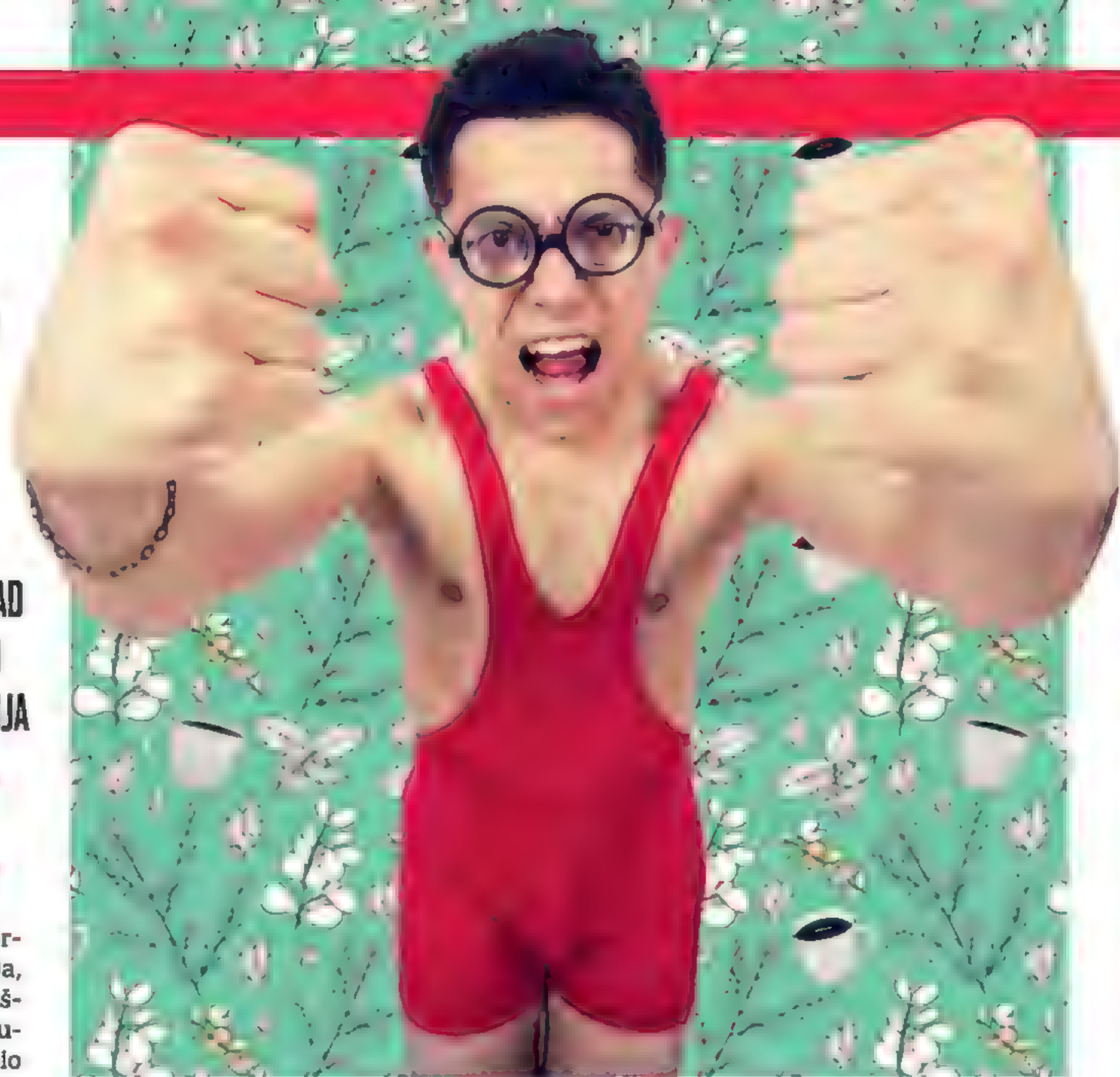
– Kakve to veze ima?

– Muškarci od čelika su *nasvileniji* unutra. Kada im svučeš taj mišićni oklop u koji su uložili vreme, novac, krv, suze i znoj. Oni, bar na premijeri, ne spavaju sa ženama da bi uživali, već da bi potvrdili ono za šta su ubeđeni da žene na osnovu njihovog izgleda očekuju kada legnu s njima. Da budu raznesene, ošamućene višestrukim orgazmima. Zgnječene polutkama od ruku, katapultirane u stratosferu, satrvane muškošću pastuva na sterodima. Možeš li da zamisliš koliki je to pritisak? On ne spava sa tobom, on polaže neki egotest.

– Ali ako sam već jednom bila katapultirana, zašto se sve to ponavlja? Mislim, dokazao se.

– Nesigurnost je neprolazna ako se leči proteinima, botoksom, cipelama, bilo čim što isključuje istinski rad na sebi. A tvoj operativac za to nema vremena niti bi u ludilu priznao sebi da tako savršen, spreman da uleti u akcioni film i reši stvar ima problem koji, u njegovoj glavi, deli tipove na muškarčine i slabiće. Nije akutno, hronično je – smeja se na kraju.

Nije me usmeravao da muškarca gledam kao plen, kao neprijatelja, kao bilo šta iz spektra pomodnih budalaština. Podržao me je u borbi za muškarca čiji ću *problem* lečiti protivotrovom na koji bi retko koja žena, naučena da prezire sve što nije dovoljno *muško*, pristala. I uspevala sam u tome nikada ne otkrivši šta mu se dogodilo i šta ga je nekada, možda i zauvek, učinilo nesigurnim. ♡

14. JANUAR U 20 ČASOVA

MEN'S NIGHT

POWERED BY

PLAYBOY

Esquire

**GRATIS
MAGAZIN**

Gospodar venčanja

/CineplexxSrbija

CINEPLEXX

NAŠ SVET BIOSKOPA.
OD 1967.

WWW.CINEPLEXX.RS

PLAYBOY

PIŠE: MILAN NIKOLIC

JX

I PATRIJARHAT

KAKO SE DOGODILO DA JELENA KARLEUŠA
POSTANE NAJOMRAŽENIJA MEĐU ONIMA
KOJI BI U SLUČAJU BILO KOJE DRUGE
ŽENE KOJA TAKO IZGLEDA ODMAH OSETILI
PRIJATAN NADOLAZAK EREKCIJE

Jelena Karleuša se nikada nije slikala za Playboy. Bilo je pregovora sa njom, ali u pogrešnom trenutku. Reč je o onom razdoblju njenog života na koje se i danas pozivaju najadosledniji mrzitelji lika i dela ove pevačice kad god žele da dovedu u pitanje njene stavove. Dakle, u vreme kada je nakratko bila članica porodice Karrić i kada je, kao i svi koji se nađu u tom posvećenom krugu, morala da se drži tradicionalnih, rigidnih pravila Janičijevih naslednika.

Kasnije se medijska slika o Jeleni Karleuši sve brže menjala. Do tada neomiljena uglavnom u krugovima svojih koleginica koje je još krajem devedesetih nazvala *kurvama*, svrstavajući i sebe u isti koš, ona napreduje u nekoliko disciplina – scenskom izrazu i produkciji, društvenom angažmanu, modnom uticaju i stvaranju neprijatelja. Poslednjih nekoliko godina najuporniji neprijatelji Jelene Karleuše postali su muškarci. Različitih profila i u različitim strukturama – javni i anonimni, obrazovani i neobrazovani, stari i mladi, urbani i ruralni. Jedino što je od muškog roda ostalo oslobođeno sveopšte mržnje i čak privrženo pevačici zapravo su homoseksualci. Oni čija prava, od kada se o tome javno progovorilo u Srbiji, konstantno brani afirmišući se kao kolumnistkinja, društveno angažovana ličnost i gošća *Utiska nedelje*. Galopirajući od dinastije iz Peći do Druge Srbije, Karleuša menja ekipu i prelazi na stigmatizovanu stranu društvenog spektra. Ali ni taj odnos ne bi trebalo pročitati kao običnu zahvalnost diskriminiranih budućih da su se i mnoge druge javne ličnosti uključile u zaštitu njihovih prava, a ostale su uskraćene za barem približnu količinu obožavanja. Baš kao što su ostale pošteđene opšteg prezira društva i svakodnevnih diskvalifikacija do ivice linča. U slučaju Jelene Karleuše postoji taj problematični ostatak koji je

čini voljenom i omraženom, idolom i antihristom. Ni poistovećivanje sa njenom glamuroznom pojavom i načinom života, samoopsednutošću i provokacijom, što je gejevima privlačno otkad je sveta i veka, ne iscrpljuje tu stvar do kraja.

U pesmama koje peva ona se postavlja kao autoritet u odnosu na muškarce baš kao i u kolumnama koje piše. To je pop-folk pevačica sa najmanje zapevki u karijeri, sa najmanje vapaja za hladnim i surovim alfa mužjakom kojeg voli baš zbog toga što je u tom odnosu neprestano gažena i ponižavana. Naprotiv, baš kao i u tekstovima za novine, ona se predstavlja kao ona koja drži kormilo u rukama, a taj neki *on* može samo takvo stanje stvari da prihvati ili odbije. U kolumni *Otvorite svoj um* ona zabranjuje felacio i analni seks sadašnjem suprugu zbog toga što je homofob. Na taj način ga kažnjava kako bi ga edukovala. U televizijskim intervjuima govori da muškarci i žene u Srbiji nisu ravnopravni, *ali da još ima nade za muškarce*.

Već samo priznanje da se u krevetu ne drži samo misionarske poze, sasvim pasivna i prepuštena mužjaku, po mogućstvu zatvorenih očiju, dovoljno je da izbezumi prosečnog balkanskog muškarca naučenog da postoji kao muškarac samo dok je stoprocentno dominantan. Da ne pominjemo svetu tajnu domaćeg licemerja da se jedno govori u javnosti, a drugo radi kada je javnost na bezbednoj udaljenosti. Sve ostale manifestacije njenog odnosa prema *jačem polu* nisu čak ni potrebne da sveopšti odijum ne bi gubio na intenzitetu. Podrška homoseksualcima je samo iritirajuća kapljica na već prelivenoj čaši.

U društvu u kojem je mizoginija mejnstrim i koje je sasvim neosetljivo na slike zadavljenih, masakriranih žena koje su ubili *ljubomorni muškarci* jer su one bile *manekenke* što su se u *kupaćem kostimu* slikale za „Fejsbuk“ – ženama se ne oprašta ništa. I svaki zločin počinjen nad njima dobija neku vrstu makar i prikrivene relativizacije. Žene na javnoj sceni, bez obzira na to da li je reč o onima koje su deo industrije zabave ili su politički angažovane, imaju prećutnim konsenzusom patrijarhata utvrđenu zabranu delovanja i kameno jasne granice. Zna se dokle mogu da napreduju, šta smeju da govore

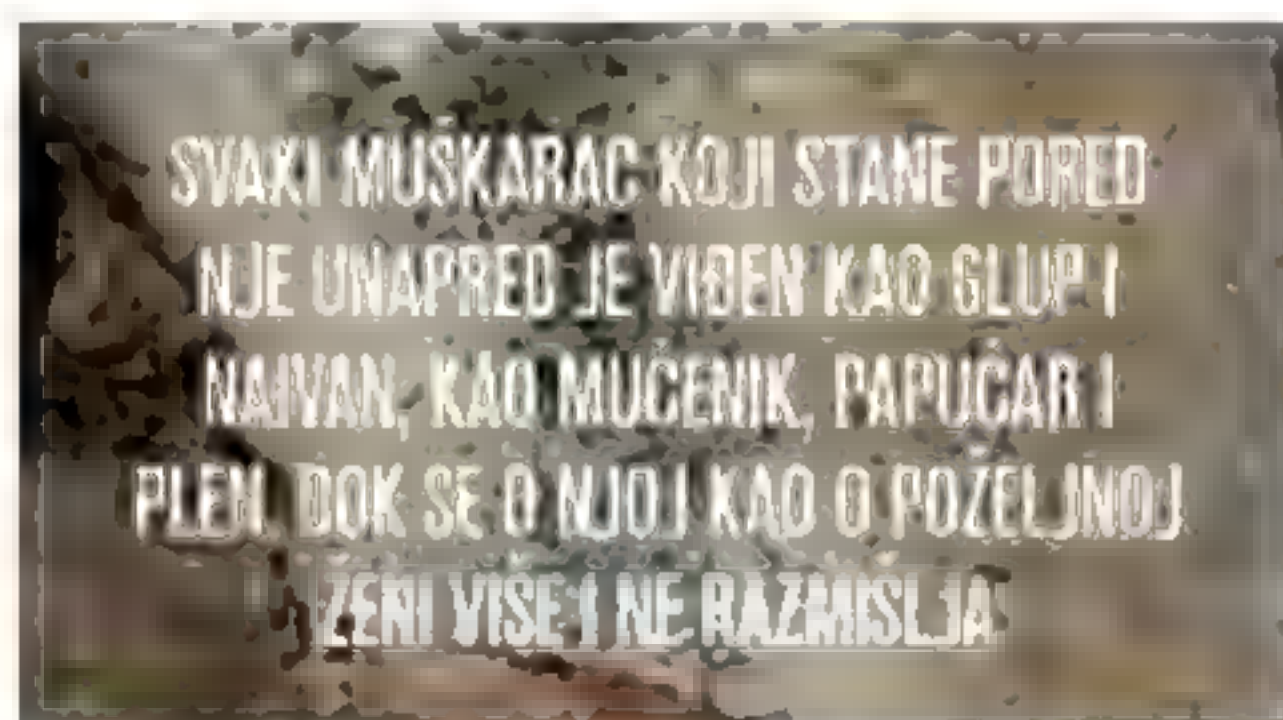
i do koje voltaže mogu da budu glasne sa akcentom na *mešanju u muške stvari*. Sve preko toga kažnjava se ne kritikom, makar i neutemeljenom, onoga što su rekle ili učinile, već teškom, vulgarnom, diskriminatorskom mizoginijom. Sa njima se od tog trenutka razračunava kao sa ženama, a ne kao sa lošim pevačicama, korumpiranim političarkama, sumnjivim naučnicama, netalemtovanim spisateljicama. Isključivo kao sa ženama jer kao odgovor dobijaju tabloidno orgijanje koncentrisano na seksističke pošalice, preturanje po prošlosti ne bi li se kao argument ponudile fotografije sa nudističke plaže ili ljubavne afere ili video-zapisi intime.

Upravo to godinama doživljava i Jelena Karleuša – od komentara na internetu do javne reči izgovorene na televizijama sa nacionalnom frekvencijom. Ona je neuništiva jer *plastika ne gori*, ona je *jedini krš koji je njenom suprugu ostao nakon što je prodao auto*, ona je sponzorša i laka žena sastavljena od veštačkih materijala, ona se licemerno i kalkulantski s vremena na vreme poziva na ulogu majke.

Za muškarca koji je, kako je to jednom dobro objasnila Nadežda Milenković, izgradio identitet oko lične karte (muško, Srbin, hetero, pravoslavac) sve što se ne uklapa u tu najsiroviju i najjednostavniju identitetsku konstrukciju predstavlja opasnost. Dok su stvari tako postavljene, uključujući i ženu nad kojom se apsolutno dominira, svet je bezbedno i dobro poznato mesto. Onog trenutka kada se pojavi nešto strano, zvalo se to gej, ateista, crni azilant ili Jelena Karleuša, takav čovek se oseća ugroženo, prozvano i iziritirano. Tu se krije ostatak tajne veze između seksualnih manjina i Jelene Karleuše jer se obe strane bar donekle prepoznaju kao snaga koja uzdrma partijarhat. I kao pretnja njemu.

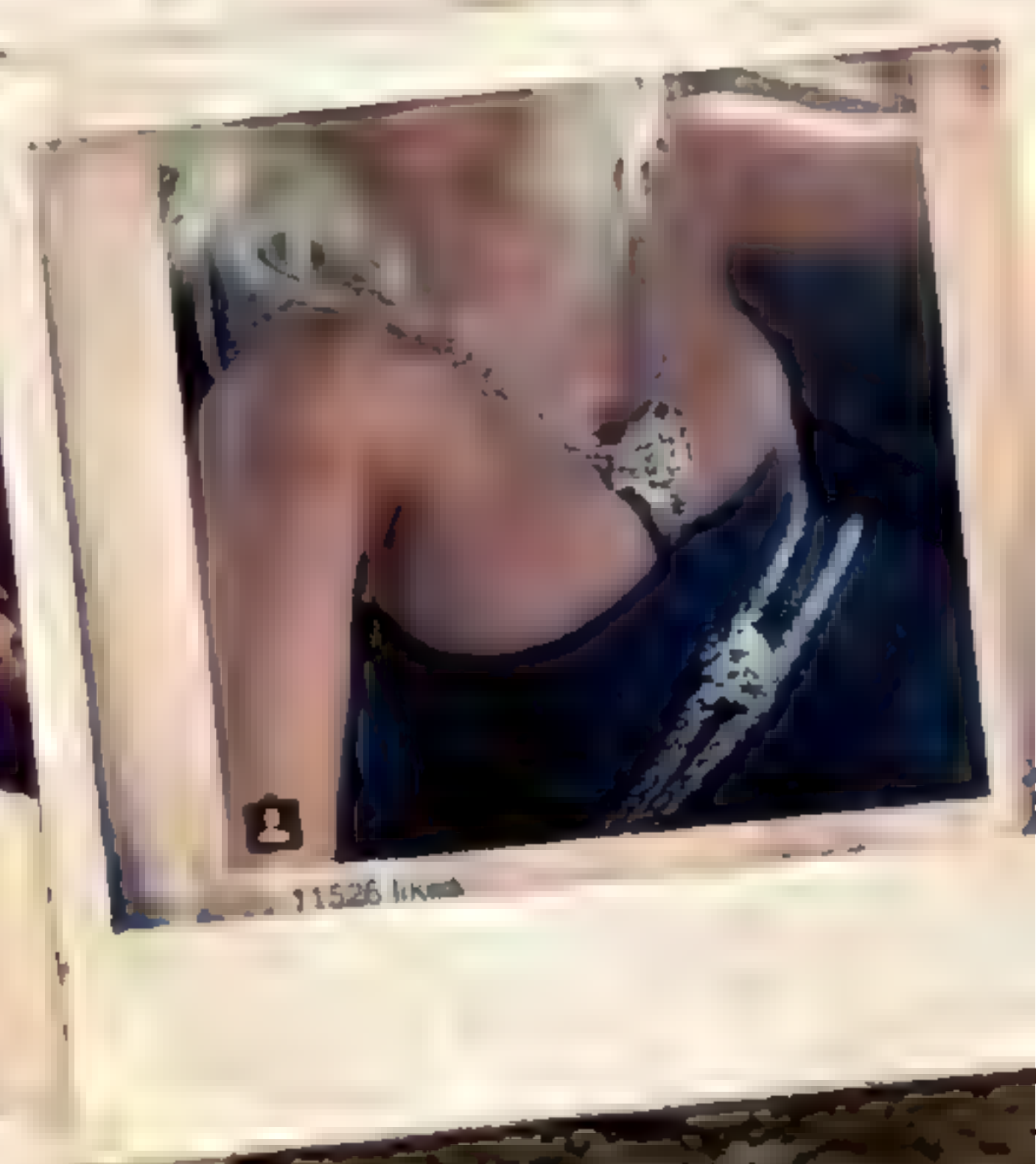
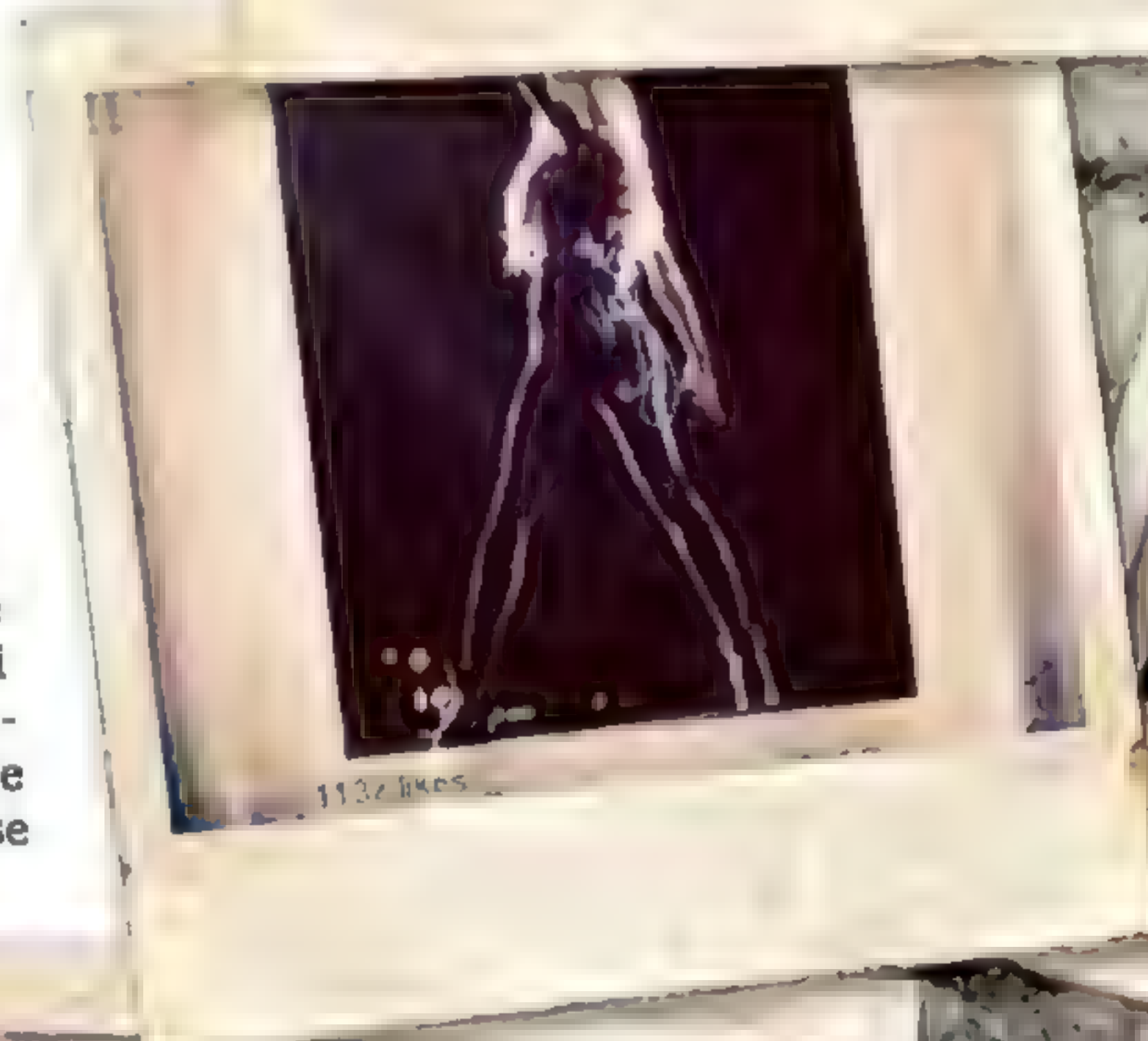
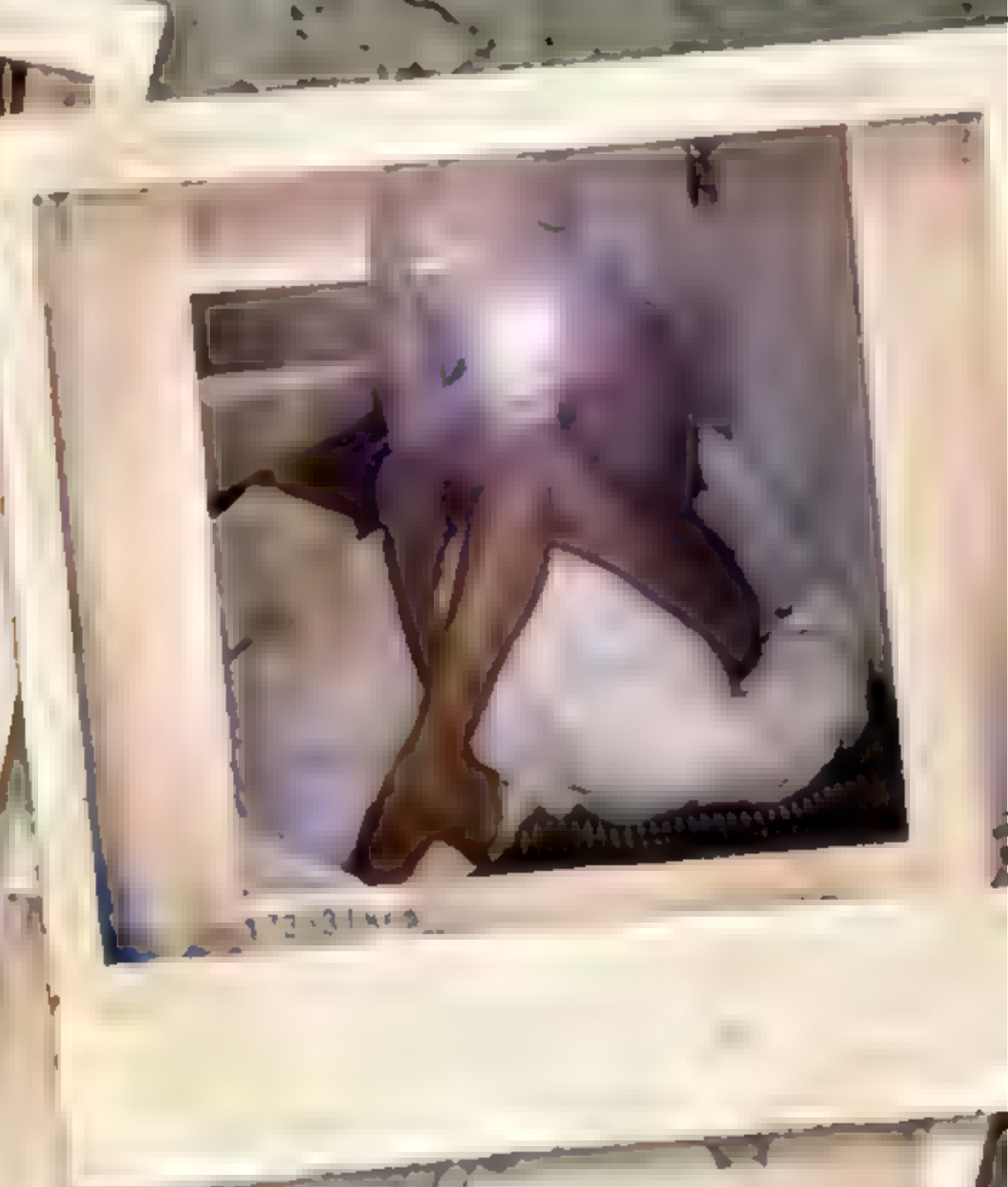
Samo zbog toga nema razloga da se ne veruje Draganu Markoviću Palmi ili Mladenu Obradoviću kada zaleleču: *Šta da radim kad vidim dva muškarca kako se ljube?* I zaista, šta da rade? Gde da beže, gde da se sakriju? To je prizor koji potkopava temelje njima poznate stvarnosti i dovodi u pitanje sve što su u životu naučili. A učili su samo iz lične karte. Ista panika nastupa kada se oglasi Jelena Karleuša. Ili Biljana Srbljanović. Ili bilo koja *opasno bezobrazna ženturača* koja zaslužuje grupno silovanje ne bi li se osvestila. A ta pretnja je najčešća u onome što sve te žene dobijaju ispod Internet tekstova u kojima se pominju. Muško *genbengovanje* kao inicijalni ritual privođenja tradicionalnim svetonazorima.

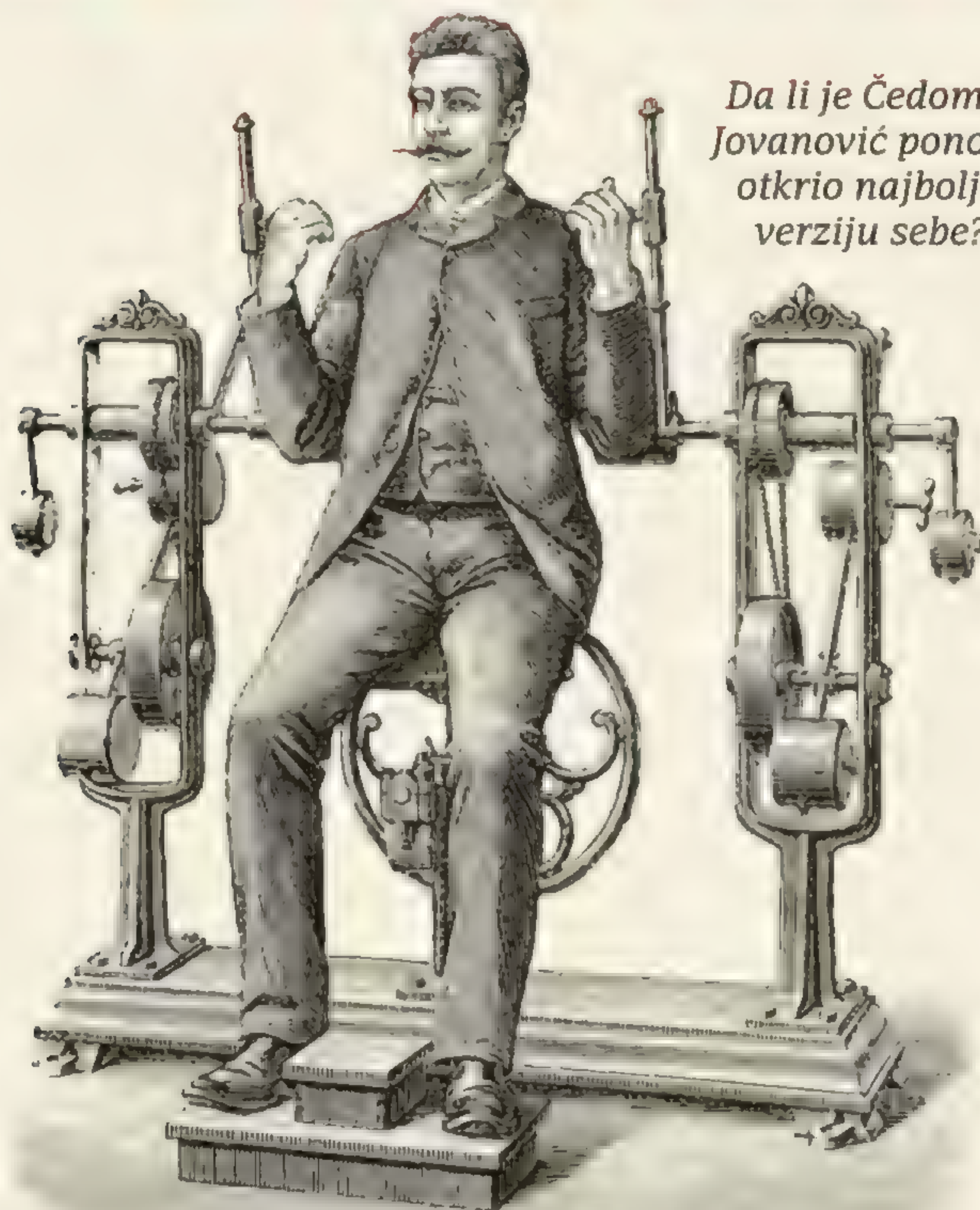
Ono što je poražavajuće jeste činjenica da ta vrsta odnosa nije rezervisana za šezdesetogodišnjake iz Kuršumlije ili ostarele dizelaše iz Batajnice. Istu stvar čitamo u

VEĆ SAMO PRIZNANJE DA SE U KREKETU
NE DRŽI SAMO MISIOMARSKO POZE,
SASVIM PASIVNA I PREPUŠTENA MUŽJAKU.
PO MOGUĆSTVU ZATVORENIH OČIJU
DOVOLJNO JE DA IZBEŽIMI PROSECNOG
BALKANSKOG MUŠKARCA, KADENOG DA
POSTOJI KAO MUŠKARAC, SAMO DOK JE
PROSECNOG MUŠKARCA

uredničkim tekstovima dnevnih listova, blogerskim analizama najuticajnijih na webu, tuitovima naizgled savremenih i ostvarenih muškaraca koji su svrstani u intelektualni soj ovog društva. Jelena Karleuša se pojavljuje kao oživela mitska harpija, lajava i opasna aspida, čudovište sa šest ruku i dvanaest jezika koje bljuje po najsvetijim vrednostima jedne zajednice. Svaki muškarac koji stane pored nje unapred je viđen kao glup i naivan, kao mučenik, papučar i plen, dok se o njoj kao o poželjnoj ženi više i ne razmišlja. Javni angažman Jelene Karleuše progutao je tu drugu, muškarcima inače omiljenu, neretko čak i jedinu interesantnu stranu ličnosti. Žena sa stavom morala bi biti izazov i kompliment muškarcu koji je sasvim siguran u tlo na kojem stoji, baš kao što bi jedino samosvestan muškarac morao da imponuje jednoj takvoj ženi. Na slučaju Jelene Karleuše jači pol ovih prostora koji insistira da se tako zove pokazao je svoju slabost, ali će proći mnogo vremena dok se to shvati. Sve dok ne sačekamo hiljadu puta obećanu emancipaciju društva na kojoj ni mi koji čekamo ne radimo ništa. U međuvremenu, zabijamo sebi autogolove sprdajući se sa ženama zbog toga što su žene i ludo se zabavljamo time.

Da li je Čedomir Jovanović ponovo otkrio najbolju verziju sebe?

TELO KAO DOKAZ

PIŠE: MILAN NIKOLIĆ

O d trenutka kada je go do pojasa snimljen na padinama Akonkagve Čedomir Jovanović, predsednik Liberarno demokratske partije, napravio je preokret, ali ovoga puta stvarni, u medijskoj prezentaciji svog imidža. Zapravo, pustio je da se njegov istiniti imidž i životni stil vide u javnosti. Paradoksalno, jedinom

protivniku tabloidizacije Srbije među trenutno aktuelnim političarima u ovom pokusu pomogli su isključivo tabloidi. Oni su mu, objavljujući ovu fotografiju, faktički pokazali šta može da uradi u popravljanju devastiranog rejtinga stranke koja tavori ispod granice cenzusa. Ukoliko im sam nije dostavio ovaj snimak, što je uvek otvorena mogućnost, a i mi ne bismo bili

mi ako bismo bar na trenutak eliminisali potencijalnu zaveru.

Besprekorni trbušnjaci, osunčano vitko telo i tetovaža na grudima izazvali su opšte oduševljenje, do te mere da dani-ma niko nije postavio ono, među Srbima omiljeno, pitanje: *Brate, odakle pare?* Iako je fotografija, bez sumnje, objavljena sa tom namerom. Diskreditovati Jovanovića omiljeni je tabloidni sport godinama jer je srpska žuta štampa najdosledniji saborac konzervativnih snaga kod kojih i modernost i liberalnost izazivaju ozbiljnu paniku. O Čedinim odelima koja su, eto, skuplja i bolje ukrojena od serijske konfekcije koju šetaju ostali političari pričalo se još početkom dveiljaditih čim je vođa studentskih protesta dobio političku funkciju. I čuvenu braon kožnu jaknu zamenio elegantnim sakoom, sredio ne baš srećno rasporedene zube i vezao kravatu. On se i tada branio po političkim pričaonicama, ali mu je malo ko verovao. Susreti sa zemunskim mafijašima i legende o fotografijama iz bazena, šampanjcu i Čedi pajtosu najgorih krimosa dale su dodatni pogon u kreiranju masovne predstave o ovom političaru. Mafijaši kojima bazen u koji je navodno uskočio i pripada, a koji je, naravno, zaraden mukotrpnim radom i samopregorom, bolje su prošli od njega. Jer, oni su barem patriote.

To da za srpske političare funkcija pre svega znači ostvarivanje sna o izobilju nije nikakva novina. Balkanska *dolce vita* podrazumeva krkanluk do mučnine, dobre automobile, vile od poda do plafona ispunjene kičom i uslužnost domaće estrade. Oko stola i u krevetu. Poslednji iskusni hedonista koji je uživao u stilu i maniru svetske elite bio je Tito. Socijalistička direktorska sirotinja koju smo osamdesetih zvali *budžama* nije ni znala za bolje. Oni su možda i hteli, ali nisu umeli. Na njima se u svakom trenutku moglo pročitati ko su i odakle dolaze. Bez obzira na ideologiju, kalup je uglavnom bio isti. Slobodan Milošević je dozvolio pokojnom Vicanu Vicanoviću da ga ovekoveči u domaćem ambijentu, ali u ograničenom broju kadrova, dok je njegova supruga, u pozi filozofske, ali ipak nežne zagledanosti u budućnost čovečanstva, pristala na ozbiljan *photo session*. Izuverena, u najlon čarapama, u miru sa suncem i izvorima.

Zoran Đinđić je bio prvi koji nije mogao da se pohvali salom preliveim preko ka-iša, a Boris Tadić, politička i intelektualna verzija Dragana Kojića Kebe, srpski je

doprinos planetarnoj metroseksualnosti. Međutim, nijedan nije bio spreman da sa sebe zbací košulju, otkrije spartansku građu i zalije se kofom leda naočigled foto-reportera i novinara u srcu boemske Skadarlije. Nije samo skidanje sporno sa aspekta palanački shvaćene ozbiljnosti, prvog postulata u prezentaciji domaćih stranačkih lidera, ministara i njihovih dodavača mejlova. Sam taj čin, *ice bucket challenge*, čini se kao nešto *too much*, nešto svojstvenije šampionima šou-biznisa i dežurnim medijskim zabavljačima. Tadić je, samo jednom, zapliva u bazenu za naslovnu stranu *lifestyle* magazina, otkrivajući čvrsta ramena na osnovu kojih se moglo pretpostaviti kako sve ostalo izgleda. Narodu bliski političari, ti domaćinski vaspitani obični ljudi, gostovanje u žiriju *Zvezda Granda* shvatili su kao pokazni primer te bliskosti i narodnjačke duše. Karikaturalni samurajski izlet Nebojše Bakareca zapamćen je kako dolikuje – kao ozbiljno blamiranje i budalaština dodatno naglašena njegovom poezijom. Moguće je da je Demokratska stranka Srbije slanjem junoše za tetoviranim zvezdicama, mačem i izbezumljenim pogledom pravo pred kamere pokušala da pokaže da nije sačinjena isključivo od veća dosadnih staraca zaglibljenih u salonsko-akademski mit o nebeskoj Srbiji. Tek, ovaj je popio ozbiljnu lekciju od dizajnera Mirka Ilića i to uživo, u *Utisku nedelje*, da tetovirano telo podrazumeva i depilaciju, što bi, u glavi Nebojše Bakareca, predstavljalo incident i zločin spram tradicionalnih vrednosti, kao najpouzdanije zaštite od zapadnjačke bestijalnosti.

Za Čedomira Jovanovića, Akonkagva je bila prekretnica. Prenapumpanom izveštaju sa letovanja na Mikonosu se ni sam nije nadao, ali je i on doprineo *instaliranju* njegovog imidža. Zamka *odakle pare* opet je pala u senku. Na ličnim, nestranačkim, profilima na društvenim mrežama on pu-

šta *online* publiku u svoj svet, a samim tim i medije. To je mnogo više od one granice do koje su ostali političari spremni da idu – do ušćećenih porodičnih portreta u *Gloriji*, napravljenih po matrici idile satkane od ljubavi i skromnosti. Ovo je pravi bum. Puštajući javnost da uđe u njegov krevet, gde se bos, ležeran, u ukusnoj meri razodeven i raširenog međunožja upakovanog u crni šorts odmara posle operacije kolena, Čedomir je tu, na izvol'te, kao plejboj sa postera. Po prvi put od kada je prisutan na političkoj sceni vraća se svom polazištu. Zaboravljeni slogan iz devedesetih – *Čedo, oženi me*, praćen masovnom histerijom, neoborivi je dokaz njegove nekadašnje popularnosti zasnovane baš na fizičkom izgledu. Zapravo, niko sa sigurnošću ne može da utvrdi da li je te 1996. godine prvo rođen kao vođa demonstracija ili kao seks-simbol.

Sada se vraća. Ponovo se obraća mladoj publici. Zreliji, stilizovaniji, mišićaviji. Kao akcioni heroj budućnosti i lider jedne nove, digitalne generacije. Kao džet-set verzija samog sebe. Ali ne balkanska, sirotinjska i na silu skrpljena, nego svetska. Nema opasnosti da će tu proviriti nekakav praziluk i zeznuti stvar. Čeda Jovanović, od protivnika, baš ovim povodom, nazvan političkom starletom, istinski je moderan muškarac konektovan na sve relevantne trendove. Ni u čemu ne kasni. Njegov životni stil nije *fake* kao u slučaju brojnih zvezda šou-biznisa. Sve je vrlo autentično – od ekstremnih sportova na ekskluzivnim lokacijama do njegovih stvarnih, zategnutih bicepsa i garderobe koju nije obezbedio najpopularniji lokalni šaner. Telo to dokazuje, slobodno i relaksirano korišćenje novih tehnologija to dokazuje, svaki kadar ide u prilog tome.

Na gej paradi se pojavljuje u majici sa modernim printom pokazujući da za političare *casual* odevanje i takozvani *steet style* nisu smrtna kazna koja se po pravilu izrodi u monotoni pamuk sa velikim okovratnikom i loše odabran džins. Inače, jedini je političar koji nije sa gađenjem odbio titulu gej ikone. Sa suprugom se ne fotografiše ispred kamina ili dedinog portreta, već u frizerskom salonu tokom zajedničkog tretmana. Držeći se za ruke u isti mah. A onda sledi sočni poljubac na plaži onako kako dolikuje – u kostimima za kupanje. U svemu ovome lider LDP-a nema prethodnike. To je najdalje što je ijedan balkanski političar otišao u eksperimentu *moćni ljudi kao normalan svet*. I jedini je koji je, bez reči, samo fotografijom, priznao ono što svi znaju: *Da, ja živim dobro. Da, ja se više ne branim od optužbi da postoje određene stvari koje sebi mogu da priuštim. I nisam kriv što su vama nedostupne. Kada me budete izabrali, možda će vam postati dostupne.*

♥ 163 likes

U čitavoj priči najmanje je reč o prikazivanju privatnosti kao privilegovane hrane za javnost i publiku koja je, širom sveta, vaspitana na tabloidnim pravilima. Reč je o tome kako se to radi. Banalno prevedeno: *Koja je poruka, na koju se kartu igra?* Kao što je već pomenuto, fotografije Čedomira Jovanovića zaista liče na isečak iz stvarnog života. Niko ne tvrdi da je ta *stvarnost* u određenom pravcu filtrirana, ali je jako daleko od ušminkanog stop-kadra za koji se odlučuju ostali političari. Tamo gde vidimo zamrznutu sliku, za tu priliku strogo stilizovanih, u besprekornosti gotovo okamenjenih supružnika, u onome što Jovanović šeruje na društvenim mrežama kao sve moćnijem mediju ili nezvaničnom mediju odakle materijale crpu zvanični mediji, vidimo akciju, dinamiku, neposrednost i ležernost. Na drugom mestu je očaravajuća nedostižnost. Ljudi se najpre dive onima koji imaju ono što je njima uskraćeno. Kroz njih žive svoj san. A Čedomir je i dalje jako daleko od pozicije da bi mogao biti optužen da je obezbedio sebi uzimajući od drugih.

Na prvom mestu je telesnost kao koncept, kao okvir, kao ono najdopadljivije i najprovokativnije i, važno je istaći, kao nešto što se ne očekuje. Seksepil nije diskretno naglašen pozom, pogledom ili krojem odeće, već u prvom planu kao utisak koji preplavljuje posmatrača. Baš kao na foto-montaži koju je napravio sam Čedomir Jovanović prilikom posete Putina Beogradu tokom održavanja Vojne parade. Postavio je sebe, polugolog raširenih ruku, u trenutku zalivanja kofom punom leda, ispred čitave Vlade u odelima iste boje, iste dužine nogavica, istih revera. *Samo su meni gaće mokre jer sam tako hteo*, piše ispod ove fotografije. Kada je o muškarcima reč, ništa nije seksi kao hrabrost, snaga i izdržljivost. A da li seks prodaje, videćemo na sledećim izborima. 📺

**Fotografije
Čedomira Jovanovića
zaista liče na isečak
iz stvarnog života.
Niko ne tvrdi da
je ta stvarnost u
određenom pravcu
filtrirana, ali je jako
daleko od ušminkanog
stop-kadra za koji
se odlučuju ostali
političari**

PLAYBOY

KO PSUJE, ZLO (NE) MISLI

ILI ULOGA PSOVKI U
PORTRETISANJU NARODA

PIŠE SVJETLANA RAČIĆ

U prebogatim fundusu *bizarnih & imbecilnih* teorija o razlozima raspada Jugoslavije ponajmanje je publiciteta dobilo ono navodno baba Vangino predskazanje da će se to zasigurno desiti *zato što Srbi psuju Boga*. Doduše, upozorenje o *opasnosti* koja se sprema publikovano je na stranicama *Trećeg oka* tek kada su i SFRJ i slavna proročica bili već odavno upokojeni. No, i da je to blagovremeno učinjeno, teško da bi se *primilo* u zemlji u kojoj se i najvećem hristoljubivom puritancu lice ozari, a usne razvuku u osmeh kada neki od imitatora Josipa Broza izgovori ono njegovo legendarno: *Majku mu božju*. Vaskolikom srpstvu su te reči oduvek prolazile ispod radara tek kao maršalov *trade mark*, težine obične poštalice, ne prepoznajući u njima ni naznaku bogohulnog prizvuka. Još uzaludnije bi bilo podsećanje na reči iz Svetog pisma po kojima je psovka sinonim za kletvu, koja se, ako je upućena *nedužniku*, vraća svom pošiljaocu u vidu kazne.

Ali da ne preterujemo sa samokritičnošću. Čak i da Svevišnji negde gore zaista udara rečke zemaljskim besprizornicima za etičke presteupe verbalne vrste, zasigurno nema toliku administraciju koja bi bila u stanju da ih sve evidentira, a kamoli sankcioniše.

Da je psovanje najraširenija pandemija na planeti, a uz to i neiskorenjiva, uveriće nas i ovlaštan pogled na njegovu dugu i prebogatu istoriju, o kojoj svedoče pisani dokumenti stari čak pet milenijuma. Ima ga po zidovima egipatskih piramida, nisu mu odoleli ni pojedini rimski pesnici, a nalazimo ga i u Šekspirovom *Hamletu*, što *nedvojbeno* pobija stereotip o aseptički ugladenim Englezima.

Dušanov zakonik precizirao je i novčane kazne za upotrebu opscenih reči, a s obzirom na to da je njima bila obuhvaćena i vlastelinska kasta, očigledno da takvih profanih sklonosti nisu bili lišeni ni pripadnici aristokratije. Vuk Karadžić, naš najveći kolekcionar narodnih umotvorina, smatrao ih je delom kulturne baštine koje se ne treba odricati niti stideti. Nije im odoleo ni purgersko gospodstveni Krlježa. Čak je i Andrić poneku udenuo u svoja dela, doduše filigranski pažljivo i odmereno.

Imajući u vidu prisutnost psovki u svakodnevnom životu, kao i to da ih je pozamašan broj vremenom evoluirao u benigne uzrečice, gotovo iznenađujuće zvuči tvrdnja lingvista da na pomenute jezičke nepodopštine otpada svega jedan procenat ukupne konverzacije.

U zavisnosti od sopstvenog estetskog stava prema ovoj navici, možemo izabrati definiciju psovke koja nam je najbliža. Za

neke je ona tek koncizno izražena misao u okolnostima povišenog emotivnog pritiska, za druge izraz nedostatka samokontrole, za treće oblik egzibicionizma, za četvrte govor mržnje, za pete verbalna agresija kao zamena za fizičku agresiju. Neretko je psovka gest pukog pomodarstva, kao deo žargonskog govora. U periodu odrastanja ona je, po pravilu, izraz bunta kojim se pokušava privući pažnja, pokazati hrabrost ili steći prihvaćenost u društvu.

Ono što je najmanje sporno, bar s naučne tačke gledišta, jeste da ona psovaču u brojnim situacijama donosi *duhovno pročišćenje*, pomažući mu da ublaži neprijatnu emociju, te tako ima i terapijski učinak.

No, ne psujemo samo kad smo ljuti, frustrirani ili bespomoćni već i kada dajemo oduška radosti i zadovoljstvu ili izražavamo naročito prijateljsku bliskost.

Ponekad ista psovka ima sasvim suprotna značenja, u zavisnosti kakvim je izrazom lica praćena.

Čak i ako se složimo s tvrdnjama psihologa da muškarci psuju više od žena, mladi od starijih, neobrazovani od obrazovanih, a socijalno marginalizovani od onih iz višeg staleža, to još ne dovodi u pitanje činjenicu da tu naviku praktikuju, u manjoj ili većoj meri, svi socijalni slojevi. Na društvenim mrežama je to ne samo vidljivo golim okom nego su pedantni statističari izračunali da je psovanje najučestalije na *Twitter* mreži, što je utvrđeno na uzorku od 51 miliona *tweetova* na engleskom jeziku. Analiza je pokazala da svaki trinaesti *tweet* sadrži psovku, kao i da se najviše psuje početkom nedelje, te u posleponoćnim satima.

Ako bismo slobodu govora posmatrali kroz slobodu psovanja, na nevideno možemo ustvrditi da se nalazimo rame uz rame s najdemokratskijim nacijama, pa i da mnoge od njih nadmašujemo. To što je holivudska filmska produkcija glagolu *fuck* donela planetarnu prepoznatljivost, učinivši ga kandidatom za rečnik esperanta, još ne znači da je i na instanci javnog govora dobio pravo građanstva. Bar ne u matičnoj zemlji. Američki potpredsednik Džozef Bajden može samo da zavidi pojedinim našim političarima tankih živaca koji se ne ustručavaju da suviše provokativnim poslenicima sedme

sile priprete upotrebom polne alatke kad im nezgodno stanu na žulj, dok su njega, sirotog, stavili na stub srama samo zato što je, ne znajući da je mikrofonski uključen, dobacio predsedniku Obami: *Ovo je jebe-no velika stvar*, oduševljeno komentarišući kongresno usvajanje zakona o reformi zdravstvenog sistema. Nije pomoglo ni što je izvesni uvaženi lingvista sa Kalifornija univerziteta pojašnjavao da je to među prijateljima sasvim prigodna formulacija u slučaju izražavanja emocija visokog intenziteta.

Da se u zemlji koja sebe smatra uzorom slobodne reči oduvek vodilo računa o imidžu nacije, svedoči i malo poznat primer iz šezdesetih godina kada su pioniri kosmičkih posada specijalno obučavani od strane psihologa, pa čak i hipnotizera, kako bi im se suzbila navika psovanja, prevashodno zbog *live* radio i TV prenosa, te tako predupredila mogućnost

U KOMEDIJI "SVETI GEORGIJE UBIVA AŽDAHU" DUŠAN KOVAČEVIĆ, KROZ USTA SVOG JUNAKA, PRIMEĆUJE: "JA NE ZNAM NAROD KOJI VIŠE PSUJE SUNCE: SUNCE ŽARKO, SUNCE KALAJISANO, SUNCE NEOGREJANO, SUNCE LEBOVO, SUNCE KRVAVO... DA SAM JA SUNCE, NE BI NAS NI OVOLIKO GREJALO"

da neki heroj nacije okrnji veličanstvenost poduhvata učinjenog na polju prestiža u svetskoj svemirskoj tehnologiji.

No, ono što se u vokabularu javnih ličnosti i dalje smatra nedopustivim ili bar neprimerenim u umetnosti je odavno našlo svoju slobodnu teritoriju i postalo nezaobilazan začim koji delu daje pikantnost, a junake čini životnijim i realističnijim. Naravno, pod uslovom da se *ne predozira*, kao što je čest slučaj s produktima domaće filmske industrije u kojima se nedostatak scenarističke kreativnosti pokušava nadomestiti neumerenim količinama psovki, čineći ih do negledljivosti dosadnim i besadržajnim. Iz te perspektive jedva da je moguće gledaocima mladih generacija

DOK ŠVEDANI PREFERIRAJU PSOVKE RELIGIOZNOG ŠMEKA, Danci se zadovoljavaju sa "GLUPA SVINJO", "GLUPI IDIOTE" ILI BESKRVNIM "DODAVOLA". JEDINO IM, KAKO SE PRIČA, PADA MRAK NA OČI KAD ČUJU "KRALJICA JE KURVA". IZ PSOVAČKOG ARSENALA FRANCUZA NAJČEŠĆE SE MOŽE ČUTI: "MERO" (SRANJE), IAKO UPUĆENI TVRDE DA SU I ONI POPRILIČNO NA TI S PSOVKAMA U KOJIMA SE POMINJU KOITUS I GENITALIJE

dočarati kakav je subverzivni efekat imala prva domaća psovka izgovorena na velikom ekranu pre tačno pola veka: *Drino, jebem ti...*, od strane Ljube Tadića u filmu *Marš na Drinu*.

Jednom osvojena sloboda izražavanja se u većini zemalja pokazala kao duh izašao iz boce koga je nemoguće vratiti natrag. Ipak, svedoci smo i takvih pokušaja. Pre izvesnog vremena humorno je odjeknula vest da je ruska vlada, brinući za *nacionalni i duhovni identitet Rusije*, donela zakon o zabrani i novčanom kažnjavanju psovanja, koji je, pored umetničkih dela, obuhvatio i internet blogove. Za početak se pod embargom našla nekolicina opsce-nih reči koje važe za tradicionalnu konstrukcionu bazu stotina *hard core* psovki, ali je istovremeno vladinim *ekspertima* dato ovlašćenje da tu crnu listu prošire ukoliko nađu za shodno.

Pomenuti državni intervencionizam ne znači i da su Rusi rekorderi među psovačima. Ko je nezvanični prvak u ovoj disciplini, još nije utvrđeno. Psuju svi narodi, čak i oni koji u svom jeziku nemaju psovke, već ih pozajmljuju od drugih ili praktikuju specifične načine izražavanja koje imaju učinak psovki. Razlikuju se samo po dominantnom sadržaju, vrcavosti i učestalosti.

Uz ponešto psovki na rasnoj osnovi, kod Amerikanaca, kako statistike kažu, oko 80 procenata terminološke zastupljenosti otpada na izraze; *fuck*, *shit*, *bitch*, *hell* i *damn*. Dugo je *son of the bitch* (kurvin sin) smatrana jednom od najuvredljivijih psovki, ali se zbog prečeste upotrebe vremenom izlizala i izgubila na ozbiljnosti. Gotovo komično zvuči da se čak i uzrečica *Oh my God* ubraja u pomenute verbalne

prestupe kao *najtipičnija ženska psovka*.

Među narodima anglosaksonskih korena bogatijim psovačkim rečnikom ističu se Iraci, crpeći inspiraciju iz stočarskog miljea, pa im je jedna od respektabilnijih uvreda: *Glup si kao bikov ud*.

Generalno uzevši, evropske psovačke tradicije u direktnoj su korelaciji sa temperamentom svake nacije ponaosob i kreću se u rasponu od nemačke uzdržanosti do južnjačke živopisne raspojasanosti, gde vlada oštra konkurencija između Italijana, Španaca, Bugara, Hrvata i Srba.

Ne samo da bi politički korektan Nemač s indignacijom odbio naše standardno predočavanje seksualnih pretenzija na nečijeg oca, majku ili sestru već ne bi ni razumeo osvetničku konotaciju polnog čina, imajući prema njemu generalno pozitivan stav. Tradicionalni centralni objekat mere pogrđnog poređenja mu je svinja (*Schwein*), koju smatra najprimerenijom personifikacijom svakovrsne prljavosti, dok najveći kapacitet uvredljivosti nalazi u sintagmama u kojima se pominju fekalije i stražnjica uz prigodne glagole koji se odnose na hranu.

Među holandskim psovkaama jačeg intenziteta vredi pomenuti samo onu koja se odnosi na polno opštenje s kućnim ljubimcem pseće vrste. Njihova psovka *Mater ti smrdi* nije po maštovitosti ni prineti finskoj, u kojoj nad pomenutom roditeljskom polni akt vrši neutvrđen broj irvasa. A da Finci i nisu baš tako fini kao što smo mislili, svedoče brojne psovke u kojima pominju felacio, lizanje mošnica i njima srodne oralne aktivnosti.

Dok Švedani preferiraju psovke religioznog šmeke, Danci se zadovoljavaju sa: *Glupa svinjo*, *Glupi idiote* ili beskrvnim:

Dodavola. Jedino im, kako se priča, pada mrak na oči kad čuju: *Kraljica je kurva*.

Iz psovačkog arsenala Francuza najčešće se može čuti: *Merd* (sranje), iako upućeni tvrde da su i oni poprilično *na ti* s psovkaama u kojima se pominju koitus i genitalije.

Među top-tri najgrublje psovke kod Italijana su: *Prljavi Bože*, *prljava Bogorodice* i *svi sveci po redu*, *Ružni kurvin sine* i *Svršim ti u usta svih mrtvih predaka*.

Uz dosta preuzetog italijanskog psovačkog blaga, Španci imaju i domaće specijalitete u kojima se na fekalnom udaru, pored kurvinskih majki, nalaze i *blagoslovene hostije* (hlepčići za pričešće), pa čak i Gospod lično. Ipak, najčešće se odlučuju za uvredu tipa: *Poliži mi maslac s dupeta*, koja je, gledano iz srpske vizure, više komična nego masna psovka, uprkos maslacu. A dok Srbina *boli spolovilo* kad ga je baš briga za nešto, Špancu se u istoj prilici pomenuti organ *znoji*.

Kod Grka je psovački repertoar veoma sličan našem, a od lokalnih osobenosti najupečatljivija je brojnost psovki u kojima se stigmatizuje gej populacija. Za autohtonu psovku *Utopl se!* možda se može naći objašnjenje u geografsko-hidrografskim specifičnostima zemlje, ali je manje razumljiva ona u kojoj, ko zna zašto, verbalno atakuju baš na *tetkinu vaginu* pored toliko atraktivnijih lokacija.

Posebnu inventivnost u smišljanju sočnih glagola među narodima u regionu pokazuju Mađari. Za felacio se imperativno zahteva da bude *lepo* odrađen, preti se konjskim udom u rektalnoj zoni, a usta obilno zalivaju spermom.

Za njima ne zaostaju ni susedi Bugari, s tom razlikom što je izvođač pomenutih oralnih radnji *dugokosa karpatska vučica*, medvedica ili neka slična zverka oštih zuba.

Jermeni su još eksplicitniji u svojim psovačkim kletvama, u kojima prete pretvaranjem genitalija u sarmu.

U odnosu na njih Rumuni izgledaju kao pravi romantici sa svojom psovkom *Našamponiraj mi stidne dlake slinom*.

Ozbiljan nedostatak psovačke preduzimljivosti primetan je kod Turaka, kojima je najveći domet uvredljivosti reći nekome da je pasji sin.

Ipak, evropski narod koji zaslužuje psovački pojas nevinosti su, bez konkurencije, Rusini, čija je *najstrašnija* psovka: *Idi u mačje dupe!* Stoga je razumljivo da u *prigodnim* prilikama uglavnom posežu za jezičkom baštinom suseda.

Da jake religijske tradicije nisu nikakva brana upotrebi jezika u neprilične svrhe, uveravaju nas i Arapi. Stožerno mesto u njihovim psovkaama rezervisano je za falus u najraznovrsnijim ofanzivnim dejstvima. Takode, veoma ozbiljnim se sma-

traju i one u kojima se pominju prljava stopala ili gađanje izuvenom cipelom.

Ljutiti Kinez će nam zazvučati sasvim domaće kad nekom proklinje 18 generacija predaka ili seksualno atakuje na majku ili sestru, ali će nam za druge njegove psovke biti potreban tumač. Jedna od njih – *Mati ti je kornjača* – prevodi se kao ruganje čiji je smisao: *Nemaš pojma ko ti je otac*, dok je *Nosi zelenu kapu* aluzija na odeću koja se u vreme dinastije Tang nosila u javnim kućama.

Japance u kontekstu vulgarizama jedva da ima smisla i pominjati, budući da ih tek pakleni bes može naterati da izuste jedno obično *bakka* (glupak). I ne samo da jedva znaju šta je psovka nego ih zbunjuju i internacionalno prihvaćeni simboli u psovačkom rečniku za koje imaju tumačenje u skladu sa sopstvenim kulturnim tradicijama. Nazvati nekog muškim polnim organom za Japanca znači dati mu kompliment da je moćan i jak, dok su mu svinja i konj životinje vredne poštovanja, te poređenja s njima nikako ne mogu imati pejorativno značenje.

Večiti rivali u regionu, Hrvati i Srbi, ni u ovoj takmičarskoj disciplini ne popuštaju lako protivniku, vodeći borbu na poene.

Prema profesoru Stipi Botici sa zagrebačkog Filozofskog fakulteta, najveći evropski psovači su južnjaci katoličkih korena, među kojima se naročito ističu Dalmatinci sa svojim širokim dijapazonom bogohulnih psovki u kojima se najčešće pominju – Gospa, Isusova krv, rane Isusove, sveti oltar, majka milosna, te sveta, mlada i krvava nedelja.

Iako verovatno nema uzaludnijeg posla od istraživanja kada se i kako psovka zapatila u nekom narodu, duhovnik manastira Vitovnica otac Tadej je ipak uložio napor da vremenski precizira okolnosti u kojima su se njegova braća u Hristu prvi put odala grehu psovanja. Navodno, u doba Miloša Obrenovića država je želela da napredne omladince školuje u bratskoj Rusiji, ali su tamošnje vlasti, i carske i crkvene, bezdušno iskulirale našu delegaciju koja je došla na razgovore. Pa kaže: *Mi se onda okrenemo Zapadu. Pošto nam je najbliža bila Pešta, mi smo svoju omladinu poslali u vojnu akademiju u Pešti. Madari su čuveni psovači u celom svetu. I naša omladina se naučila da psuje. U našem jeziku nisu postojale psovke, nije se znalo za psovke i prva psovka počela je u garnizonu. I evo za nepunih sto godina mi smo gori sad i od Madara u psovkama.*

Srpskom psovačkom baštinom najtemeljnije se bavio Danilo Šipka, uvaženi profesor slavistike s prestižnom internacionalnom karijerom i autor *Rečnika opscenih reči i izraza*.

Braneći tezu da srpske psovke spadaju u sam vrh svetske lingvistike ove vrste,

kao njihovu specifičnost ističe da im bazi leksički fond čine imenice seksualne konotacije, funkcionalno potpomognute brojnim maštovitim glagolima. U njima se polni čin redovno pojavljuje kao instrument poniženja, osramoćenja ili osvete, a objekat radnje je familija svih stepena srodstva – rod i porod, poreklo, seme i pleme. Nisu pošteđene ni konfesionalne ličnosti poput Gospoda ili Svete Petke. Psuje se i krsna slava, žito, grob, krst, hleb, život.

U komediji *Sveti Georgije ubiva aždahu* Dušan Kovačević, kroz usta svog junaka, primećuje: *Ja ne znam narod koji više psuje sunce: sunce žarko, sunce kalajisano, sunce neogrejano, sunce lebovo, sunce krvavo... Da sam ja sunce, ne bi nas ni ovoliko grejalo.*

Među najuvredljivije srpske psovke, bez premca, spadaju one u kojima se pominju mrtva majka i nerođeno dete.

Uz tako širok dijapazon *koloritnih* pograda za svaki povod i priliku, izrazi kao što su *jebiga* ili *jebote* izgubili su i poslednje tragove opscenosti i postali bezazlene poštapalice kojima se izražava iznenađenje, čuđenje, divljenje ili nešto slično tome.

U odnosu na psovačke kapacitete Srba i Hrvata, ostali narodi u regionu su u debelom zaostatku. Čak i Slovenci, koji su u svemu drugom odlični. Jer, ko bi još ozbiljno shvatio rivala čije mejnstrim psovke zvuče ovako smehotresno: *Kurva prasic, Prokleti davo* ili *Nek' te kvočka ritne?*

Psovati li ne – odlučite sami. Ali ako to već činite, poželjno je da bude sa stilom, merom i ukusom. ▀

BEZOBRAZNI *pogled* S VISINE

BRINETE SU SE ODAVNO VRATILE, NO OČIGLEDNO NEMAJU NAMERU DA SE ZADOVOLJE TIME. OVO JE ZAPRAVO PRIČA O DOMINACIJI. ALI NE NA AGRESIVAN NAČIN

Supermodel Britni Vord karijeru je započela tamo gde joj spram telesnih atributa i nesvakidašnje lepote i jeste mesto. U Los Angelesu važi za jednu od najangažovanijih lepotica, pre svega za različite kampanje, televizijske reklame i spotove. Njene mere su gotovo idealne, a kao jedan od aduta producenti navode osmeh koji razoružava.

Za Playboy je pozirala na vrhu zgrade u oskudnom kožnom kostimu i visokim potpeticama. Ne postoji bolji način da se naglasi dominacija! Fotografije asociraju na letnju žegu, ali ne treba to pripisivati suncu, koje obasjava svaki kadar. Britni je jednostavno strastvena žena koja to što nosi u sebi ume da pokaže i pred kamerama. Toga su svesni i producenti i njene kolege i gotovo sto hiljada pratilaca na Instagramu.

PLAYBOY

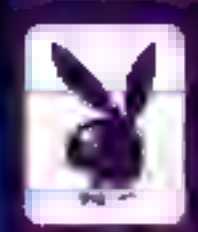
PLAYBOY

PLAYBOY

NAJBIZARNIJI MUZEJI SVETA

Piše: Sonja Podgorelec

NUDIMO
VAM IZBOR
NAJBIZARNIJIH
SVETSKIH
MUZEJA

IZA
NEOBIČNIH
MUZEJA
po pravilu se kriju
LJUDI
NEOBIČNIH
STRASTI

U KOJIMA ZAISTA IMA SVEGA I SVAČEGA

Kada je kalifornijski trgovac nekretninama Ken Banister pre 40 godina započeo svoju marketinšku kampanju deleći nalepnice za banane na specijalizovanim skupovima, nije ni slutio da će jednog dana postati poznat pod nadimkom Bananamen. Naime, tokom četiri decenije uspeo je da sakupi oko 20.000 predmeta vezanih za banane, koje danas u svom **Banana muzeju** izlaže Fred Gurbut, koji je 2010. kupio Kenovu kolekciju. Fred danas u muzeju prodaje *smoothies* od banane, odeven u kostim, naravno, banane.

Ludost ili ne, sada je muzej posvećen bananama sasvim normalna stvar u svetu u kojem postoje hiljade takvih i još mnogo neobičnijih muzeja. Naime, danas je vrlo malo stvari kojima neko, negde širom sveta, nije posvetio neki muzej. Ako su muzeji mučenja (najpoznatiji se nalaze u Londonu i Amsterdamu, a više njih i u srednjovekovnim dvorcima obližnje nam Austrije, kao i na mnogim drugim mestima) sasvim logični, s obzirom na rasprostranjenost, značaj i učestalost tog čina u mračnim vremenima, kako opravdati čitav muzej posvećen mesnom naresku? I to ne neki opskurni, nego raskošnu instituciju koja se rasprostire na više od 1.500 kvadratnih metara!

Već prema prvom spomenutom primeru, jasno je da se iza neobičnih muzeja po pravilu kriju ljudi neobičnih strasti. Jedan od takvih je i Gari Dos, koji je proveo više od 20 godina sakupljajući popularne PEZ kutijice-figurice za bombone. Sada u svom **Berlingejm muzeju PEZ memorabilija** izlaže njih više od 900, koje obuhvataju, kako sam tvrdi, doslovno sve verzije ikada izrađene. Neke od izuzetno retkih su one s glavom magarca, izrađene posebno za predsednika Kenedija, zatim *make face* izmenjivim delovima, ili pak onaj s likom Meri Popins. Muzejska prodavnica, usput, prodaje sve moguće vezano uz PEZ figurice, uključujući nove i stare modele.

Da nisu samo Amerikanci opsednuti neobičnostima, potvrđuje i pariski muzej posvećen kanalizaciji. Pariska kanalizacija potiče iz 13. veka, kada su ukazom kralja Filipa Avgusta popločane gradske ulice i ugrađeni slivnici, dok je natkrivena kanalizaciju uveo Napoleon Bonaparta 1850. godine (današnja mreža duga je 2.100 km). U novije vreme, uz prljavu vodu i izmet, pariskom kanalizacijom prolaze i turisti. Najpre je kanalizacija razgledana iz posebnih kola, koja su se vozila prolazima uz zidove tunela, kasnije iz vagona koje je vukla mala lokomotiva, a do sedamdesetih čamcima. Danas su takve ture zamenjene čitavim **Muzejom pariske kanalizacije** (s tunelima ispod Ke Dorsea na levoj obali),

nezaobilaznom atrakcijom za sve poklonike Igoovih *Jadnika*.

Usput, i u Beču postoji **The Third Man Tour**, tura po muzeju posvećenom filmu *Treći čovek*, koja posetioce stepenicama vodi u najstarije delove bečke kanalizacije i, zahvaljujući projekcijama i savremenom osvetljenju, uvodi u svet kanalizacionih radnika, krijumčara i špijuna.

Bodljikava žica koristi se vrlo uspešno još od sredine osamdesetih godina 19. veka, ali teško da bi iko mogao pretpostaviti da toj vrsti zaštite može biti posvećen čitav muzej. Pa ipak, **Muzej bodljikave žice** u teksaškom Mekleynu podučava o svemu što je u vezi sa tom ikonom ograničavanja poseda. Smešten u nekadašnjoj fabrici brusthaltera, neposredno uz kulturnu Rutu 66, objedinjuje nekoliko privatnih kolekcija bodljikave žice, a poseban deo posvećen je upotrebi bodljikave žice u ratnim uslovima.

Bizarni muzeji nisu mogli zaobići ni najmračniju stranu života – smrt. Robert Voltrip, direktor jednog pogrebnog poduzeća u Hjustonu, ostvario je 1992. svoj životni san otvorivši **Nacionalni muzej istorije sahrana**, instituciju posvećenu brizi o mrtvima. Najatraktivniji eksponati obuhvataju svečano odelo za sahranu papa (odobrio Vatikan), najveću kolekciju maštovitih kovčega iz Gane (u obliku raka, krave, automobila...), pogrebnu memorabiliju vezanu uz poznate ličnosti poput Majkla Džeksona, Elvisa Preslija i Merilin Monro, kao i sve u vezi sa balsamovanjem.

Tajlandski **Muzej smrti** posetioce dočekuje kosturom svoga utemeljivača. To je samo početak, jer su ostali predmeti znatno opasniji za one gadljivije – mozak u krvi, prerezane ruke i noge, pluća izbodena dugim nožem, lobanje izbušene mecima. Glavna atrakcija je mumificirano telo Sija Juivaja, notornog kanibala, koji je pedesetih ubio i pojeo nekoliko dece.

Ranije spomenuti muzej posvećen mesnom naresku (barem njegovoj američkoj verziji) – **SPAM muzej** u Ostenu u Minesoti uči nas da je američkim trupama u Evropi iz SAD poslato čak 50 miliona kilograma konzervisanog mesnog nareška, ali i to da je ženski rok sastav *Hormel Girls* svojom nacionalnom turnejom promovisao tu čuvenu *poslasticu* od svinjetine. Za ljubitelje mesnog nareška zanimljivo je da se odmah preko puta nalazi

Johnny's SPAMarama Restaurant, koji priprema sve moguće vrste specijaliteta od ovog proizvoda...

Osim bananama i mesnom naresku, postoje muzeji posvećeni i drugoj hrani. **Šin-Jokohama muzej rezanaca** u Jokohami oda je *ramenu*, japanskoj supi s rezancima, odnosno vrsti rezanaca od pšeničnog brašna. Istu namirnicu, ali u instant verziji, kao i njenog tvorca Momofuku Anda, slavi i **Momofuku Ando muzej instant rezanaca** u japanskom Masumičou (Ikeda-ši). Instant namirnica, nastala da bi jeftino prehranila preživle iz Drugog svetskog rata, može se jesti i u muzejskoj kuhinji.

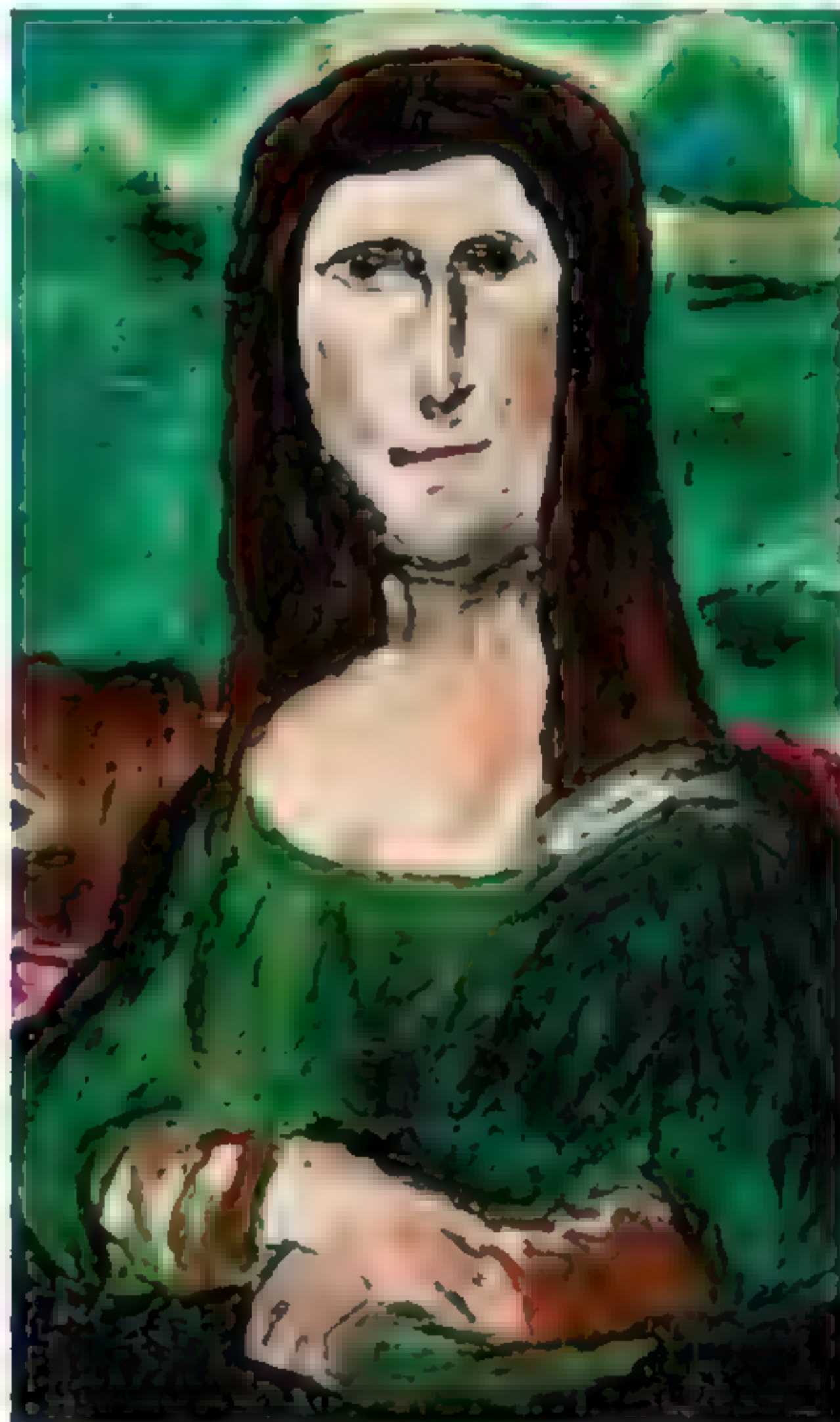
Belgijski **Frit muzej** posvećen je prženim krompirićima i svim stvarima u vezi sa krompirom, dok se novozelandski muzej **Kivi 360** bavi svim što je u vezi sa tim južnim voćem, a poseta uključuje i četrdesetominutnu šetnju kroz voćnjak. **Muzej senfa** u američkome Viskonsinu posveta je jednom od najomiljenijih začinskih dodataka u svetu. Možda će se čitav muzej posvećen žutoj kremastoj masi nekome učiniti nepotreban, ali ljubiteljima senfa, tehnolozima, istoričarima i antropolozima njegova će postavka biti i te kako zanimljiva.

U nemačkom Berlinu pak nalazi se **Mu-**

zej kobasice sa karijem, institucija koja se bavi ovom popularnom vrstom užine. Muzej nudi vodene ture, radionicu izrade *currywursta*, ali i čitav pregled istorije tog slasnog zalogaja u popularnoj kulturi. Nemci su se pobrinuli i za **Muzej hleba**, koji sa svojih 18.000 izloženih predmeta proučava pekare iz kamenoga doba, ali i istoriju hleba u umetnosti (umetnici od Salvadora Dalija, Mana Reja do Pabla Pikasa). U svakom slučaju, sa sobom pone-

site nešto za jelo, jer usprkos temi, tu ni jedan komad hleba nije pravi, a nema ni kafeterije sa sendvičima. Što se tiče pića, **Ist Tonton muzej pivskih kantica** u Masačusetsu izlaže 5.000 kantica piva iz 50 zemalja, ali isključivo retkih, nepoznatih robnih marki.

Muzej lutalica u mestu Brit u američkoj saveznoj državi Ajovi slavi život lutalica (*hobo* je izraz za migracionog radnika ili lutalicu-beskućnika, otuda naziv **Hobo Museum**), odnosno životni stil određen

strogim etičkim kodom. Muzej je pun memorabilije vezane uz poznate lutalice, kao što su Frisko Džek, Konektikat Slim i Hard Rok Kid. Izloženi su i umetnički i upotrebni predmeti, kao i fotografije, a vrte se i dokumentarni filmovi koji opisuju neortodoksi način života. Muzej vodi fondacija *Hobo*, koja u mestu održava i godišnji skup.

U **Muzeju Lejline kose** u Indipendensu, u Misuriju, ne treba očekivati izložbene predmete o opremi za kovrdžanje kose iz Mesopotamije, ali ni kolekciju perika pevačice Šer. Ono što se tu izlaže jeste prava kosa, i to oblikovana u umetnička dela. Naime, vlasnica muzeja Lejla Kohun, inače penzionisana frizerka, sakupila je više od 600 venčica kose i više od 2.000 komada nakita za kosu, od kojih neki sežu do 18. veka. Izloženi su i pramenovi kose poznatih osoba, u rasponu od kraljice Viktorije do Majkla Džeksona, uključujući i vlasi četiri američka predsednika.

Znatno bizarnija je kolekcija muzeja kose **Avanos** u istoimenom turskom gradu. Najveća kolekcija kose na svetu obuhvata uzorke kose 16.000 žena, a sve je praćeno njihovim imenima i adresama.

Kad već spominjemo ljudska tela, prvi ruski muzej sačinjen je od *kabineta zanimljivosti cara Petra Velikog*. Naime, radi se o ogromnoj kolekciji od 200.000 prirodnih i ljudskih fenomena – na stotine ljudskih fetusa, deformisanih fetusa, bića s više glava i udova, pa čak i jedna odrubljena glava, sačuvana u sirćetu. Kolekcija je danas deo **Muzeja antropologije i etnografije**.

U istom tonu, **Falusni muzej** u Rejkjaviku na Islandu ponosi se svojom kolek-

cijom od 276 primeraka penisa i delova falusa. Ne radi se o pornografiji, jer se tu možete nadiviti najmanjim primercima od samo dva milimetra (hrčak) do divova od 1,7 metara (jedna vrsta kita). Zanimljivo je da je muzej nedavno uključio i jedan primerak ljudskog penisa (vlasnik je pokojni devedesetpetogodišnji Islandanin). Ono što posetilac nikako ne sme propustiti je prikaz svetiljke od bikovih testisa i jedan neobično veliki primerak penisa kanadskog morža.

Ne tako daleko od penisa, indijski se **Muzej toaleta** iz Nju Delhija, utemeljivača Bindešvara Pataka, bavi svim stvarima

koje su u vezi sa toaletom. Tom muzeju delimično parira i **Muzej toaletnih dasaka za šolju** u teksaskom Ostinu, ali samo u domenu dasaka za WC šolje, i to uglavnom umetnički dizajniranim primercima.

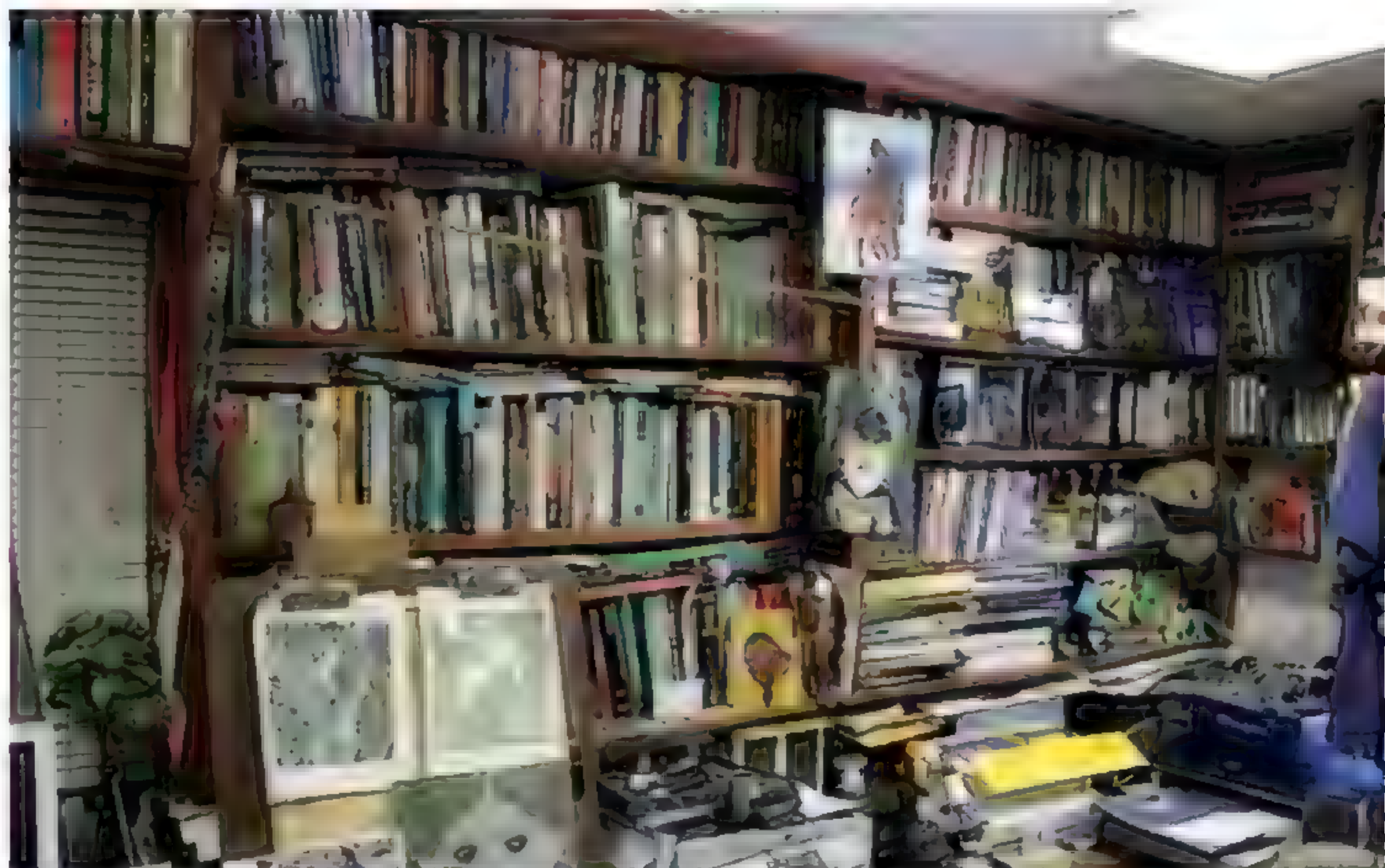
Vlasnike pasa oduševiće **Muzej psećih ogrlica**, smešten u engleskom Lids kaslu, što garantuje broj od pola miliona posetilaca ovog muzeja godišnje. Izloženo je više od 100 srednjovekovnih ogrlica, koje dokumentuju bogatu pseću istoriju dvorca. Posebno atraktivne su one iz 15. i 16. veka s bodljama, koje su pse štitile od bratskih im napadača.

Kad smo već u Engleskoj, treba skrenuti pažnju i na **Britanski muzej kosilica**. Taj muzej slavi -kosilice za travu koje se ručno pokreću! Bez obzira na to zanima li vas kako je izgledala prva kosilica ili pak prva robot-kosilica na solarni pogon, ovo je muzej za vas. Tu je izloženo sve - od kraljevske kosilice, koja je pripadala princu Čarlusu i princezi Dajani, do najskupljih modela kosilica u svetu.

Još mnogo bizarniji je **Muzej tekuće vode** u kineskom Peking, koji je posvećen svemu što je vezano za vodu koja stiže kroz vodovodne cevi. Glavna atrakcija su

MUZEJ BIGFUTA

Ako ste čuli za Jetija i Sakvoča, onda znate i za njihovog srodnika Bigfuta, zagonetno dlakavo biće za koje se mnogi kunu da su ga susreli. Bez obzira na to da li verujete u njega ili ne, Majk Rigs, vlasnik **Bigfut diska-veri muzeja** u kalifornijskom Feltonu, smatra da ništa ne treba odbacivati olako. Majk naime, već više od 60 godina sakuplja sve što ima veze sa Bigfutom - video-zapise, audio-trake, otiske stopala i sličan materijal, pa to izlaže u svom muzeju. Tamo se nalazi i karta s više od 150 označenih pozicija na kojima je Bigfut navodno viđen. Naravno, Rigs veruje da Bigfut postoji i da nastanjuje područje Santa Kruza...

OEZIS BORDEL

Propao 1988, Oezis bordel u mestu Volas u Ajdahou danas izgleda tačno onako kako je izgledao kad su ga napustile vredne radnice (zbog racije FBI-ja). Sada radi kao Oezis bordel muzej, pa se u sobama može razgledati odeća prostitutki, video igre koje su igrale kad nije bilo posla i još mnogo toga.

stari kuponi za vodu, koje je izdavao Džingši, prvo pekinško vodovodno poduzeće, kao i bezbrojne vrste slavina. No, ne dajte se zavarati i u muzeju utažiti žed, jer stanovnici Pekinga odavno znaju da voda iz vodovoda nipošto nije pogodna za piće...

Već sam naziv **Muzej loše umetnosti** upućuje na ono što izlaže ova institucija iz mesta Dedam u saveznoj državi Masačusets. Više od 600 izloženih predmeta smeštenih u jednom starom podrumu uključuje isključivo umetnička dela koja su, kako kaže sam vlasnik, toliko loša da se ne mogu ignorisati. Čitav niz ružnog cveća, kompozicija drečavih

boja i monstruozno loših portreta naučice i najokorelijeg neznalicu da ceni finu umetnost.

Poklonike golišavih selebritija zasigurno će zainteresovati **Kuća donjeg veša slavnih osoba** u Los Angelesu. Iza svega stoji *Frederick's of Hollywood*, kompanija zaslužna za pušap grudnjake i tange. Čitavo prizemlje zapravo je radnja donjeg rublja, dok se na spratu mogu razgledati eksponati po principu *ko je ko u Holivudu*. Možda bokserice Toma Henksa iz filma *Forest Gump* i neće biti toliko izazovne, ali zasigurno će se naći oni koji će pomno razgledati donje rublje glumaca iz serije *Bever-*

li Hills 90210 ili brusthaltere pevačice Šer. Zanimljivo je da je muzej bio žrtva gradskih nemira 1992, kada su ukradeni grimizni i zlatni Madonini grudnjaci (pjevačica ih je nadomestila novima kad je *Frederick's* donirao 10.000 dolara u dobrotvorne svrhe).

Antropološkinja Andrea Laden iz Gatlinburga u Tenesiju bila je toliko opsednuta bočicama za so i biber da je otvorila **Muzej posuda za so i biber**, u kojem izlaže čak 22.000 tih stonih setova, i to u zgradi izgrađenoj baš za tu namenu. Mnoge replike eksponata mogu se kupiti u muzejskoj radnji (figurice u rasponu od para Amiša, preko zaspalih Meksika-

I KOMŠIJE KONJA...

Muzej prekinutih veza u Zagrebu hrvatski je doprinos listi bizarnih muzeja sveta. Posvećen je neuspješnim ljubavnim vezama, a u njemu su izloženi lični predmeti koje su ostavili bivši ljubavnici, uglavnom praćeni kratkim opisom. U početku se radilo o putujućoj zbirci doniranih predmeta, da bi se nakon nekog vremena muzej smestio na trajnoj lokaciji u Zagrebu. Evropski muzejski forum je na svečanoj dodeli u Bremerhavenu 2011. dodelio Muzeju prekinutih veza prestižnu nagradu Kenet Hadson, kao najinovativnijem muzeju u Evropi.

Museum of Broken Relationships

naca, do para stopala).

Da ipak završimo s nečim lepim. Naime, treći sprat **Narodnog muzeja** u Maleziji spomenik je ekstremnim nastojanjima ljudi da se osećaju lepima. Izložbeni predmeti nas vraćaju do samih početaka ljudske istorije i stvari koje su ljudi radili samo da bi bili lepi – vezanje stopala i njihovo *utrpavanje* u što manju obuću, umetanje diskova u usne, metalnih kolutova u ušne resice, modeliranje glava u ovalne oblike... Ponesite i ogleдалo, jer kad se nakon svega pogledate u njemu, imaćete mnogo bolje mišljenje o svom izgledu. ☑

VESTI

PRE SVIH

17:55

www.happytv.tv

24h

TELEMA

happy

STIER

HOAKIN FENIKS

Otvoren razgovor sa ekscentričnim glumcem o načinu na koji se nosi sa slavom, o njegovom izletu u hip-hop, kao i o velikim tajnama života

Piše: **Stephen Rebello** Foto: **Marius Bugge**

Na ekranu ili van njega Hoakin Feniks nije preporučljiv osobama sa slabim srcem. Najpoznatiji po filmskim ulogama koje dokazuju njegovu sposobnost za turbulentan intenzitet, idiosinkraziju, telesnost, zapaljivost i sirovu ranjivost, Feniks je impresionirao publiku kao megalomanski rimski car u „Gladijatoru” (nominovan za Oskara), traumatizovani veteran iz Drugog svetskog rata u „Masteru” (još jedna nominacija), kao i razvedeni muškarac slomljenog srca koji se zaljubljuje u operativni sistem nalik na softversku aplikaciju „siri” u filmu „Ona” (nije nominovan za Oskara, ali zaslužuje nominaciju). Nakon više od trideset godina bavljenja glumom, kada nije zauzet snimanjem sa vrhunskim režiserima kao što su Ridli Skot, Pol Tomas Anderson i Spajk Džounz, Feniksov imidž

u javnosti povremeno postaje mutan. Ili jednostavno zbunjujući. Ili zloslutan. Ili mračno zabavan.

U ustanovu za lečenje od alkoholizma otišao je 2005. Za manje od godinu dana nakon toga slupao je i prevrnuo svoj automobil, iz kojeg je počeo da curi benzin. Spasao ga je režiser Verner Hercog, koji je nekim čudom prolazio tuda. Feniks je 2008. objavio svetu da napušta glumu i postaje hip-hoper. Naglo se ugojio. Pustio je čupavu bradu, stavio sunčane naočare, upleo kosu u dredove i održao nekoliko katastrofalnih koncerata. Glumac Kejsi Aflek, Feniksov prijatelj i zet (oženjen od 2006. Feniksovom sestrom Samer) snimio je sve to – uključujući i Feniksove orgije za kurvama i kokainom – za film „Još uvek sam tu”, iz 2010, najavljen kao dokumen-

tarac. Potom, pred četiri miliona gledalaca na televiziji (i još nekoliko stotina hiljada gledalaca na kanalu Jutjub) Feniks kao da je prineo poslednju šibicu lomači za samouništenje sopstvene karijere svojim zloglasnim gostovanjem u emisiji „Večernji šou sa Dejvidom Letermanom”, kada je izgledao pogubljeno i izražavao se nepovezano. Na kraju se, naravno, ispostavilo da je u pitanju prevara, pažljivo inscenirana predstava u stilu Endija Kaufmana i Saše Barona Koena.

Međutim, vrlo malo ljudi shvata da Hoakin Feniks, van ekrana i bioskopskog platna, uopšte nije kapriciozni, egocentrični, arogantni, labilni glupan. On je podrugljiv lakrdijaš, šaljivdžija stvoren za slavu, ali dovoljno pametan da mu ona ne pomuti razum. Njegovi roditelji, Arlin i

Džon Botton, upravo su ga tako vaspitali. Ovi nemirni, nomadski hipiji upoznali su se na auto-stopu 1968. Kada se 1974. Hoakin rodio u Portoriku, oni su (sa Riverom i Rejn, Hoakinovim starijim bratom i sestrom) prišli sekci Božje dece, koja je bila katalizator kontroverzi. Gledanje televizije i zbližavanje sa nevernicima smatrano je nepoželjnim ponašanjem. Kada su Feniksovi roditelji 1977. napustili Božju decu, ukrkali su se u brod za Majami, a potom se preselili u Los Angeles. Kako bi obeležili ono što su nazvali svojim ponovnim rođenjem iz pepela, promenili su prezime u Feniks.

Kada primetiš da je neko prošao pored tebe, a zatim se zaustavio i okrenuo se. Shvatio sam da je to isto ono što se povremeno dešava lepim ženama

Arlin Feniks zaposlila se kao direktor kastinga u televizijskoj kući NBC. Deca Feniksovih prionula su na posao. Poznat kao Lif Feniks tokom osamdesetih, Hoakin je glumio u serijama kao što je „Ubistvo, napisala je“ i „Bluz Hil Strita“, privukavši pažnju koja mu je donela uloge u filmovima kao što su „Russkies“ i „Roditelji“. Potom, 1989, umoran od uloga koje naziva „banana u auspuhu“ (izraz iz krimi-filmova zasnovan na ideji da se automobil može onesposobiti guranjem banane u auspuh – prim. prev.), on prestaje da se bavi filmom, sve dok šest godina kasnije nije naišlo nešto mnogo bolje u vidu ostvarenja „Umreti za“, kome je dosetljiva, zločesta režija Gasa van Santa obezbedila komičnu nastranost. Feniks, želeći da pokaže svoje veštine tako što radi na najrazličitijim sadržajima, uključujući i velike komedije, sačuvao je svoju tamnu stranu za depresivne filmove kao što su „Osam milimetara“ (u kom

glumi prodavca pornića) i „Povratak u raj“ (dete cveća koje čeka izvršenje smrtno kazne zbog posedovanja droge). Ova dva filma dovela su ga do uloge u „Gladijatoru“, filmu koji mu je doneo nagrade i ozbiljan profit. Priznanja, slava i status filmske zvezde doneli su mnogo toga što Feniks toleriše (ali verovatno mrzi) kao što su kritika, velika radoznalost javnosti i – intervjui.

Playboy je poslao Stivena Rebela, svog honorarnog urednika koji je prošao put intervjuisao Dejvida Finčera, da razgovara sa Feniksom u restoranu „Middle Eastern“ u eksplozivnom i popularnom Ist Sajdu u

Za razliku od situacije kada glumiš, a svi te podržavaju i možeš napraviti bezbroj pokušaja, dok sam držao te koncerte za film, nisam imao nikakvu sigurnosnu mrežu. Ako sam je i imao, bila je stara, izlizana, puna rupa i na ivici da propadne

Los Angelesu. Rebelo kaže: „Feniksa sam upoznao 2007, kada sam ga intervjuisao za Playbojevu rubriku „20 pitanja“, tokom kog je bio nemiran i mnogo je pušio, ali je istovremeno bio i šarmantan, dobrodušan i fantastično duhovit. Isti taj momak pojavio se sedam godina kasnije na ovom intervjuu, samo bez cigareta. Arogantan? Ratoboran? Nekomunikativan? Molim vas! Mogao je umesto ovoga raditi nešto drugo – bilo šta drugo – ali Hoakin je bio otvoren, komunikativan i dopadljivo ekscentričan.“

PLAYBOY: Za tri decenije glumačke karijere nominovan si za Oskara za filmove Gladijator, Hod po ivici i Master, dobio si Zlatni globus za najboljeg glumca za Hod po ivici, a nominovan si i za desetina drugih američkih i međunarodnih nagrada. Obično te povezuju sa osamljenim, intenzivnim, problematičnim likovima iz filmova koje su režirali neki

od najvećih individualista među režiserima. Tu spada film Ona režisera Spajka Džounza, film Inherent Vice Pola Tomasa Andersona i nova drama Vudija Ale-na. Izvesni aspekti tvog života i ponašanja van filma naveli su neke da poveruju kako si ekscentričan, neobuzdan, možda čak i poremećen. Možemo li da vidimo šta je od toga stvarno, a šta izmišljeno?

FENIKS: Jedva čekam.

PLAYBOY: Sećam se da si 2008. objavio kako dižeš ruke od glume i postaješ hip-hoper. Usledilo je ono zloglasno gostovanje u emisiji Večernji šou Dejvida Lettermana, kada si imao gustu bradu, bio

jako nervozan, nosio naočare za sunce i mumlao jednosložne reči. U filmu Još uvek sam ovde Kejsi Aflek te je snimio kako ušmrkavaš kokain, unajmljuješ kurvu i, tokom sramotno lošeg hip-hop koncerta u Majamiju, skačeš u masu kako bi se tukao sa nekim iz publike. To je trajalo više od godinu dana, da bi se na kraju ispostavilo nešto što su mnogi već pogodili: Sve je bilo namešteno, a film je bio lažni dokumentarac. Rekao si da si ga snimio kao komentar na propadanje javnih ličnosti, ali i zato što si bio besan na glumu jer si je doživeo suviše ozbiljno. Bilo kako bilo, ta tvoja predstava mogla je dovesti do toga da se tvoji obožavaoci, kritičari, režiseri i momci kao što je Dejvid Letterman osete prevareno. Kada si godinu dana kasnije ponovo gostovao kod njega, izvinio si se tvrdeći da on nije znao za prevaru. Hajde sad iskreno – da li je znao?

FENIKS: Dejvid Letterman nije bio upućen u šalu. Moji agenti, moja PR menadžerka Sju Patrikola – ona odlično glumi u filmu jer izgleda strašno zabrinuta, zar ne – svi su bili upućeni, naravno. Znaš kako, Dejvid Letterman je jedan od najpametnijih ljudi na televiziji. Nema šanse da na neki način nije shvatio šta se dešava. Neću reći ništa više.

PLAYBOY: Da li je istina da te je Ben Aflek, brat Kejsija Afleka, zajedno sa Metom Dejmonom zamolio da ostaviš drogu jer su se bojali da bi to moglo ugroziti tvoju i Kejsijevu karijeru?

FENIKS: Možda je Kejsi razgovarao sa njima o tome, ali ja nisam. Jasno mi je zašto su se ljudi osetili prevareno. Verovatno bih i ja tako reagovao. Potpuno razumem one koji su se uplašili i zauzeli odbrambeni stav jer nisu želeli da ih neko zloupotrebi. Mislim da je sada svima jasno da nam nije bila namera da bilo koga napadnemo. Očigledno smo napadali samo sebe.

PLAYBOY: Da li si parodiranjem sebe postigao ono što si želeo?

FENIKS: Čini mi se da je to za mene bilo jedno oslobađajuće iskustvo. Za razliku od situacije kada glumiš, a svi te podržavaju i možeš napraviti bezbroj pokušaja, dok sam držao te koncerte za film, nisam imao nikakvu sigurnosnu mrežu. Ako sam je i imao, bila je stara, izlizana, puna rupa i na ivici da propadne.

PLAYBOY: Da li je propala?

FENIKS: Kad u klubu imaš hiljadu ljudi i započneš lažnu tuču, za koju svi osim tebe i onoga sa kojim se tučeš misle da je prava, nikada ne znaš šta će se dogoditi, ne možeš predvideti posledice. Bilo je to zastrašujuće, ali istovremeno i odlično. Rekao sam da sam to uradio jer mi je bila potrebna promena. Ne znam šta sam time postigao. Vreme će pokazati.

Da ne lažeš sebe, bio bi strahovito usamljen. Statistički, za sve nas, u svemu što radimo, šansa da nećemo uspeti toliko je visoka da bismo se verovatno predali ako ne bismo sebe lagali. Možda smo zato skloniji da posledice svojih postupaka tumačimo pozitivno

Pokušavam to da analiziram, ili me u intervjuima pitaju o tome, pa se trudim da kažem nešto što zvuči zanimljivo i kul. A u stvari ne znam. Možda je u ljudskoj prirodi da, šta god radio, čovek želi da vidi neki pozitivan rezultat. Neprestano lažemo sebe, zar ne?

PLAYBOY: Misliš da svi lažemo sebe?

FENIKS: Da. To je istina i dokazano je da je tako. Da ne lažeš sebe, bio bi strahovito usamljen. Statistički, za sve nas, u svemu što radimo, šansa da nećemo uspeti toliko je visoka da bismo se verovatno predali ako ne bismo sebe lagali. Možda smo zato skloniji da posledice svojih postupaka tumačimo pozitivno.

PLAYBOY: Posle tog incidenta novinari su preispitivali sve što si ikada rekao u potrazi za putokazima i objašnjenjima. Evo jednog tvog citata koji je tada često navođen kao dokaz: *Moja bolja polovina sam – ja. Eto šta se dešava kada patite od poremećaja višestruke ličnosti i opsesije sobom.* Meni to zvuči kao dosetka, ne kao nešto što bi trebalo uzimati doslovno.

FENIKS: Ja to svakako nisam rekao, a ukoliko i jesam, onda svakako nisam bio ozbiljan. Možda jednostavno nisam bio raspoređen za razgovor, ali sam bio prisiljen da radim nešto što mi se nije radilo i sasvim je moguće da je neko zaključio da sam kreten. Ali i ta osoba je verovatno samo radila svoj posao.

PLAYBOY: Da li su tvoji obožavaoci postali oprezniji?

FENIKS: Ništa se nije promenilo. Mislim da znam kako se lepe žene moraju osećati. U suštini, to je to, zar ne?

PLAYBOY: Kako to misliš?

FENIKS: Kada primetiš da je neko prošao pored tebe, a zatim se zaustavio i okrenuo se. Shvatio sam da je to isto ono što se povremeno dešava lepim ženama. Verovatno pomisle: *Jednostavno mi pridi i pitaj me kako sam, obrati mi se.* Kad je neko nervozan i okleva, i ja se unervozim. Svakako neću biti zainteresovan. No ako mi neko pridi i kaže: *Hej, kako si? Ja sam taj i taj* – odlično! Rado ću popričati. Ukoliko je tvoja radoznalost iskrena, to je super. Sociopatske vibracije su, naprotiv, veoma neprijatne. To niko ne želi u svojoj blizini.

PLAYBOY: Verovatno nije lako ni osobi koja okleva i zamuckuje dok razgovara sa tobom.

FENIKS: Naravno, i toga sam svestan. Pre neki dan mi je jedna žena prišla u prodavnici i rekla: *Ja se izvinjavam, da li bih mogla da se slikam sa vama?* Rekao sam: *Vidite, ne radim takve stvari, ali hvala vam što ste pitali. Ja sam ovde sa drugarima, a vi ste sami, no ipak ste nam prišli. To je veoma hrabro.* Tada se opustila. Malo smo popričali. Bilo je zabav-

Kad u klubu imaš hiljadu ljudi i započneš lažnu tuču, za koju svi osim tebe i onoga sa kojim se tučeš misle da je prava, nikada ne znaš šta će se dogoditi, ne možeš predvideti posledice. Bilo je to zastrašujuće, ali istovremeno i odlično. Rekao sam da sam to uradio jer mi je bila potrebna promena. Ne znam šta sam time postigao

no. Onda je otišla i kupila svoje jebene dokolenice, a ja sam kupio svoju glupu trenerku. I to je bilo sve.

PLAYBOY: Tvoj prvi film posle *Još uvek sam ovde*, nakon četvorogodišnje pauze, bio je fantastični *Master* iz 2012, kontroverzna saga Pola Tomasa Andersona koji koristi sektu sajentologa kao okvir za priču. Izlazak tog filma ponovo je oživeo interesovanje za rane sedamdesete, kada su tvoji roditelji, Džon i Arlin Boton, zajedno sa tvojom braćom i sestrama – Riverom, Rejn, Libert i Samer – putovali po Centralnoj i Južnoj Americi kao članovi verske zajednice Božja deca. Ta je grupa kasnije postala izuzetno kontroverzna jer njeni bivši članovi povremeno govore u javnosti o seksualnom zlostavljanju dece, kao i o tome da se od supružnika očekivalo da svoje partnere dele sa drugima.

FENIKS: Mislim da ne postaješ pravi član te grupe sve dok te oni ne prihvate. Rekao bih da mi nikada nismo stigli do te tačke jer, iskreno, kako se taj trenutak bližio, moji roditelji su pomislili: *Čekaj malo. Ovo nije samo verska zajednica. Ovde se dešava još nešto, a to ne izgleda dobro.* Zato su ubrzo otišli.

PLAYBOY: Kako su uopšte došli do te sekte?

FENIKS: Preko prijatelja. Mislim da su moji roditelji imali neki religiozni doživljaj koji im je bio veoma važan. Želeli su to da podele sa drugim ljudima koji su bili raspoloženi da razgovaraju o svojim iskustvima vezanim za religioznost. Njihovi prijatelji su rekli: *Pa da, i mi verujemo u Isusa.* Rekao bih da su moji roditelji pomislili kako su pronašli zajednicu koja deli njihove ideale. Sekte se retko predstavljaju kao sekte. Obično neko kaže: *Mi smo ljudi sličnih shvatanja. Mi*

smo zajednica. Mislim da su moji pobe-gli čim su shvatili da tu postoji još nešto.

PLAYBOY: Da li si ikad razgovarao sa Rouz Makgauan, koja tvrdi da je prvih devet godina svog detinjstva provela, zajedno sa svojim roditeljima, u jednoj verziji te sekte u Italiji? Rekla je novinari-ma da su ženske članice sekte služile samo za pružanje seksualnog zadovoljstva njenim muškim članovima i da su morale da idu u *pecanje pomoću flerta* u lokalne barove kako bi namamile nove članove.

FENIKS: Nismo razgovarali, ali mislim da se veći deo onoga za šta se kasnije saznalo dešavao u toj sekti tokom osam-desetih. Ona je tamo bila tih godina, ako se ne varam. To je tipičan razvoj jedne takve zajednice, zar ne? Počne na određen način, a onda s vremenom preraste u nešto drugo. Kada ljudi pominju Božju decu, to uvek ima prizvuk optužbe. Kao da se krivica prenosi na sve koji su ikad bili u dodiru sa njima. Kad govorimo o mojim roditeljima, mislim da je sve to bilo zaista nevino. Oni su bili iskreni vernici, mada danas malo ko to posmatra na taj način. Meni je to uvek bilo čudno i izgledalo mi je kao nepravda.

PLAYBOY: Kada si bio mali, mnogo ste putovali. Da li ti je bilo teško da sklapaš prijateljstva i potom napuštaš svoje prijatelje?

FENIKS: Da. Bili smo vesela deca i imali smo mnogo prijatelja. U određenim periodima sam gajio divna prijateljstva. Da budem iskren, većinom su to bile devojčice, drugarice mojih sestara. Bilo je mnogo zabavnije družiti se sa njima nego sa dečacima.

PLAYBOY: U kom trenutku si shvatio da su devojčice svesne tebe na isti način na koji si ti svestan njih?

FENIKS: To se dešava odmah, zar ne? Ne znam kada tačno. Onda kad počnete jedni druge da posmatrate sa radoznalošću. Ne sećam se da se u mojoj porodici ikad razgovaralo o seksu. Kad postaneš tinejdžer, zainteresuješ se za sve to.

PLAYBOY: Razočaranje tvojih roditelja u versku zajednicu navelo ih je da obeleže svoje ponovno rođenje tako što su svoje prezime Botom zamenili sa Feniks i preselili se u južnu Kaliforniju. Tada je tvoja mama počela da radi za NBC i obezbedila ti kontakt sa lovcima na talente, koji su te zapazili kad si imao šest godina. Da li si svojom voljom ušao u industriju zabave?

FENIKS: Jesam. Uvek smo pevali i svirali. Roditelji su nas ohrabivali da se izražavamo na taj način. Kada si klinac, gluma je samo jedna vrsta igre. To je maštanje, zar ne? Ako te neko ohrabruje u tome i daje ti načine i prilike da

se izraziš, to je veoma uzbudljivo. Uvek sam to voleo. Upravo sam danas razmišljao o tome dok sam vozio dolinom San Fernando. Živeli smo duboko u dolini, a karavan se uvek kvario kad smo išli na audicije. Ali voleo sam te trenutke kada dođeš na audiciju ili set i uradiš nešto što nisi ni znao da možeš i što ne znaš ni kako si uradio. To su neprocenjivi trenuci.

PLAYBOY: Zvučiš veoma pozitivno dok pričaš o tome. Neki glumci koji su svoje karijere započeli još u detinjstvu često su puni gorčine ili imaju prave horor-priče.

FENIKS: Čudno je to što nikad nisam imao takva iskustva. Da se tako nešto dogodilo, samo bih rekao: *Jebi se, i to bi bilo to.* Međutim, ja sam imao fantastič-

Bili smo vesela deca i imali smo mnogo prijatelja. U određenim periodima sam gajio divna prijateljstva. Da budem iskren, većinom su to bile devojčice, drugarice mojih sestara. Bilo je mnogo zabavnije družiti se sa njima nego sa dečacima

nu porodicu, koja mi je pružala podršku. Najvažnije je to što se nikad nisam našao u situaciji da moram da trpim nešto neprijatno.

PLAYBOY: Tvoj brat River bio je četiri godine stariji od tebe, ali obojica ste od samog početka često glumili u filmovima i TV serijama. Da li je među braćom i sestrama postojao rivalitet?

FENIKS: Bili smo tim. Radovali smo se svačijem uspehu. Uvek smo podržavali jedni druge. Nije bilo rivaliteta. Vaspitani smo tako da ne volimo da se takmičimo.

PLAYBOY: Školovao si se kod kuće. Po zakonu, morao si imati tutora dok si glumio u filmovima i TV emisijama. Da li ti se to dopadalo?

FENIKS: Ne. Ne znam da li sam lenj, ali uvek sam u žurbi. Nikada nisam bio strpljiv. Uvek samo hoću da predem na sledeći projekat. Volim glumu jer mogu da se usredsredim tokom tri ili četiri meseca, a potom da odem dalje. Mrzim vikende. Da mogu, snimao bih sedam dana nedeljno. Dva slobodna dana su mi previše. Kada uzmem nešto da radim, ne

znam da li sam lenj. Za glumu to srećom nije potrebno, ali kada bih morao nešto da radim godinu ili dve, ne znam da li bih izdržao toliku posvećenost. U nekom trenutku sam vrlo posvećen projektu na kom radim. Mogu da uđem u njega i dam sve od sebe, ali da to ne traje predugo.

PLAYBOY: Da li to znači da se oko školovanja nisi posebno trudio?

FENIKS: Ne, i sada žalim što je tako. Uvek sam imao osećaj da nemam vremena za to, da imam važnija posla. Kasnije shvatiš da imaš dovoljno vremena i da možeš da ga uložiš u više stvari. Imao sam nekoliko perioda od po četiri-pet godina kada nisam imao mnogo posla i kada sam se mogao posvetiti mnogim stvarima – ali nisam. Na primer, nedavno sam krenuo na časove trube. Pokušao sam da sviram trubu kada sam imao 15 godina. Shvatio sam da ću morati da učim pet godina ako želim da odsviram nešto pristojno. Uzeo sam par privatnih časova, no kada imaš 15 godina, pet godina ti deluje kao večnost. Zato sam odustao. Pre šest godina sam kupio trubu i uzeo još jedan privatni čas. Opet ista priča. Onda sam pomislio: *Pa, prošlo je šest godina, da sam onda nastavio...* Bilo kako bilo, pre dve nedelje sam imao svoj prvi čas trube i otad vežbam pola sata dnevno. Ne znam da li ću napredovati jer se obično lako zadovoljim.

PLAYBOY: Kako to misliš?

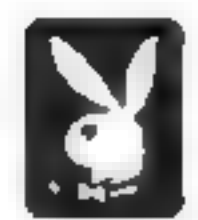
FENIKS: Bio sam na času sa učiteljem i obojica smo gledali note i svirali lestvicu. Uživao sam u tome. Pomislio sam: *Ovo je tako dobro!* Uopšte ne moram da budem dobar u tome, ne osećam ono: *Hoću više, hoću još!* Bio sam sasvim zadovoljan što sam odsvirao lestvicu.

PLAYBOY: U svom intervjuu za Playboy u rubrici *20 pitanja* iz decembra 2007, pomenuo si da si vegan od svog trećeg rođendana. Da li je istina da si odbio da nosiš kožne kostime u filmovima *Gladijator* i *Hod po ivici*?

FENIKS: Ne znam kako su nastale te glasine jer u *Hodu po ivici* svakako nosim starinske čizme, a siguran sam da je i u *Gladijatoru* bilo kože. Ne nosim kožu u svakodnevnom životu, ali u filmovima postoje neke stvari koje mi teško padaju, na primer budžetska ograničenja ili neke starinske stvari koje su neophodne. Što se tiče hrane na setu, veganska hrana danas ne predstavlja ništa neuobičajeno. U jebenim restoranima brze hrane imaš veganske hamburgere i ta sranja. Mislim da tu nema problema.

PLAYBOY: Kada ne jedeš veganske hamburgere u jebenim restoranima brze hrane, da li kuvaš?

FENIKS: Samo jednostavna veganska

jela. Mogu da napravim jebeni sendvič, salatu ili testenine, ali ne umem stvarno da kuvam.

PLAYBOY: Kada si bio zvezda u usponu, nekoliko godina si živeo sa Liv Tajler, posle zajedničke glume u filmu *Kako smo izmislili Abotove* iz 1997. Neki kažu i da si izlazio sa Anom Pakvin, sa kojom si 2001. snimio film *Bufalo vojnici*. Da li imaš neka uputstva za zabavljanje sa saradnicama?

FENIKS: Sve zavisi, zar ne? Mislim, ljubav je ljubav. Ne mislim da bi zadržavanje trebalo da utiče na nečije postupke, ali ne treba ni raditi nešto što će škoditi poslu.

PLAYBOY: Tvoje ime se poslednje vreme dovodi u vezu sa Eli Tejlz, dvadesetogodišnjakinjom koja radi kao di-džej. Romantične veze su same po sebi osetljiva stvar. Da li prisustvo novinara i fotografija dovodi do eksponencijskog uvećanja problema?

FENIKS: Nije lako biti u vezi, tako da pažnja javnosti svakako nije prijatna stvar. Imao sam sreće, kao i moji prijatelji, da na to ne obraćam pažnju. Ukoliko dopustiš da to postane deo tvog sveta, onda će uticati na tebe. Ako hoćeš da surfuješ po internetu ili tražiš sebe po časopisima, verovatno ćeš se sjebati. Srećom, to me nikada nije zanimalo. Često se desi da u Ulici Melrouz naletim na nekog paparača i oni ponekad kažu: *Zdravo, Hoakine!*, ili ne kažu ništa, ali me ne fotografišu. Naravno, kada sam bio u svojim dvadesetim i kada sam izlazio sa glumicama, dešavalo se da budu radoznali. Sada me uglavnom fotografišu u nadi da će me udariti auto ili da ću se saplesti ili da će me neko gadati nečim.

PLAYBOY: S obzirom na tvoje zanimljivo nomadsko detinjstvo, kao i na brojna putovanja zbog snimanja filmova, da li voliš da budeš slobodan i bez obaveze ili radije puštaš korenje?

FENIKS: Kada radim, obično putujem, tako da, kad ne radim, najradije sedim kod kuće. Ne sećam se kada sam poslednji put išao na odmor. Kada sam imao dvadeset godina, otišao sam sa devojkom na neko ostrvo. Odmor je za mene ostajanje kod kuće i imam tu sreću da radim nekoliko meseci, a onda imam par slobodnih meseci tokom kojih uopšte ne radim.

PLAYBOY: U poslednje vreme svakako mnogo radiš. Glumiš većito ustondiranog, smešnog privatnog detektiva u filmu *Inherent Vice*, koji predstavlja ekranizaciju jednog romana Tomasa Pinčona u režiji Pola Tomasa Andersona. U pitanju je film u stilu Rejmonda Čendlera i noar ostvarenja sa kraja šezdesetih, osim što je prepun ljudi koji puše travu, devojaka na plaži i ekscentrika. Pored

toga, priča je zbunjujuća, uvrnuta i stilizovana.

FENIKS: Neobična je, zar ne? Dobro je što si to rekao jer je to upravo ono što mislim da treba raditi. Taj film te jednostavno uljuljka u doživljaj. Toga sam postao svestan tek kasnije, kada smo ga završili. Ponovo sam živeo svojim uobičajenim životom i mislio: *Čoveče, baš sam dugo bio tamo, na onom drugom mestu*. Bio sam na tom putovanju i u tom doživljaju. Kao režiser, Pol te neće odmah baciti u to. On te polako vodi, tako da i ne shvatiš da te je uveo u jedan drugi svet, u jedno drugo vreme.

PLAYBOY: Džoš Brolin, koji je glumio

Kada radim, obično putujem, tako da, kad ne radim, najradije sedim kod kuće. Ne sećam se kada sam poslednji put išao na odmor. Kada sam imao dvadeset godina, otišao sam sa devojkom na neko ostrvo. Odmor je za mene ostajanje kod kuće i imam tu sreću da radim nekoliko meseci, a onda imam par slobodnih meseci tokom kojih uopšte ne radim

sa tobom u istom filmu, oduševljeno je opisao snimanje kao *potpuni jebeni kaos svakog dana*, dodavši da su vibracije bile *sulude i otkaçene, čineći da se čovek oseti nesigurno*. Da li je i tebi bilo tako?

FENIKS: Pa, Džoš je najbolji. Ubedljivo najbolji. Da, kada radiš sa Polom, sasvim si uronjen u to što radiš. Svi na setu su posvećeni onome što se dešava. Na neki način, to baš i ne izgleda kao snimanje filma. Ponekad ni meni nije jasno kako on to postiže – kako te dovede do tog osećaja da gledaš film umesto što glumiš u njemu. Nekada voziš kući i pomisliš: *Hej, čekaš – znam da sam bio na setu, ali šta smo danas snimali?* To je kao u snu.

PLAYBOY: Snimanje filma *Inherent Vice* toliko se oteglo da je Robert Dauni Džunior, koji je često navođen kao najverovatniji izbor za hipi-detektiva, nedavno rekao kako mu je Anderson saopštio da je *previše mator* za tu ulogu.

FENIKS: Kada dobijem neku ulogu, uvek pomislim da sam je dobio zato što nisu uspeali da angažuju onog koga su želeli. Naravno, ko bi ti priznao tako nešto? Ali to mi ne predstavlja problem. Gledam da radim kad god je to moguće. Sećam se da sam jednom rekao Polu: *Slušaj, čoveče, neću da osećam bilo kakvu obavezu*. Na snimanju sam mu to ponovio, a on mi je odgovorio: *Ako ti ne budeš osećao obavezu, dobićeš otkaz*.

PLAYBOY: Otpustiće te ako ne budeš dovoljno dobar u toj ulozi?

FENIKS: (*Smeje se.*) Ne znam da li je to hteo da kaže. Hoću da režiseri kojima se divim i sa kojima sarađujem naprave najbolji mogući film. Ako mogu da budem deo toga, odlično. Ukoliko ne mogu, nema problema.

PLAYBOY: Za koga si želeo da radiš, a nije te pozvao?

FENIKS: Uvek sam želeo da radim za Dejvida Linča.

PLAYBOY: Sa Andersonom si prvi put sarađivao na filmu *Master*, u kom glumiš izgubljenog, gotovo životinjski snažnog veterana iz Drugog svetskog rata koji upada u mrežu harizmatičnog vode neke sekte nalik na sajentologe, a koga glumi Filip Simor Hofman. Obojica ste nominovani za Oskara. S obzirom na to da ste glumili u istom filmu, kako si primio vest o njegovoj tragičnoj smrti?

FENIKS: Ne bih o tome.

PLAYBOY: Izgubio si čoveka kao što je Filip Simor Hofman – da i ne pominjem tvog brata, Rivera Feniksa, koji je umro 1993, kada je imao samo 23 godine. Da li imaš filozofski pogled na ono što se dešava posle smrti?

FENIKS: Jebote, nemam pojma. Mislim, jebiga. Da mi sad kažeš da sam jebena video-igra koju neki vanzemaljci igraju, to bi mi zvučalo sasvim uverljivo. Možda smo ti i ja nekakva simulacija koju pravi neko u budućnosti udaljenoj dvesta godina. Nemam jebenog pojma. Sve teorije mi deluju moguće. Zato kažem, manimo se toga. Koga je briga.

PLAYBOY: Kako ti je bilo dok si glumio u novom filmu Vudija Alena?

FENIKS: On uopšte nije onakav kako ga ljudi zamišljaju, niti je kao likovi koje glumi. Veoma je čvrst i siguran u sebe, i zna šta hoće. Jako mi se dopalo da radim sa njim. On odlično piše i dobro razume ritam filmske scene. Bilo je fantastično. Zamisliš neku scenu i sve ti deluje kako treba, a onda on napravi nekoliko sitnih izmena i rezultat je kao da je otpužio arteriju.

PLAYBOY: Da li ste pre toga već imali priliku da sarađujete?

FENIKS: Mama me je podsetila da sam, kada sam imao dvadesetak godina, išao

na neku njegovu audiciju. Ne sećam se za šta. Naravno, znao sam za njegove filmove. Sećam se da sam kao klinac gledao *Ljubav i smrt*. Oduvek sam želeo da radim sa njim, ali nisam mislio da će do toga doći. Zato sam izuzetno zadovoljan.

PLAYBOY: Kada si bio stariji tinejdžer, četiri godine si pauzirao sa filmovima zato što si bio razočaran ulogama koje su ti bile na raspolaganju. To si ponovo uradio 2008. i naredne četiri godine nisi snimio nijedan film, navodeći kao razlog za to, između ostalog, i nedostatak inspiracije. Da li bi ponovo uradio tako nešto?

FENIKS: Veruj mi, teško je ne biti inspirisan i uzbuđen kada radiš sa ljudima kao što je Pol Tomas Anderson, Spajk Džounz ili Vudi Alen. Sada sam sasvim raspoložen da se prepustim tom procesu, bez pokušaja da išta kontrolišem. Mislim da je u tome bio problem kada sam bio mlađi. Vodile su me određene ideje o tome kako želim da glumim i bio sam veoma krut u tom pogledu. Imao sam običaj da pokušam sve da isplaniram, od početka do kraja. To je počelo da se menja pre nekoliko godina, kada sam dobio priliku da radim sa fantastičnim režiserima koji se nisu plašili neizvesnosti i otkrivanja novih stvari u toku snimanja. Ne znam ništa o surfovanju, ali mislim da su surferi u dodiru sa nečim što se neprestano menja, pa imaš osećaj da je živo. To je ono što tražim. Imao sam tu sreću da radim sa režiserima koji uživaju u tome. Kad se radi o poslu, moj ego više nije bitan.

PLAYBOY: Osvojio si poštovanje obožavalaca i kritike time što si prihvatao rizične uloge, radeći prilično otkačene stvari na filmu – stvari koje bi, da nisu uspele, mogle biti veoma neprijatne. Da li se slažeš?

FENIKS: Nisu bile baš toliko otkačene. Ili možda i jesu, ali se ispod uvek nalazila čvrsta mreža i ogroman mekani madrac. Na kraju krajeva, to je samo film. Pogledaj sve te klince koji sa jebene 22 godine igraju u finalu Svetskog prvenstva, gde imaš jednu šansu, jednu jedinu priliku, dok navijači suprotnog tima urlaju na tebe i mašu zastavama želeći da promašiš. Kad se snima film, svi pomažu glumcu. Svi želimo da svako od nas bude uspešan. Svi radimo zajedno.

PLAYBOY: Da li to znači da na filmu nikad ne osetiš adrenalin?

FENIKS: Snimanje mi je i dalje strašno. Neverovatno, zar ne? Na neki način, to je sasvim besmisleno, radiš neki posao trideset godina, a ipak se svaki put osećaš kao da prvi put glumiš u filmu. To je najverovatnije dobro jer znači da mi je stalo i da mi je sve to i dalje veoma važno. Mislim da je to strah koji motiviše, a ne strah koji parališe. Možda ponekad i parališe, i

to može da zasmeta. Nadam se da sam naučio kako da se protiv tog straha ne borim, nego da dopustim sebi da budem uplašen.

PLAYBOY: Kada ne snimaš film, koje aktivnosti ti podižu adrenalin?

FENIKS: Ja sam jebena kukavica. Moguće je da sam upravo zbog toga postao glumac. *Bojim se*. Nikada nisam poželeo da izvedem bandži-skok, iskočim iz aviona, da se spuštam po žici ili bilo šta slično. Užasavam se toga. Mislim da ne volim tu vrstu rizika. Pored toga, malo sam se smirio. Pre četiri ili pet godina vozio sam motocikl, ali nekako to nije ono što treba da bude ako ne voziš brzo, a nisam siguran da je vredno toga. Jeste to zabavno, ali, jebiga, istovremeno je i

Meditiram u devet ujutru i posle opet uveče. Nemam predstavu šta je to i kako jebeno radi, ali ne znam ni kako radi paracetamol. Možda je placebo. Čime god da se baviš, svakog dana moraš praviti pauze, mislim da je to korisno. Barem meni jeste. Nedavno sam počeo sa ajengar-jogom, koju sam ranije izbegavao jer sam mislio da je dosadna

neverovatno opasno. Mislim da sam posle još više smekšao.

PLAYBOY: Međutim, izgledaš zdravo, kao da si u formi.

FENIKS: Meditiram, u devet ujutru i posle opet uveče. Nemam predstavu šta je to i kako jebeno radi, ali ne znam ni kako radi paracetamol. Možda je placebo. Čime god da se baviš, svakog dana moraš praviti pauze, mislim da je to korisno. Barem meni jeste. Nedavno sam počeo sa ajengar-jogom, koju sam ranije izbegavao jer sam mislio da je dosadna.

PLAYBOY: Istrajavaš uprkos tome što je dosadna?

FENIKS: Kad sam glumio u filmu Vudija Alena, uopšte nisam bio u formi, čak sam imao i stomak. Onda sam slučajno razgovarao sa nekim koga sam već neko vreme poznavao, ali nisam znao čime se bavi. *Ja sam instruktor joge*, rekao mi je. *Odlično*, rekao sam, *Sutra dolazim*. Posle

prvog treninga sam mu rekao: *Da budem iskren, mislim da se neću vratiti. Ovo je grozno. Nekada si mi bio kul, a sada te mrzim. Ne želim da ovo pokvari naš odnos*. Međutim, nastavio sam jer mi se dopalo da sebe teram na nešto. Zabavno je kada sebe psihički pobediš, kada prepustiš kontrolu i predaš se nečemu. To mi je ranije bilo jako teško.

PLAYBOY: Pričalo se da treniraš kako bi glumio u filmu *Doktor Strejndž*, sagi o superherojima za studio *Marvel*. Ali izgleda da su ti pregovori propali.

FENIKS: Ne mogu da pričam o tome. Proteklih godina sam glumio u svakakvim filmovima. Kod nekih od njih dopalo mi se to što sam sebe morao da nateram da napustim svoju zonu udobnosti. Bilo kako bilo, uvek tražim dobre likove, velike ideje i strastvene režisere. Ako su ti faktori prisutni u nekom filmu, zainteresovan sam.

PLAYBOY: Da li si kao klinac voleo stripove?

FENIKS: Ima odličnih stripova o Betmenu, a tu su i klasik *Mračni vitez* Frenka Milera i stripovi kao što je *Ludnica Arkam*. No oduvek sam obožavao Vulverina. Volim Vulverina – on je jebeno fantastičan, dramatičan lik. Svi oni imaju unutrašnji konflikt i svi su nadasve zanimljivi.

PLAYBOY: Da li si ikad odbio neki veliki film – možda čak i *Marvelov* – i pokajao se zbog toga?

FENIKS: Postoji samo jedan film koji se kajem što sam odbio – ali glumac koji ga je na kraju dobio bio je toliko dobar i stvoren za tu ulogu da mi uopšte nije žao. Neću reći koji je to film, ali postao je hit. *Marvel* danas pravi dobre filmove. *Gvozdeni čovek* je fantastičan.

PLAYBOY: Da li glasaš na izborima?

FENIKS: Naravno. Biram kukavički pristup izborima – onaj jedan izlaz kada glasaš za manje zlo. Voleo bih da sam politički aktivniji. Izlazim na izbore, ali svakako ne znam mnogo o svemu tome. Ne ponosim se time. To je grozno. Trebalo bi da znam više.

PLAYBOY: Reci mi nešto što danas znaš, a što nisi znao kada si, pre sedam godina, davao intervju za *Playboy*.

FENIKS: Sve što znam jeste da sam imao sreće, a sreća me i dalje služi. Osim toga, što sam stariji, sve mi je jasnije da jebeno ništa ne znam. Imam osećaj da izmišljam stvari tipa: *Trudim se da živim bez pravila*, ali možda ipak imam pravila. Ne znam, jebiga. Trudim se da budem što otvoreniji za velike tajne života. ■

Ruskin & Hunt

PUBLIC RELATIONS

*Zakoraćimo
zajedno u srećnu i uspešnu
2015-u godinu!*

www.ruskinhunt.com

Najluksuzniji MUŠKISAN

ZAŠTO LUKSUZNI
MUŠKI SAN? ZBOG
TOGA ŠTO JE NA
STRANAMA KOJE
SLEDE SVE ONO OD
ČEGA JE SAČINJENA
NAJLUĐA MUŠKA
MAŠTA. LUKSUZ.
IZAZOVNA ŽENA.
VRELI SEKS U NAJAVI.
KEJSI KOLINS

FOTOGRAFIJA: JOSH RYAN

I ma tek 23, a već je osvojila brojne titule. One koje dodeljuju muškarci kada primete ženu kojoj ne mogu da odole. Međutim, modeling nije jedina stvar koja je zanima. Vrlo je rešena da uspe u muzici, a iza sebe ima EP *Girls Night In*. U video-spotu za ovu pesmu je više nego izazovna, no u najnovijem klipu *Fireless* neodoljivo podseća na Šeron Stoun iz najboljih dana. Na snimanju za Playboy je odlično shvatila ideju i vrlo vešto dočarala plavokosu boginju seksa i luksuza. Retro-stil, kojim odišu ove fotografije, nije joj privatno blizak, ali kaže da joj je sav taj glamur veoma prijao.

PLAYBOY

Kaylee Collins

- Hoćeš da se igramo silovanja?
- Ne.
- Opa, već smo počeli?

✂

- Kresnuli se panda i bogomoljka. Dok leže u krevetu, panda kaže:
- Čudo mi nisi otkinula glavu, jesam li bio tako dobar?
- Bogomoljka odgovara:
- A, to samo ženke rade.

✂

Kako kompjuteri podsećaju na muškarce?

- Imaju mnogo podataka, ali ne mogu da donesu zaključak.
- Konstruisani su da pomognu u rešavanju problema, ali pola vremena su oni sami problem.
- Kad se odlučiš za jednog, ubrzo shvatiš da je, nakon samo malo čekanja, bilo moguće dobiti bolji model.

Koja je razlika između civilnih i vojnih inženjera?
Vojni konstruišu oružje, a civilni mete.

✂

Zašto TV voli daljinski?
Jer ga pali.

✂

Zašto je Britanija dobra za sijamske blizance?
Zato što i ovaj drugi konačno može malo da vozi.

✂

Kopaju dva Crnogorca čitav dan. Nailazi Nemica u crvenom *folksvagenu*, zaustavi se i zamoli ih da joj pomognu da reši kvar.

Kako nisu bili zainteresovani za novac, dva umorna kopača su je uslovili seksom da bi joj pomogli.

- U redu, momci, ali moram da vam stavim kondom.

- Zašto - pita prvi.

- Da ne bih zatrudnela, odgovara Nemica.

Mesec dana kasnije kopaju oni na gorućem suncu. Prvi kaže:

- Ja ću moj da skinem, pa nek zatrudni.

✂

Sedi plavuša u autobusu, kad uđe baba u autobus i upita plavušu:

- Možemo li da se zamenimo?

Plavuša:

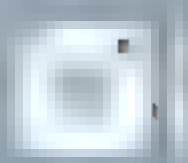
- Šta, pa da ja budem baba?!

VICE

STVARNOST KAKVA JESTE

ČEKAMO VAS NA
VICE.COM

PLAYBOY

U RAZGOVORU SA

NIVES CELZIJUS

Pisac: Mia Mitrović / Foto: Danijel Galic

Povratak opake ženske

S PROVOKATIVNOM PEVAČICOM PORAZGOVARALI SMO O NOVOJ KNJIZI I SPOTU, NJENIM POGLEDIMA NA AKTUELNA DRUŠTVENA ZBIVANJA, ALI I O BOLNIM TRENUCIMA KROZ KOJE PROLAZI NAKON NEDAVNOG RAZVODA. ISTRAŽIVANJA SU POKAZALA KAKO JE KOEFICIJENT INTELIGENCIJE KOD ŽENA PROPORCIONALAN VELIČINI GRUDI. SLUČAJ NIVES CELZIJUS TO EMPIRIJSKI I POTKREPLJUJE!

Polugoli plesači grešno se uvijaju u ponorima *Inferna* dok ih muče demoni požude. Oko njih plamti oganj pakla, u čijem se centru nalazi lepotica prekrasnih oblina koje skriva valovita, kestenjasta kosa. U desnoj ruci drži jabuku istočnog greha. S vremena na vreme nemarno je gricne, a usput pomazi i dvometarskog pitona koji

Koliko god ljudi to drugačije percipiraju, prilično sam konzervativna po pitanju muško-ženskih odnosa i ne puštam baš svakoga da mi se približi

joj klizi niz vrat poput odanog ljubimca. Ubrzo se pojavljuje sveštenik-egzorcista s *Golom istinom* u jednoj i nagradom *Kiklop* u drugoj ruci...

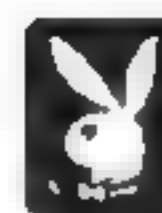
Nakon neverovatnog uspeha lascivno zabavnog bečarca *Karanfili*, Nives Celzijus ne prestaje šokirati. Knjigom i pesmom. Naslovnicom i duplericom već godinama pomera granice i deli šamare društvenom ukusu, a pritom se dobro zabavlja. Kontroverzan spot za njen novi hit *Inferno* satirično se obračunava sa stereotipima i

konzervativnom hrvatskom javnošću, a u samo nekoliko sedmica na *Jutjubu* ga je odgledalo skoro pola miliona ljudi.

S Nives smo razgovarali u intimnom okruženju jednog malog kafe-bara u pokušaju da otkrijemo kakva je kada se kamere ugase. Iako pod blještavilom reflektora djeluje kao fatalna žena, žderačica muškaraca i ledena kraljica, zapravo se radi o inteligentnoj i pomalo krhkoj ženi koja se nikada nije uklopila u plastični kalup lutke s naslovne strane. Rođena u vatrenom znaku strelca, ne krije svoju emotivnu crtu. Njene oči su velike i pametne, a osmeh tajanstven i drzak.

KRENIMO S NOVOM KNJIGOM. JESTE LI ZADOVOLJNI REZULTATIMA PRODAJE I FIDBEKOM KOJI JE DOBIO NASTAVAK VAŠE DANAS VEĆ KULTNE KNJIGE "GOLA ISTINA"?

Jesam, ali ne mogu reći da to nisam očekivala, zato što je i prethodnica bila uspešna za hrvatske pojmove. Ono što me posebno veseli je to što sam novom knjigom uspela pridobiti i žensku publiku. Čitateljke su se

Jedno veće sam sela za kompjuter i krenula pisati. Svideo mi se taj osećaj i nisam stala

poistovetile s mojim likom, prepoznale su sebe u mnogim situacijama. Primila sam gomilu poruka podrške i zahvalnosti žena sa svih strana Hrvatske, ali i Balkana. Doživele su me kao prijateljicu, a to nisam očekivala. Rekle su mi da im je knjiga promenila sliku koju su o meni imale ranije i da su počele razumevati neke moje postupke koje pre nisu opravdavale.

U "GOLOJ ISTINI 2" OTKRIVATE MNOGE DETALJE IZ ŽIVOTA HRVATSKIH SELEBRITIJ. ŽIVITE LI ZAISTA SVOJ ŽIVOT U RASPONU OD PARIZA DO PARIZERA, KAKO STE NAPISALI?

Da, tako je to s nama izvođačima, ali kod mene se situacija popravila otkako sam počela redovno nastupati. Mnogi zaista preživljavaju od gaže do gaže, posebno oni mladi i ljudi koji ne znaju ravnomerno raspodeliti honorare. Potroše ih na šminku, cipele i druge gluposti. Pa ako idući vikend nema gaže, onda su na parizeru. I to je slika izvođača u Hrvatskoj, pa i regiji, osim ako se ne radi o megazvezdama kao što su recimo Lepa Brena ili meni najdraža Severina.

Ljudi imaju vrlo nerealnu sliku o stanju na estradi. I o stanju u državi takođe.

U NOVOJ KNJIZI OPISUJETE I NEOBIČNU PAŽNJU KOJU STE DOBIJALI OD ISTAKNUTE OSOBE IZ DRŽAVNOG VRHA. JE LI ISTINA DA VAS JE SANADER BARIO? UOSTALOM, NIJE LI ON GEJ?

Ha-ha, ma dajte, kakvi su to tračevi? Takav muškarac ne može biti gej, ma šta zlobnici pisali o njemu sada kad je u poziciji da se ne može braniti. Činjenica je da mi nikad nismo razgovarali o njegovim ljubavnim poduhvatima, ali prema meni se u toj našoj kratkoj, ali učestaloj komunikaciji preko telefona Ivo Sanader poneo kao pravi gospodin i džentlmen. Ne bih mogla ni reći da me je zavodio. Zapravo mi do dana današnjeg nije jasno šta je tačno hteo. Naša komunikacija je bila kurtoazna i prožeta obostranim poštovanjem. Nisam mu ni pružila priliku da poslušam želi li on mene, kako kažete, bariti. Ne verujem baš u to...

Smatram da su ga isključivo impresionalne moje kolumne, a on se redovno nalazio s kolumnistima koji su o njemu pisali. Koliko god ljudi to drugačije percipiraju, prilično sam konzervativna po pitanju muško-ženskih odnosa i ne puštam baš svakoga da mi se približi. Tu uvek postavim jasnu granicu jer ne želim sebe da do-

vedem u neugodnu situaciju, a sve to opisujem u knjizi. Slao mi je poruke, ja sam mu zahvalila na pažnji i to je bilo to.

ŠTA VAS JE PODSTAKLO DA SE KNJIŽEVNO RAZGOLITITE?

Nezadovoljstvo sobom i potreba da nešto promenim. Kada sam pisala prvu knjigu, bila sam trudna i osećala sam se veoma beskorisno. Nisam izlazila iz kuće devet meseci jer sam teško podnosila trudnoću. Imala sam mučnine i bila nesposobna za bilo kakav rad izvan kuće. Kako sam po prirodi radoholičarka, bacila sam se na posao. Čitav život razmišljam o pisanju, a tada sam konačno dobila viška vremena da se tome mogu posvetiti kako treba. Jedno veće sam sela za kompjuter i krenula pisati. Svideo mi se taj osećaj i nisam stala.

Po prirodi nisam konfliktna osoba i da oko sebe nisam imala tim divnih ljudi koji me je nagovarao i podsticao na borbu, verovatno bih odustala već u početku. Na kraju mi je drago što su me nagovorili da istrajem

ZAVRŠILI STE XIII GIMNAZIJU U NOVOM ZAGREBU. JE LI SE TADA RODILA VAŠA LJUBAV PREMA PISANJU, MOŽDA STE BILI LJUBITELJ LEKTIRE? KAKVI STE UOPŠTE BILI KAO TINEJDŽERKA?

Bila sam vrlodobra učenica. Nisam bila ljubitelj lektira, ali imali smo divnog profesora iz hrvatskog, profesora Hadžiboškova, koji nam je tako detaljno tumačio svaki naslov iz lektire da nisam ni imala potrebu da čitam. Sve nam je objasnio. Masovno smo izbegavali čitanje, no ja sam već tada za vreme časova neprestano nešto pisala. Na časovima nisam ništa učila, samo sam pisala i pisala... Kasnije bih to izlagala kolegama iz razreda, a one su slušale. Bilo je zabavno.

ČITATE LI DANAS? KOJE AUTORE?

Imam neka razdoblja kada intenzivno čitam i neka kada jednostavno ne stignem da čitam. Uglavnom volim da čitam komercijalu. Na knjigu gledam pomalo marketinški jer me zanima zašto je neki naslov pobudio toliki interes čitalaca. Ponekad mučim sebe dosadnim knjigama, na primer s *Pedeset nijansi – siva*, koja je zapravo grozna i jedva čitljiva, ali pročitala sam sva tri dela da vidim u čemu je *catch*. Trenutno se ložim na francuskog

pisca Frederika Begbedea. Iako ga često doživljavaju kao bezazlenog, volim njegovu bahatost i aroganciju, svida mi se i kao pojava. Sve njegove knjige sam pročitala po nekoliko puta, a omiljena mi je *Ljubav traje tri godine*.

IMATE LI NEKE RITUALE PRILIKOM PISANJA ILI SAMO SEDNETE ZA KOMPJUTER I TIPKATE?

Skuvam ogromnu količinu kafe, pa krenem. Kafa mi je vrlo bitan ritualni deo dana. Ako se radi o noćnom terminu, kada klinci spavaju, onda natočim čašu belog vina, lagano pijuckam i tipkam.

KAKO DANAS, S ODREĐENIM VREMENSKIM ODMAKOM, GLEDATE NA SKANDAL OKO DODELE "KIKLOPA"?

Danas mi je ceo taj slučaj postao prilično nevažan. Čak mi i smeta jer ljudi koje susrećem u svakodnevnom životu imaju priliku da me zapitkuju oko tog nesrećnog *Kiklopa*, a meni ga je već stvarno dosta. Dobila sam ga i to je za mene završena priča. Bitno je da sam iz celog košmara izašla kao pobednik i dobila ono što zaslužujem. Takode, bila sam inspiracija mnogima koji su na sličan način bili zakinuti. To mi je bio vetar u leđa i upravo zbog toga mi je drago što sam prošla celu muku povlačenja po sudovima. Po prirodi nisam konfliktna osoba i da oko sebe nisam imala tim divnih ljudi koji me je nagovarao i podsticao na borbu, verovatno bih odustala već u početku. Na kraju mi je drago što su me nagovorili da istrajem.

A zapravo se čak nisu ni udostojili pročitati omraženu im *Golu istinu*! Bili su slobodni da je omalovažavaju i kritikuju, a nisu je ni pročitali. Gadi mi se licemerje, a ono

Činjenica je da mi nikad nismo razgovarali o njegovim ljubavnim poduhvatima, ali prema meni se u toj našoj kratkoj, ali učestaloj komunikaciji preko telefona Ivo Sanader poneo kao pravi gospodin i džentlmen

prožima sve pore našeg društva.

MEĐU RETKIM KNJIŽEVNICIMA KOJI SU VAM PRUŽILI PODRŠKU PRILIKOM BORBE ZA PRAVDU BILA JE VEDRANA RUDAN.

Vedrana je žena sa stavom, emancipovana i svoja. Imala sam veliku želju da je upoznam i to mi je pošlo za rukom na promociji *Gole istine 2*. I ranije se afirmativno osvrćala na moj lik i delo. Volim

njen stil, duhovita je. Iako opisuje totalne crnjake, radi to šarmantno i duhovito. Plaćem od smeha dok čitam njene knjige. Mogla bih čak i reći da mi je Vedrana i uzor na neki način.

ONA JE NA SVOM BLOGU NAPISALA DA SE U HRVATSKOJ LEPIM, USPEŠNIM I PAMETNIM ŽENAMA NIŠTA NE OPRAŠTA. IMA LI ISTINE U NJENOJ TVRDNJI?

Još je dosta teško biti žena, pogotovo kod nas. Merila su dvostruka. Od nas se traži da budemo emancipovane i uspešne, međutim, društvo nam to u potpunosti ne dopušta. Koliko god da radim i trudim se, uvek će biti onih koji će nastojati da umanje moju vrednost, taj moj trud i rad.

Često govore kako iza mene stoje sponzori, bogati frajeri, neki čak i tvrde kako ja nisam autor *Gole istine*. To su gluposti! A bogme nemam ni frajere, apstiniram već dve godine.

ČEKAJTE, NEMOJTE MI REĆI DA ZANOSNA I FATALNA NIVES DVE GODINE ŽIVI BEZ SEKSA?

Nije moj izbor, ali tako je kako je. Volela bih da je drugačije. (Smeh)

KOLIKO JE LEPOTA VAŽNA U DANAŠNJEM DRUŠTVU I KOLIKO VAM JE U ŽIVOTU POMOGAO ILI ODMOGAO MOZAK, A KOLIKO SLAVNE PRIRODNE PETICE?

Oboje je pomoglo i odmoglo. Da nema i jednog i drugog, ne bih bila tu gde sad jesam. Naravno da su ljudi, čim zapaze kako izgledam, puni predrasuda, što mi znači na živce. Često su me, pogotovo kada sam bila mlada, pokušavali odvući u krevet jer su me smatrali naivnom, glupom i nezaštićenom, pokušavajući da mi prodaju priče. A onda u toj situaciji pomažu mozak i socijalna inteligencija. Imam svoj cilj u životu i od njega nikad nisam odustala. Sada je situacija obratna. Oni koji su me nekad pokušavali iskoristiti znaju da sam ja njima potrebna, a ne oni meni.

KAKO IZLAZITE NA KRAJ S HEJTERIMA I NEGATIVNIM KOMENTARIMA NA INTERNETU?

Pa upravo su ti hejteri oni koji održavaju nas u javnosti. Ne samo mene nego bilo koga. Upornost njihovog hejtovanja je ono što nas čini slavnima. Sve je to izazvano kompleksima i ljubomorom. Kroz javne ličnosti ljudi proživljavaju svoje vlastite neuspehe. Zašto bi neko ko je zadovoljan i samosvestan uopšte trošio vreme na komentarisanje?

OVE GODINE STE SE RASTALI NAKON PUNIH 10 GODINA BRAKA S FUDBALEROM DINOM DRPIĆEM. JE LI VAM SRCE SLOMLJENO ILI OSEĆATE SVOJEVRNSNO OLAKŠANJE?

Oboje. Lakše mi je jer sam sada, po prvi put, i za uspeh i za neuspeh odgovorna sama sebi. Nemam više taj teret obaveza prema suprugu. U braku sam bila preopterećena jer ne samo da sam se morala brinuti kako da odradim posao nego sam i kod kuće morala održavati mir, red i harmoniju. Imala sam i dosta problema s njegovom latentnom ljubomorom.

Bez obzira na to što sam bila angažovana i plaćena, moj bivši suprug nikad nije razumeo moj tip posla niti ga je u potpunosti podržavao. Njegova želja je bila da ja budem uz njega i decu i da, po mogućnosti, ne radim ništa. Zbog njega sam propustila niz projekata koji su mi mogli doneti ozbiljne angažmane u inostranstvu, svetsku slavu i konkretne količine novca. S te strane osećam olakšanje.

No, s druge strane, izgubila sam čoveka kojeg volim i s kojim sam mislila da ću provesti ostatak života. Slomilo mi je srce to što se on pokazao kao pogrešan životni potez.

IDEAL MNOGIH ŽENA U HRVATSKOJ JE UDAJA ZA FUDBALERA. KAKO TO ZAPRAVO IZGLEDA NA TERENU?

Ima svojih prednosti i mana. Neprekidno se putuje, što se meni u početku sviđalo, ali kada su deca krenula u školu, to stalno menjanje sredine postalo je problematično. Imala sam tu sreću da sam, gde god

Kim Kardašijan je fenomen u vezi sa kojim imam podeljeno mišljenje. S jedne strane, ona je lepa žena kojoj se na neki način i divim. Proglašena je lani osobom godine, što je laskava titula s obzirom na to da nema neki konkretan talenat kojim bi to potkrepila, osim održavanja interesa medija i pokretanja kampanja kojima zarađuje milionske iznose. Ona je žena sa smislom za biznis i zato je uspešna.

smo bili, dobila priliku nešto i da radim, što me ispunjavalo zadovoljstvom. Međutim, problemi supruga fudbalera počinu kada njihovi muževi dođu u godine kad im je karijera već lagano na zalasku i kada ne dobijaju ponude na koje su navikli, a paralelno s tim više i ne zarađuju koliko

su naučili. Onda je teško pomiriti se s padom popularnosti i tada nastupaju trzavice unutar porodice. Kada ti je lepo, misliš da će to večno trajati, a fudbalski glamur ima svoj rok trajanja.

U KAKVIM STE ODNOSIMA S BIVŠIM? LJUBITE LI MOŽDA NEKOG NOVOG?

U okej smo odnosima, no nismo još ušli ni u kakve ozbiljne razgovore. Bojim se da bi, kad bismo podelili ozbiljniji razgovor, to završilo u svadi. Površinski, imamo dobar odnos, saradujemo oko dece, ali moramo razrešiti mnoge stvari. Još mi je, u suštini, to sve sveže. Tako da i nemam nikog novog. Tek sam se razvela i nemam vremena za površne odnose. Treba mi vremena da sredim misli i odlučim što ću dalje. Sama sam i to mi odgovara. Mladost opršta neke lude poteze, ali sada sam majka i ne da mi se da gubim vreme na neke površne veze i odnose. Ne želim da srijam u neki bezvezan odnos koji bi mogao štetiti meni i mojoj deci. Veze i vezice od mesec, dva, tri ili pet meni više ne odgovaraju. Ako upoznam nekoga ko ima potencijala za trajniji i kvalitetniji odnos, zašto da ne. Ali takav se zasad nije pojavio.

KAKO SE SNALAZITE U ULOZI SAMOHRANE MAJKE?

Dobro. Imam puno posla i radim na nekoliko projekata, tako da deci ništa ne nedostaje. Jedino što mi smeta jeste nedostatak kvalitetnog vremena provedenog s njima, ali mislim da taj problem muči svakog modernog roditelja. No maksimalno sam posvećena deci i mislim da imamo kvalitetan odnos.

MEDIJI SU VAS PROGLASILI HRVATSKOM KIM KARDAŠIJAN. LASKA LI VAM TA TITULA ILI VAS LJUTI?

Kim Kardašijan je fenomen u vezi sa kojim imam podeljeno mišljenje. S jedne strane, ona je lepa žena kojoj se na neki način i divim. Proglašena je lani osobom godine, što je laskava titula s obzirom na to da nema neki konkretan talenat kojim bi to potkrepila, osim održavanja interesa medija i pokretanja kampanja kojima zarađuje milionske iznose. Ona je žena sa smislom za biznis i zato je uspešna.

S druge strane, smeta mi to što me neprekidno povezuju s pojmom starlete. Tima me svrstavaju u koš s nekim drugim osobama koje se periodično pojavljuju u medijima, a koje iza sebe nemaju nikakav proizvod i projekat osim izazivanja skandala. Napisala sam tri knjige koje je javnost prihvatila. Svaki vikend punim klubove, pevam uživo, a *Karanfil* su jedna od najizvođenijih pesama ove godine. Sve je to plod mog predanog truda i rada. Ali nemam ništa protiv starleta jer nemam problem s egom. Dobro znam ko sam i šta sam.

PLAYBOY

Piše:
Aleksej Kišjuhas

SD

1

ŠTA ONLAJN PRODAJA SEKS-IGRAČAKA SVEDOČI O NAVIKAMA
LJUDI NAŠEG VREMENA? KADA SU STATISTIČARI SAMO
BESRAMNI VOAJERI? KOJA JE (NE)NORMALNA DISTRIBUCIJA
NASTRANOG SEKSA? A KOJA JE STANDARDNA DEVIJACIJA? I
KAKO STATISTIKA NE MORA DA BUDE DOSADNA

Svako od nas je maštao o tome da bude nevidljiv. Još je Platon u *Državi* u 4. veku pre nove ere drobio o mitu o *prstenu nevidljivosti* i o filozofskoj činjenici da bi ljudi sa takvim prstenom na ruci spremno obavljali razni blud i nemoral. Uzgred, nije svejedno ni kakva nepočinstva nam padaju na um: da li maštamo o tome da nekažnjeno raspaljujemo šamarčine komšijama i političarima ili o tome da ulazimo u trezore i sefove banaka? Ali zato čim se prve stidne dlačice pojave, nepokolebljivo zamišljamo sebe nevidljive po ženskim svlačionicama, kupatilima i spavaćim sobama, zar ne? Svako je voajer kad mu se za to pruži prilika. Osim skrivene prisustvovanja scenama masturbacije ili čistog prndačenja, voleli bismo i da saznamo nešto o seksualnim navikama i ponašanju svojih bližnjih. Uostalom, ovo je i suština društvene aktivnosti poznate kao trač ili ogovaranje. Kako se koja drugarica iz razreda ili koleginica sa posla spušta na sve četiri i uzima stvar u svoje ruke i usta? Ko (i kako) svršava, a ko ne? Ko se vezuje i šljepka po guzi? Ko proliva vosak po telu? Ko praktikuje anal, a ko se samo šašolji po rupici?

Oni nastraniji među nama – društveni naučnici – za ove stvari se interesuju generalno i nepristrasno. Ne šta u krevetu radi ona mala sisata sa trećeg sprata, već šta u krevetu rade sve male i velike, svih veličina brusthaltera, sa svih spratova. I suočavaju se sa raznim barijerama u svojim seksi statistikama. Jer ljudi retko žele

da otvoreno govore o stvarima koje rade u privatnosti svoga doma, motela, automobila ili kakvog javnog toaleta. A čak i kada progovore, valja biti sumnjičav u vezi sa tim da li su govorili istinu i ništa osim istine ili ne. Nauka pokušava da nauči prsten nevidljivosti i zavuče se u spavaće sobe čovečanstva, ali je to teško koliko i rizično. I zato u ovom razotkrivanju istine o nama samima može da nam pomogne jedan drugi prsten – *prsten za kitu* (*cock ring*). Zajedno sa svim ostalim proizvodima, spravama i napravama koje se kolektivno i kolokvijalno zovu *seksualne* ili *seks-igračke*, odnosno *igračke za odrasle*. Jer možda možemo da razumemo zašto je neki Petar Petrović sa uplatnice tokom intervjua ili telefonske ankete izostavio da kaže kako voli da trpa gumene stvari u guzicu. Ali statistička analiza prodaje seks-igračaka može da nam otkrije da neki ljudi i te kako kupuju analne čepove veličine aparata za gašenje požara. Da bi taj požar raspalili u preponama.

Srećom, danas postoje mnoge prezanimljive statistike o ponudi i nadasve tražnji raznih seksualnih proizvoda po razvijenom Zapadu i šire, koje nam omogućuju da voajerski zavirimo u seksualne navike i ponašanje sveta oko nas. I, u redu, dotične sprave i spravuljke ne koriste svi – ali i to je relevantan podatak. Nekome je frižider uvek prazan, ali to ne znači da analizom frižiderskog sadržaja na dovoljno velikom uzorku ne možemo da zaključimo svašta zanimljivo o prehranbenim navikama populacije. A zamislimo samo da imamo uvid u sadržaj onih *posebnih* noćnih stočića, kredenaca, fioka ili kutija od sladoleda u kojima čuvamo ili skrivamo naše igračke za seksualno zadovoljstvo? U količinu kupljenih i prodanih dildoa, vibratora, lisica, poveza za oči, seksi gaćica, haltera, jahaćih bičeva, uniformi policajki i analnih kuglica? Ko bi rekao da brojke i procenti mogu da budu zanimljivi? Jer šatro duhovitu opasku o tome da je *statistika kao bikini* zato što *pokazuje mnogo, a ne otkriva ništa* koriste jedino loši đaci ili generalno neuk svet. Pravi znalci dobro znaju da bikini tipično pokazuje mnogo šta više i važnije od banalne golotinje.

Ali, prvo, šta su seks-igračke? U pitanju su sve one masovno proizvedene naprave ili uređaji koji potpomažu seksualno zadovoljstvo. Dakle, ne, ne računaju se krastavci i mobilni telefoni sa uključenom vibracijom, kao ni kaiševi i drvene varjače – iako, noć nam je svedok, mogu da posluže. Kao što to nisu ni kondomi, pornići ili kontraceptivne pilule. U pitanju je, pre svega, roba široke potrošnje koja se tiče stimulacije i penetracije. Najveći broj seks-igračaka podseća na genitalije: dildoi i vibratori ili razne džepne vagine, *baterijske lampe*

i ostale navlake za kite. Posebnu podvrstu čine analne igračke kao što su analni čepovi, analne kuglice, masažeri prostate ili, naprosto, specijalizovani dildoi i vibratori za ove ušuškane mete. Neki od dotičnih proizvoda vibriraju, a neki joku. Tipični materijali su silikon, (lateks) guma, tvrda plastika, (tzv. borosilikatno) staklo i čelik. Konačno, tu je i ceo poseban i raznovrstan svet igračaka za erotsko vezivanje, dominaciju, potčinjavanje, igranje uloga i sado-mazohizam, koji varira od enterijer-stvari koje bi nezapaženo prošle i u salonima nameštaja do robe koja deluje kao oprema za konjičke sportove.

Igračke za odrasle nisu igra i zabjancija kada je o ekonomiji reč. Po podacima iz 2008. godine, u pitanju je industrija sa globalnim godišnjim prihodom od oko 15 milijardi dolara. Što je još dramatičnije, ona beleži godišnji rast od čak 30%. Eto poslovne ideje za malog i srednjeg preduzetnika u Srbiji, a komšiluku se ništa neće morati objašnjavati kad se u garažu uparkira novi *mercedes*. Moguće je zaraditi lep novac putem ovakve *seksploatacije*. Britanka i dvadesetčetvorogodišnjakinja Net Garvi zaraduje oko 40.000 dolara godišnje tako što testira, procenjuje, recenzira i kritikuje seksualne igračke koje prodaje jedan internet sajt (*Passiononline.co.uk*), dok svet masovno proizvedenog seksualnog zadovoljstva odavno nije po budžacima svetske mreže: samo u magazinu onlajn prodavnice *Amazon* nalazi se čak 60.000 artikala *za odrasle*. Države sa najvećim brojem *Gugl* pretraživanja seks-igračaka su, redom: Sjedinjene Američke Države, Velika Britanija, Južna Afrika, Trinidad i Tobago (opa!), Kanada, Novi Zeland, Australija, Jamajka, Šri Lanka i Republika Češka. Uzgred, država sa najvećim procentom posedovanja vibratora (38% stanovništva) je Novi Zeland. Ponekad je usamljeno tamo dole. Naravno, čak 70% seks-igračaka se proizvodi u Kini.

I sad, šta tačno kaže statistika kada je o prljavim detaljima reč? Kako se to ljudi prndače sudeći po seks-igračkama koje

kupuju? Šta je standardna seksualna devijacija, a šta (ne)normalna distribucija? Sjajne, nepristrasne i objektivne podatke o tome su istraživačima-voajerima ponudila dva najveća i najpopularnija internet sajta, odnosno prodavnice seks-igračaka u Ujedinjenom Kraljevstvu i Sjedinjenim

44%

ŽENA U AMERICI
STAROSTI IZMEĐU 18 I 60
GODINA KORISTILA JE
NEKU SEKS-IGRAČKU

Američkim Državama: *Lavhani* (Lovehoney.co.uk) i *Adam and Eve* (Adamandeve.com). Sirovi podaci kažu sledeće: u Americi je 44% žena starosti između 18 i 60 godina koristilo neku seks-igračku. Takođe, čak 50% devojaka je prvi put isprobalo određenu seksualnu spravu u svojim dvadesetim godinama. Globalno, 23% odraslih je koristilo seksualne igračke tokom seksa. Kada je reč o nastranijim stvarima – maskama, povezima za oči ili vezujućim spravama za ostatke tela – takvim egzibicijama i akrobatikom se zanimalo 20% odraslih. Najpopularnije seks-igračke kupljene onlajn u Sjedinjenim Američkim Državama su: vibratori (19,2%), gumeni penis ili dildo (16%), lubrikanti (14%), analne kuglice (12%), prstenovi za penis (11,8%), gumene vagine (8,5%). Povezi za oči i one čupave lisice su nešto skromnije kategorije: 5%, odnosno 3%.

Dakle, drug vibrator je najpopularnija seks-sprava, što govori mnogo toga o našoj seksualnoj (ne)kulturi. Mnogo toga *dobrog*, da se razumemo. Naime, osnovni stereotip koji valja raskrinkati je onaj da vibratore koriste samo gospođice i gospođe koje su seksualno nezadovolj(e)ne, usamljene ili frustrirane. Prvo, svojeručno, silikonsko, gumeno ili stakleno zadovoljenje seksualnog svraba nije nešto čega se valja stideti, bili mi u emotivnoj vezi ili ne. Zapravo, udate žene dvostruko češće koriste vibratore u poređenju sa ženama koje su singl. A 78% žena koje koriste igračku za odrasle je istovremeno u vezi. Podaci govore i da 20% žena masturbira najma-

20%

ŽENA MASTURBIRA
NAJMAVIJE JEDNOM
NEDELJNO, A 2/3
NIH POSEDUJE I RAE
SEKSUALNU IGRAČKU U
TU SVRHU

nje jednom nedeljno, a 2/3 njih poseduje i rabi seksualnu igračku u tu svrhu. Prva seksualna zapovest bi morala da glasi da je masturbacija ili poigravanje sa sopstvenom genitalijom alfa i omega zdrave seksualnosti jer: *Polni organ je Gospod Bog tvoj, nemoj imati drugih bogova osim njega*. Uostalom, kako je to rekao Vudi Alen, masturbacija je po definiciji seks sa nekim koga volimo. Jednom za svagda, vibrator i dildo nisu nikakve jeftine zamene za nekakvu pravu stvar – čak i kada su jeftini. Uzgred, najskuplji vibrator od belog zlata i pokriven sa 117 dijamanta koštao je 55.000 dolara. Drugo, vibrator je sjajna dopuna seksualnim odnosima sa muškarcem ili sa ženom. I tu nam pomažu sirovi podaci: vibrator je koristilo 20% hrabrih muškaraca koji dotičnu vibrirajuću i uvek čvrstu spravu ne doživljavaju kao konkurenciju spravi među svojim nogama. Možda najblistavije od svega: 94% ispitanika je odgovorilo da roba za odrasle predstavlja normalan deo zdravih emocionalnih i seksualnih odnosa, kao i da dotična uvećava komunikaciju i celokupno zadovoljstvo seksom. Što vodi u srećnije i zadovoljnije veze među ljudskim bićima.

Statistika je kurva koja ima brojne razotkrivajuće i raskrinkavajuće tehnike mimo uobičajenih aritmetičkih sredina i ostalih proseka i udela. Svi smo čuli za onu tupavu da, ako pola populacije jede meso, a pola kupus, statistika kazuje da svi jedemo

sarmu. Aha, kada bismo se šalili, jer ovako mali Perica zamišlja demografiju sa statistikom. Suština baš svakog velikog istraživanja zapravo je u – *varijacijama*. A stotinu mu analnih čepova, malo gde ima toliko varijacije kao na policama u magacinu onlajn prodavnice seks-igračaka. Za svakog ko je bio čak i u iole opre-

20%

MUŠKARAC
KORISTIO JE VIBRATOR
JEN DOTIČNU
VIBRIRAJUĆU I UVEK
ČVRSTU SPRAVU NE
DOŽIVLJAVAJU
KAO KONKURENCIJU SPRAVI
MEĐU SVOJIM NOGAMA

mljenijem i obaveštenijem seks-šopu, u pitanju je svojevrsni Diznilend za odrasle, ispunjen maštovitim i potpuno blesavim predmetima i uređajima. Od raznih silikonskih masturbatora oblikovanih po guzicama porno-zvezda i gumenih šaketina inspirisanih lučkim radnicima, preko stolica, ljuljaški i kaučeva sa raznoraznim (ne)zgodnim ispupčenjima, te električnih uređaja sa elaboriranim strujnim kolima, sve do *old school* čeličnih i nazubljenih kugli i prstenova koje pre asociraju na horor franšizu *Testera* (Saw). Odnosno *Slagalicu strave* u prevodu ovdašnjem. Samo kategoriju vibratora je moguće podeliti na realistične, klitoralne, rotirajuće, zeka, leptir, vibratore na daljinski, za G-tačku, jaje vibratore, gačice-vibratore i tako unedogled. Svaki bliži pogled na ovu sladostrasnu industriju vrišti samo jedno: koliko na ovom svetu ima raznih načina na koji ljudi stimulišu svoje telo i tela svojih bližnjih. I koliko je samo ljudska životinja spremna da to uradi kako bi osmislila svoj intimni svet.

Zatim, ako uzmemo samo spomenuti *Lavhani*, najvećeg britanskog onlajn distributera ovih silikonskih bezobrazluka, dotični isporučioći sreće i zadovoljstva su za samo 12 meseci imali 850.000 individualnih porudžbina za dva miliona artikala. Nije loše za zemlju Gordog Albiona, a možda je i kraljica među njima, ko zna. Deluje umorno u poslednje vreme. To znači da se u proseku prodaju četiri igračke svakog minuta, svakog dana, cele godine. Hoćemo detalje mimo ovog sarma-proseka? Jedne godine je prodato oko 120.000 prstenova za penis, što bi, kad bismo ove stiskače stopili u jedan, stvorilo prstenjak koji bi 20 puta opasao falusoidni *Empajer stejt*. Kakav sjajan spomenik muškoj želji da osigura svoje međunožno očvršnuće! Potom, samo *Lavhani* godišnje proda oko 27.000 litara lubrikanata. Što je potrošnja vode prosečnog četvoročlanog domaćinstva u trajanju od dva meseca. Godišnje prodaju i toliko baterija da bi jedan pro-

23%

ODRASLI NA
GLOBALNOM NIVOU
INDUSTRIJE
SEKSUALNE IGRAČKE
TOČNO SEISA

sečni vibrator snabdela strujom u trajanju od 28 godina.

Statistika seks-igračaka ogoljuje i mnogo toga o trendovima, modi i popularnoj kulturi. Najpopularniji vibrator danas je tzv. zec ili zeka: sa rotirajućim perlama na ružičastom telu i sa izdvojenim stilizovanim zecom čije silikonske uši stimulišu klitoris. Originalno je proizveden u Japanu, u kojem je zabranjena proizvodnja seks-igračaka koje podsećaju na penis, pa su se nastrano dovitljivi i dovitljivo nastrani Japanci snašli na ovaj način. Međutim, za popularizaciju dotične naprave na Zapadu je zaslužna serija *Seks i grad*, gde crvenokosa cura iz škvalde ostalim devojkama reklamira svog silikonskog zekana. Bilo je to (već) u 9. epizodi prve sezone ove serije (*Kornjača i zec*), dakle davne 1998. godine. Ubrzo ga kupuje crnka, počinje da dostiže orgazme za manje od pet minuta i postane opsednuta zečjim samozadovoljstvom – izbegava i muškarce i ženska druženja. Iako je glavni motiv epizode zapravo zamena muškaraca za vibratore u tipičnom *Seks i grad* jeftinom feminizmu u skupom celofanu, bila je to revolucija. A prodaja vibrirajućih dugoušnih naprava je eksplodirala.

Druga velika pomama za seks-igračakama dogodila se deceniju kasnije, nakon jednako jeftinog i prepopularnog knjižuljka *Pedeset nijansi – siva* (*Fifty Shades of Grey*, 2011). Društveni naučnici, ekonomisti i marketingaši danas govore o *Efektu pedeset nijansi*, a koji se tiče popularizacije seksualne prakse i proizvoda iz domena sadomazohizma. Na primer, prodaja seks-igračaka koje su u vezi sa vezivanjem je nakon ove knjige porasla za čak 50%. Zatim, jedan konkretni artikl je dobio posebnu pažnju u ovom pseudo-SM romanu: tzv. japanske, gejša, vaginalne ili ben va kuglice. Za one koji su tog leta na plažu nosili ozbiljn(ij)u literaturu: u pitanju su dve kuglice povezane kanapčetom koje u sebi imaju dva manja i pokretna tega. I sad, kad se dotične ušuškaju u vaginalnu šuplinu, a dama se (na, recimo, stolici za ljuljanje) mrda napred-nazad, one ugodno lupkaju po zidovima karlice. Poenta? U svetu posle *Pedeset nijansi*, prodaja *ben va* kuglica je skočila za neverovatnih 350%. Što takođe otkriva mnogo toga o ljudskoj

350%

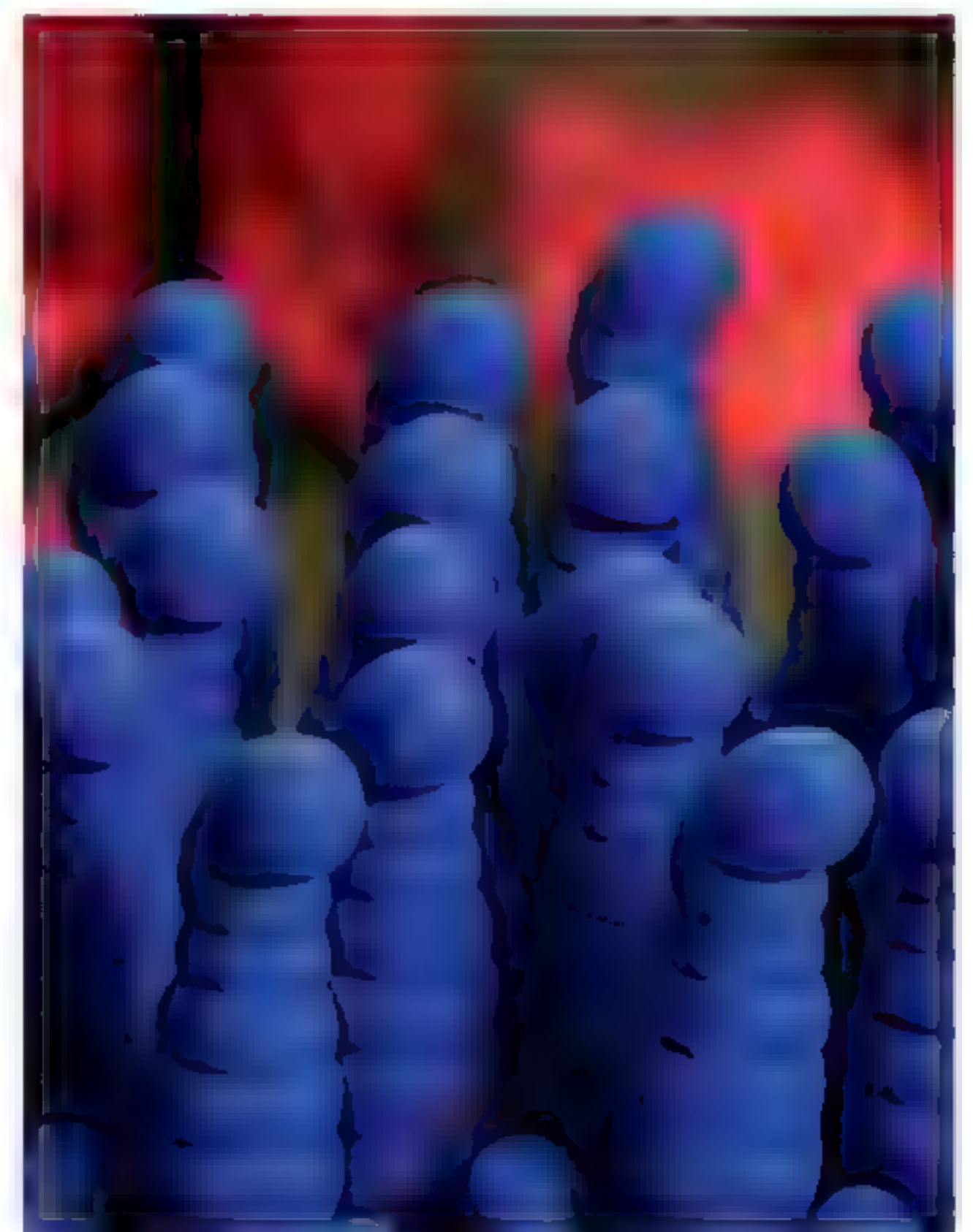
SIPOČELA JE PRODAJA
BEN VA KUGLICE
NAJVEĆI OBIMANJE
KNJIGE PEDESET
NIJANSI - SIVA

prirodi: ne samo što volimo da se poigravamo sa svojim telima već nas na to najčešće podstiču pomodne serije i laka književnost.

Na kraju, svi ovi važni, vreli i vlažni podaci i komparacije imaju jednu značajnu vaspitno-obrazovnu funkciju: statistika oslobađa. I ohrabruje. Jer u slučaju seks-igračaka i seksualnosti, ona poručuje da *nismo sami*. Za žene: ako imamo vibrator u kredencu pored kreveta, sjajno, sva je prilika da ga imaju i naše drugarice i kolegice. Verovatno i majke i bake, koje su ga svojevremeno kupile kao *intimni masažer*, ali su dobro znale o čemu je reč. No za muškarce posebno: i mi ga možemo kupiti, pokloniti i upotrebljavati. I to neće umanjiti našu muškost, naprotiv. Odrasli ljudi širom sveta kupuju igračke za odrasle kao poblesaveli, i ne moramo čekati Dan zaljubljenih ili Dan žena da bismo skupili muda. Konačno, industrija se sve više okrenula i neposrednom (samo) zadovoljstvu muškaraca, a ne samo stimulisanju žena i njihovih krivina i šupljina. Kliše o lutkama za naduvavanje kao simboju jadoće i usamljenosti je stvar 20. veka. Naravno, većina seks igračaka je *uniseks*, bilo na direktan (hej, svi imamo anuse!) ili na indirektan način. Jer sve namenjeno odraslom igranju se može koristiti zajedno ili u paru. Ili ne mora. Ta je divna odluka samo na nama, u ispitivanju granica zadovoljštine. Statistika nam je saborac, a ne neprijatelj.

Naravno, seks-igračke nisu samo predmeti sterilnog uzorkovanja, aritmetičkih sredina, distribucija i korelacija od strane nastranih društvenih naučnika. Mnogo su više od prostog portreta statističara u mladosti. U ovoj robi široke potrošnje sadržani su mnogi naši strahovi, želje i nade za kvalitetnijim seksualnim odnosima, za većim i snažnijim uživanjima. Kada bi umeo da govori, kakvu priču bi ispričao silikonski dildo, a kakvu bi ispričale štipaljke za bradavice? Pouka statističke basne o igračkama odrasle ljudske životinje pre svega je u maštovitosti i slobodi. S tim u vezi, čuveni američki sociolog Rajt Mils je govorio o nečemu što je nazvao *sociološkom imaginacijom*. Ova maštovitost znači da nam društvena nauka pomaže u

NAJPOPULARNIJE SEKS
IGRAČKE KUPUJEMO
ONLAIN U SREDNEN
AMERIKANIM DEČACIMA
SA VIBRATOR: 19,2%
GUMENI PENIS
ILI DILDO: 16%
LUBRIKANTI: 14%
ARTIFICIJELNE KUGLICE: 12%
PRSTENOVIT ZA PENIS
(11,8% GUMENE IMAJKE
8,5% POKRETLJIVE
I VAGINALNE LICE
KAKO TO IMAJEMO
HATUŠIČKE 5%
ODNOSNO 5%

sledećem: da shvatimo kako ono što nam se dešava, ono što želimo i ono čemu se nadamo – nije samo naša lična stvar već i nešto što je masovno, popularno i nadasve društveno. U redu, Mils je na umu imao gubljenje posla – da to nije stvar naše lične nedaće, već širi društveni problem i trend. Ali isto ovo važi i za seks-igračke: milijarde dolara se obrću, gomile pokretnih traka se pokreću i milioni igračaka se posvud vade i guraju. Mažu lubrikantom, peru u kupatilu, odlaze u kredence samo da bi bili ponovo izvađeni i upotrebljeni. Ako smo i sami zagolican staklenim dildoima, čeličnim lisicama ili analnim čepovima, čestitamo! Nismo ni malo neobični u svojoj neobičnosti. Naša opsesija telesnim zadovoljstvom jeste naša standardna devijacija. Naša divna, normalna nenormalnost. ▣

PSE: IVAN DABETIĆ

VOJIN

GETKOVIC

FOTO: ANĐELA GROZDANIĆ

RAZGOVOR SA POPULARNIM GLUMCEM PROTEKAO JE U ZNAKU NEDVOISMISLENE NOSTALGIJE. I SAMI ĆETE PRIMETITI KOLIKO ČESTO KORISTI IZRAZ "RANIJE JE BILLO". MEĐUTIM, VOJIN ĆETKOVIĆ JE I DALJE POSVEĆEN STVARIMA U KOJE VERUJE. NA PRVOM MESTU – PORODIČNE VREDNOSTI, OD KOJIH MNOGI DANAS MANIPULACIJOM STVARAJU NEŠTO SASVIM KARIKATURALNO. NA DRUGOM MESTU JE GLUMA I TO, IAKO SE NE OPREDELJUJE, ČINI SE BAS ONA NA POZORISNIM DASKAMA.

1.

Kako izgleda život poznatog glumca izvan scene ili filmskog seta. Kada ne glumiš, u čemu najviše uživaš? Postoje određeni prioriteti. Kad ne glumim, najviše se posvetim svojoj deci, porodici, prijateljima, a nakon njih uglavnom svom placu i pecanju.

2.

Da li to znači da bi bio pecaroš da nisi glumac? Bio bih sigurno! Pecanje mi je, inače, prva ljubav. Zasad mogu samo da mu se posvetim kao hobiju.

3.

Kada si doživeo najveći uspeh u karijeri?

Trebalo je da igram neku ulogu i pozvao sam pet najboljih prijatelja da me gledaju na jednoj probi. Potom su me, tokom razgovora, pohvalili. To je za mene bio najveći uspeh.

4.

Kako se taj uspeh odrazio na tvoj stav prema profesiji? Jesi li je još više zavoleo?

Ne, ne. Ne radi se više o tome da li sam je zavoleo. To je jednostavno moj način izražavanja. Gluma je deo mog života.

5.

Kako ti izgleda vreme za čitanje?

Mnogo manje nego ranije. To je problem. Nagomilao sam toliko obaveza sebi da sam jednostavno izgubio taj ritam i onda čitam kampanjski – kad odem na snimanje, na gostovanje, u vikendicu. Izgubio sam tu rutinu da čitam svakod dana.

6.

U kulturno devastiranom društvu, glumci, posebno srednje i starije generacije, važe za poslednji gospodski soj. Slažeš li se sa tim?

Ne mislim da su glumci najkulturniji, ali mislim da svako ko se bavi kulturom, ne

Gospoda se rađa, mnogi taj stav jednostavno naslede, ali najviše zavisi od toga koliko sam na sebi radiš. Kod nas su totalno poremećene vrednosti i prosto se smatra da je neko uspešan i sposoban ukoliko se snađe u određenom momentu, ako pokrade državu, uradi nešto isključivo zarad lične koristi

estrادم, napominjem – kulturom, mora povesti računa kako se ponaša i kakav je kada izade iz pozorišta i kuće. Treba da pazi kako se ophodi jer javne ličnosti daju primer. Mi treba da se odvajamo od neke *lake* estrade, ne estrade u onom lepom smislu, nego najružnijem, one estrade koja traje petnaest minuta ili mesec dana. Od toga treba da se odvajamo. Sve više nas svesno stavljaju u isti koš – što je kretenski! A onda očekuju da ih tužimo odnosno demantujemo. Mi čak ni to ne radimo jer nam je ispod časti da pričamo za takve televizije ili takve časopise i da se pojavljujemo u takvim emisijama.

7. Šta čoveka čini gospodinom? Ko su gospoda? Da li se kao gospodin rađa ili se s vremenom, zahvaljujući vaspitanju i odrastanju, osvaja ta etiketa? Gospode je sve manje. A i gospoda se kod nas krije. Biti gospodin u ovoj zemlji ispada maltene nepristojno. Gospoda se rađa, mnogi taj stav jednostavno naslede, ali najviše zavisi od toga koliko sam na sebi radiš. Kod nas su totalno poremećene vrednosti i prosto se smatra da je neko uspešan i sposoban ukoliko se snađe u određenom momentu, ako pokrade državu, uradi nešto isključivo zarad lične koristi. Dakle, gospoda su se povukla, intelektualci se sklanjaju i pristojni ljudi su uglavnom u svojim kućama, kreću se po tim uskim krugovima da bi na miru razgovarali o umetnosti, tj. književnosti, slikarstvu itd.

8. Smatraš li da je biti dama prevaziđen koncept kada je o ženama reč? Kakve žene ti pre privuku pažnju – svedenije ili provokativne, oskudno odevene, frivolne?

To zavisi od generacije do generacije, ali za mene su dame ove *obučeni*. Tu leži taj seksepil. U stavu, pre svega.

9. Da li bi svoju decu savetovao da se bave glumom u Srbiji?

Ne! Bilo kome ko mi se obrati za pomoć ili mišljenje što se glume tiče kažem da je upiše ako mora jer ipak postoje ljudi čiji je talenat prosto toliki da bi bili jako nesrećni da se bave nečim drugim i oni jednostavno moraju da se bave glumom. Znači, ukoliko su baš neopisivo talentovani, treba da budu glumci.

10. Zbog čega je filmska industrija u Srbiji konstantno u krizi? Je li uzrok samo jedan?

Zbog poremećene vrednosti, to je prva stvar. Drugo, država je izgubila interesovanje za kulturu, za film. Nekada je film bio strateško pitanje, od državnog značaja, nekad smo se tako predstavljali svetu. Tad se ulagalo i bolje smo prolazili svuda nego sada. Ranije smo išli s našim najboljim predstavama kao preteča neke delegacije koja ide na razgovore o ekonomiji, politici, bilo čemu, i uvek su naši najbolji umetnici, naše najbolje predstave, naša najbolja kulturna umetnička društva prvo pokazala ko smo, da nismo pali s kruške, da se bavimo ozbiljnim stvarima!

11. Ima li Srbija umetničke ambasadore koji bi je predstavljali u svetu?

Ne, nas niko više ne ferma. Neverovatna stvar, ali nas na poslednjim izborima niko nije zvao u kampanje. Niko na nas ne računa ozbiljno. Nije bilo ntektualaca. Tu i tamo poneki glumac. Ranije su se tukli oko nas, molili nas da se pojavljujemo, da govorimo. Sad očigledno ne igramo nikakvu ulogu, uspeli su da nas nekako učutkaju, da nas ponize, ali smatram da smo ih i kaznili svojim nepojavlivanjem na prošlim izborima. Uspeli su da marginalizuju naš uticaj na društveni život u Srbiji. I nekako su skrenuli pažnju javnosti na televiziju, kojom lakše upravljaju nego pozorištem. Teatar je malo slobodniji od televizije. Zna da uvi je neku veliku misao, predskaje budućnost, pokrije sadašnjost, ali i da bude vidovit. I mislim da su oni toga svesni i da su nas namerno marginalizovali.

12. U čemu više uživaš, iako je pitanje možda tipično, u radu u pozorištu ili na filmu i televiziji?

Imam sreće da se bavim i jednim i drugim. Ali moja prva ljubav je pozorište, apsolutno. Ono dosadi kad se čovek bavi samo njime. Dode i trenutak kada samo snimaš, pa ti dode kao osveženje da ideš u pozorište. Ja imam sreću da taman snimam i igram u pozorištu koliko mi treba.

13. Ko danas predstavlja najveći deo pozorišne publike?

Kakva god da je, koja god da je publika, treba apsolutno da joj se zahvalim što dolazi u pozorište i da je negujemo kako god znamo i umemo jer je produkcija bedna, a ulaganja u pozorišta, u kulturu pre svega, minorna su. Ako izadu dve premijere u jugoslovenskom dramskom pozorištu – onda se očekuje hm... ne znam šta. Ranije je bilo osam premijera – dve mogu da budu vrhunske, dve osrednje, a četiri da propadnu i sve je to bilo normalno. Sad ne smeš da propadneš, čak i ako napraviš lošu predstavu, jer tog koji dode treba čuvati kao oči u glavi pošto ih je malo.

14. Glumci važe za skromne ljude i očigledno da, bar kada je o ovim prostorima reč, to nije predrasuda. Gde se obučavate za ovu vrlinu?

Ne, nismo mi skromni, mi se trudimo da budemo pristojni ljudi. Toliko je nenormalan svet da moramo da se trudimo da budemo normalni. I u tim najnenormalnijim godinama, tu računam poslednjih dvadeset, mi smo opet bili zatvoreni i

Kakva god da je, koja god da je publika, treba apsolutno da joj se zahvalim što dolazi u pozorište i da je negujemo kako god znamo i umemo jer je produkcija bedna, a ulaganja u pozorišta, u kulturu pre svega, minorna su

Svako ima svoj
žiro račun, svoje
prijatelje, svoje
slobodno vreme,
profesiju, život

kretali smo se po nekim uskim krugovima, uglavnom pozorišnim, zatvarali smo se u teatre, radili neke plemenite stvari, klasična dela, tako da smo negde ostali iole normalniji nego što je sadašnjost.

15.

Muško-ženski odnosi su danas, kako upozoravaju stručnjaci, u nekoj čudnoj fazi, prilično statični i mrtvi. Pre nego što si se oženio, da li si imao tremu da napraviš prvi korak u kontaktu sa devojkom koja ti se dopada?

Da! Kada mi je jako stalo, ja imam tremu – to je normalno. Do čega god mi je stalo, uvek imam tremu. Kad imam premijeru – imam i tremu zato što mi je mnogo stalo da to uspe.

16.

Pored toga što si strastveni pecaroš, važiš i za odličnog kuvara. Kada se nadeš u kuhinji, da li si kreativan ili štreber koji se pridržava recepta?

Skoro nikad ne radim po receptu. Za određene stvari pitam za recept, ali ga onda na polovini negde zaboravim, pa prosto improvizujem. Volim da uradim nešto bez pripreme, da budem kreativan. Inače podjednako kuvamo žena i ja. Ona kuva super, ali voli i kad ja kuvam, a ja volim i kad ona kuva.

17.

Pomišljaš li da odeš iz Srbije i snimaš u Crnoj Gori ili Rumuniji? Šalim se! Da li si razmišljao i da li bi snimao u Holivudu? Jesi li dobijao neke ponude?

Da. Imao sam neke ponude, pojavljivao sam se na nekim probnim snimanjima, slao sam neke svoje snimke, nekoliko puta su me zvali jer su gledali neke naše filmove odnosno serije. Razmišljao sam i da bežim odavde glavom bez obzira, ali ne znam šta bih radio. Već sam zašao u neke godine kada je teško menjati zanimanje i pružiti svojoj deci kvalitetan život.

18.

Je li bitno poverenje u ljubavi ili je dovoljno reći *volim te*. Zbog čega partnerski odnosi sve kraće traju, a raskidi se bukvalno podrazumevaju?

Važno je i poverenje i reći *volim te*. Ne znam, pokušavaju na sve načine da ih devalviraju – govorim o tim nekim vašim nazovikolegama. (Smeš) Elem, danas je takvo vreme, nekako se sada mnogo brže živi, svi smo naučili da budemo samostalni – i žene samostalne, i mi samostal-

ni, i svi možemo sami, brak se apsolutno shvata kao, ne znam... Svako ima svoj žiro račun, svoje prijatelje, svoje slobodno vreme, profesiju, život, i sve više ljudi se udaljava od naše tradicije, naše Crkve, od toga što je normalno, od onoga što je porodica i šta su deca, a da ne govorim o tome čime nas bombarduje televizija. Koje god novine da otvoriš i koju god televiziju da uključiš reč je ili o ubistvima, ili razvodima, ili ko je koga prevario... Nigde ne piše ko je uradio neko plemenito delo. Dakle, ne propagiraju se prave vrednosti, propagiraju se neke druge. Smatram da su nas dosta uništile američke serije, da nas je uništio *Seks i grad* i mislim da je sve to potpuno pogrešno protumačeno u našoj zemlji.

Skoro sam bio u Kanadi, to je strašno! Tamo je veliki procenat razvoda, ljudi koji žive sami, samohranih majki i samohranih očeva.

19.

Odakle u tebi tolika ljubav prema novinarima?

Dosta zla su mi naneli. Kada bih bio čovek koji bi uzvraćao ili želeo nekom da vrati sve to zlo koje su mi naneli – bilo bi strašno. Trudim se da im ne kažem da su me povredili, ali jesu. Ne, ne mene lično, ja znam ko su ti, ali su povredili ljude kao moje roditelje, koji nisu krivi, moju suprugu, koja nije kriva, moju decu, koja nisu kriva ni za šta, apsolutno. Ne želim da budem zao, pa da poželim da im se isto desi. Svako mora da odgovara za ono što radi. Svako mora krvavo da zaradi svojih dvadeset evra da nekog po*ere toliko.

20.

Šta ti najviše smeta u medijima u Srbiji?

Problem je, verovatno, u tome što skupljaju neke koje neće da plate tog meseca, pa ih troše kao jednodnevne uloške. Zovu neke klince koji će da napišu neke gluposti, pa ih ne plate, i onda klinci daju otkaz, pa onda uzmu druge klince i tako dalje. Niko normalan i ozbiljan neće time da se bavi jer ne može da računa da to može da radi dvadeset, trideset, četrdeset godina i da hrani svoju porodicu. ■

KNJIŽEVNOST

od: DUŠAN STOJANOVIĆ

NA

SUDU

a mnogo načina češki Jevrejin koji je odbijao da piše na bilo kom drugom jeziku do na nemačkom, Franc Kafka, nije bio u

pravu kada je rekao da knjiga mora biti kao sekira za zamrznuto more u nama. Ljudi, dragi Kafka, zaziru od sekira i njihovog oštrog sečiva, a ponajviše se boje oštarih reči. Svoju dušu ili svoj unutrašnji svet (kako god to zamrznuto more voleli drugačije da nazivaju) radije zamišljaju kao šareno prolećno polje puno najrazličitijeg cveća. Pa jednog dana uberu mali žuti cvet bez mirisa, a sledećeg bogati buket šarenih lala. I zalivaju ga novim iskustvima. Možda ga ponekad i preoru da bi počeli iz početka, ili ne, jer novih koraka se više od svega boje. Ali – *zamrznuto more* – tako ljudi ne zamišljaju svoj unutrašnji svet. Uostalom, zar nije jasno da bi tada morali da prihvate kako im je zaista potrebna sekira, a mnogo im je bliža ideja da od knjige dobiju osećaj prijatnog tapšanja po ramenu koje im govori da je sve u redu i da mogu nastaviti po starom? Teško je, veliki Kafka, praviti oštre rezove na životnom putu. Odgovornost za svoju sudbinu tako cenjena na rečima u stvarnosti se pretvara u savetovanje sa saputnikom iz stada i uljuljkanosti u vožnji toplim kočijama čiji kočijaš bira samo utabane puteve.

Od knjiga ljudi žele mnogo toga, a istinu, bar dok je ona potpuno sveža i nova, samo retki. Na tom su se kamenu spotala i neka od najvećih imena svetske književnosti. Najpre je bilo prihvaćeno pisati samo o platonskim ljubavima, a zatim o srećnom bračnom životu. Bilo je skandalozno spomenuti bračnu neveru, naročito ako je njen vinovnik žena. O onom o čemu su svi najviše razmišljali, seksu, takode se predugo moralo ćutati. Šta je tek ostajalo aluzijama na homoerotski odnos, masturbaciju, malo slobodnije seksualne fantazije? Strogi građanski moral uvek je nalazio načina da provokatorima kaže da nisu poželjni u njihovom idealnom svetu pristojnosti i uzornog ponašanja. Biti *dobar Amerikanac*, *uzoran Francuz* ili *Englez dostojan slave svoje imperije* značilo je i praviti razliku između onoga šta se radi i onoga o čemu se priča, između onoga o čemu se mašta i onoga o čemu se piše. Ali svet se morao kretati napred, a zabrane koje su kačene na korice knjiga samo su doprinele njihovoj popularnosti i neopozivom uticaju koji su izvršile na kreranje slike sveta u kojem živimo danas. Proglašiti *50 nijansi sive* nepoželjnim polupornografskim štivom isto je što i platiti reklamu za ovu knjigu u najboljem terminu na najgledanijoj televiziji ili na najvećem

bilbordu. Da dušebrižnici nisu previše brinuli, niko ne bi ni saznao za ovo suštinski bezvredno i nižerazredno delo.

Gledano iz perspektive vlastodržaca, podanicima treba dati hleba i igara. Hleba bar u simboličnim dozama svakodnevno, igara povremeno, a knjiga, svako iskustvo nalaže, što rede. I ne morate ih spaljivati, kao što je primetio pisac *Farenhajta 451*, Rej Bredberi, dovoljno je da učinite da ih ljudi prestanu čitati. Na Zapadu je bio zabranjivan Marks, u Sovjetskom Savezu Biblija, u hrišćanskim školama Tolkin, *Lovac u žitu* i *Hari Poter*. Svako nas, za naše dobro i u kolektivno ime, od nečega štiti.

Uzorni branioci građanskog morala i buržoaskog sistema vrednosti ponajviše su se tokom poslednjih vekova trudili da nas sačuvaju od nas samih i od svih onih pisaca koji su ljudsku seksualnost smatrali dovoljno bitnim činocem naše stvarnosti da bi se o njoj moralo tako sporazumno ćutati. Malo-pomalo, neki od tih pisaca završio bi na sudskom procesu, braneći se od optužbi da je povredio javni moral. Tužiocu su, najčešće, bili oni muževi koji nisu želeli da njihove žene o svojoj seksualnosti saznaju išta više od onoga što su im oni tokom prve bračne noći saopštili. Ili pokazali. Bojali su se, naravno, *lošeg uticaja*.

Takva je bila i sudbina *Madam Bovari*, najpoznatijeg dela Gistava Flobera. Godine 1857, gotovo u isto vreme kada i Bodlerovo *Cveće zla*, i ovo Floberovo delo moralo je braniti pred sudom pravo na postojanje. Krivica je bila jasna – povreda javnog morala i religije. Kako grozan razvoj događaja kojim je jedno re-

mek-delo započelo svoj uspon ka samim vrhovima svetske literature. Optužbe su se svalile na, iz današnjeg ugla, bezazlenu Floberovu rečenicu koja glasi: *Potom je jednim pokretom zbacila svu svoju odeću*. Pokvarena ljudska mašta i tada je, kao i danas, uzbuđeno reagovala na ovako sažeto postizanje čulne napetosti kod čitaoca. Naravno, problem je bio još veći kada se zna da je to učinila pred ljubavikom, a ne pred zakonitim suprugom, uzornim ali dosadnim lekarom koji naizgled ničim nije zaslužio takvu nepravdu. Nesrećni Flober uspeo se odbraniti argumentima da je poruka zaokruženog dela moralna jer gospođa Bovari završava nesrećno, samoubistvom, u očaju i beznadu zbog svojih neostvarenih snova, mogućnosti i nesrećnih ljubavi. Ipak, svaki poznavalac Flobera zna da mu je bilo više stalo do pravilnog smeštanja jednog običnog zareza u rečenici nego do moralne poruke njegovog dela. Po sopstvenom priznanju, patnje Eme Bovari preživljavao je kao da su njegove i poslednja poglavlja romana napisao je sa suzama u očima.

Porok je bio poslednje Bodlerovo sredstvo da se ne utopi u masu prosečnosti.

I ROMAN "LJUBAVNIK LEDI ČETERLI" UŽIVA SLAVU SKANDALOZNOSTI ZBOG SLOBODNOG PRIKAZA LJUBAVI I SEKSUALNOSTI. DANAŠNJI ČITALAC MU PRILAZI SA MNOGO OČEKIVANJA U TOM SMISLU, ALI NAKON ISKUSTVA KOJE JE SA SOBOM DONELO VREME OD NJEGOVOG NASTANKA, U OVOM ROMANU NALAZI MALO TOGA SKANDALOZNOSTI

Verovao je u opijenost – bilo vinom, bilo vrlinom. I njemu je suđeno te iste 1857. godine. Javni tužilac, isti onaj koji je progonio Flobera, ovoga puta hteo je da uspešno dovrši proces. Uspeo je. Bodlerovu poeziju, njegovo *Cveće zla*, smatrao je skandalom nad skandalima, a sama ličnost čuvenog pesnika umnogome je doprinela neslavnoj reputaciji koju je uživao u malograđanskim krugovima poslušnih podanika Drugog carstva. Bio je uživalac opijuma, apsinta i hašiša, dendi i boem istovremeno. Svoju kosu je iz bizarne želje da sablažnjava one koje je prezirao bojio u zeleno. Oblačio je najotmenija odela, hodao graciozno i ukrašavao svoju pojavu prostitutkom koju je sa sobom vodio na ugledna mesta hraneći tako svoju neutoljivu glad za provokacijom. Bodler je stekao svoju neslavnu reputaciju i pre nego što je dodirnuo osetljivu žicu buržuja svojim pesmama. Kada je trinaest pesama bilo isključeno iz *Cveća zla* zbog nemorala (opet, naravno, zbog aluzija na seks, prostituciju i lezbijski odnos) i Bodler proglašen krivim, Viktor Igo je rekao da je to retko odlikovanje tadašnjeg režima kojim se pesnik može ponositi.

I roman *Ljubavnik ledi Četerli* uživa slavu skandaloznog dela zbog slobodnog prikaza ljubavi i seksualnosti. Današnji čitalac mu prilazi sa mnogo očekivanja u tom smislu, ali nakon iskustva koje je sa sobom donelo vreme od njegovog nastanka, u ovom romanu nalazi malo toga skandaloznog. Da bi osetio katarzu savremenika, kao i njihovo zgražavanje, morao bi se vratiti u kasne dvadesete godine prošlog veka i osećati intenzivno pritisak puritanskog javnog mnjenja koje je stajalo na putu svakom vidu subverzije koja dolazi iz tabora zagovornika oslobođene seksualnosti.

Roman je nastao 1928. i pisac ga je o svom trošku štampao u Firenci. Međutim, put na piščevo rodno tlo, u Englesku, bio mu je zatvoren sve do 1960. godine, kada je prvi put odštampana potpuna verzija ovog romana. Iako Lorens preslobodno za to vreme opisuje žensku seksualnost, engleskoj buržoaziji mnogo su više smetale međuklasne tenzije koje u romanu postoje. Ledi Četerli, supruga paralizovanog engleskog aristokrate, započinje tajnu vezu sa šumarom na imanju, prototipom kliširanih baštovana u eri erotskih filmova koji su stupili na scenu par decenija kasnije. Tek je tokom šezdesetih godina na tlu Amerike, sa početkom seksualne revolucije, roman D. H. Lorensa postigao svoju slavu, a za *neiskvareno* društvo tog vremena još uvek je predstavljao skandal i knjigu koja je ispod stola putovala od jedne do druge ženske torbice. Prema nekim izvorima, Lorens je roman pisao na osnovu svog iskustva. Naime, usled povre-

de u ratu ostao je impotentan, a njegova supruga imala je brojne ljubavnike. Građansko društvo tog vremena ipak nije bilo blizu toj snazi karaktera i širini duha da bi istini pogledalo u oči. Zamrznuto more u ljudima odbijalo je da prihvati oslobođajući i bolni udarac sekire po svojoj ledenoj površini.

Sa druge strane, nož na koji je dočekano delo Henrija Milera bio je više nego britko naoštren i spreman na delanje. *Rakova obratnica*, naizgled nesređena zbirka piščevih seksualnih avantura tokom boravka u Parizu, bila je sve samo ne dobro-

došla na police američkih knjižara sve do šezdesetih godina, iako je štampana 30 godina ranije. Miler, taj smeli pobornik seksualne vitalnosti koji je i u dubokoj starosti uživao u društvu mladih lepotica, nije se dao omesti i, dok je nad *Rakovom obratnicom* visio veo skandala, napisao je još mnogo jednako smelih i eksplicitnih romana. Ipak, knjiga pod najludim naslovom, bar kad je Miler u pitanju, *Ludi penis*, štampana je tek posthumno. Nakon ovakvog Milera, Bukovskom je bilo odveć lako da bude Bukovski.

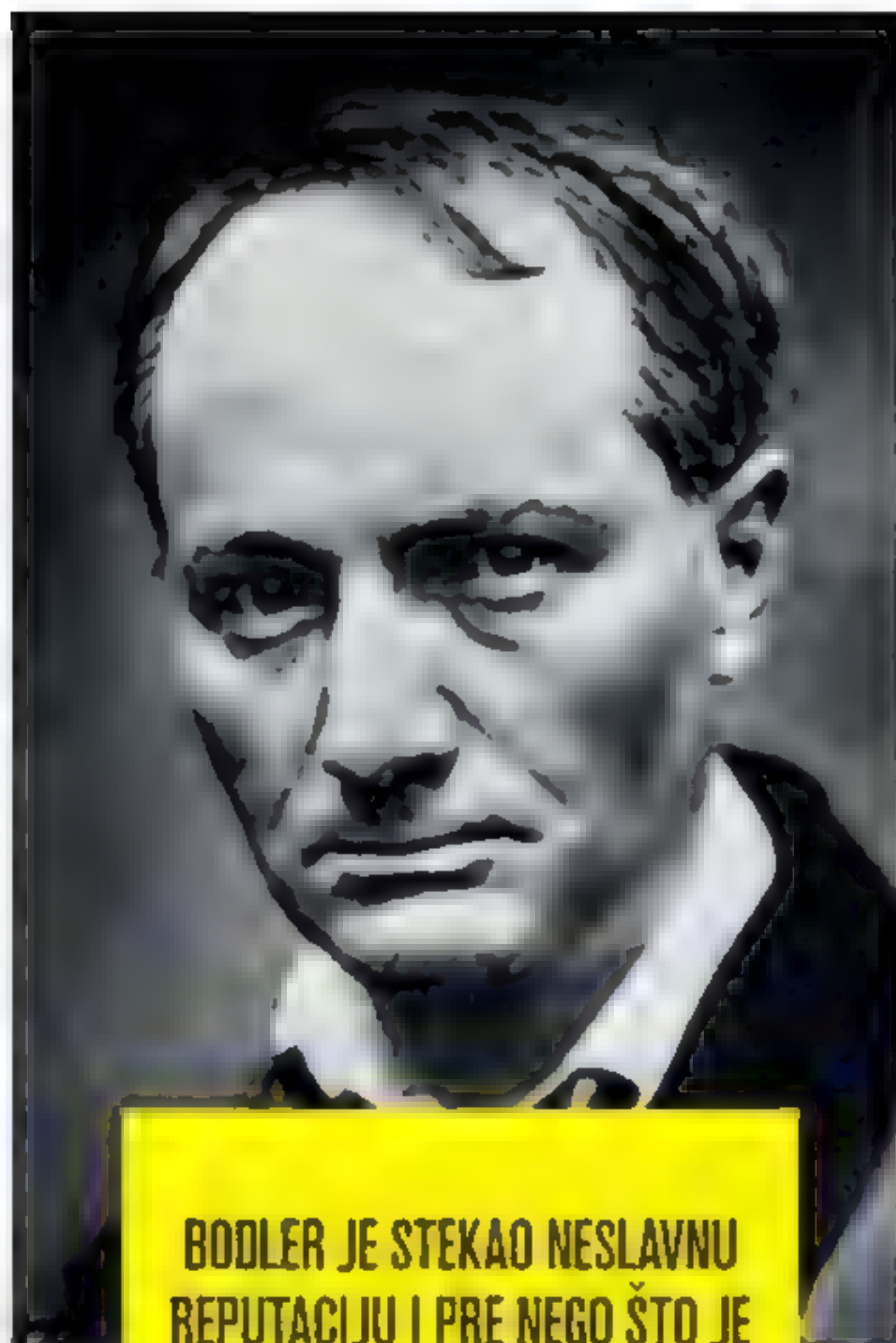
Skandali, zabrane i cenzure, pa i plamen vatre, nisu zaobišli ni, po mnogima, najbolji roman dvadesetog veka – *Uliks*. Džejms Džojls je ovaj roman pisao deset godina i uspeo je da kao niko do tada prikaže haotičan unutrašnji svet običnih ljudi. Bili su to pripadnici srednje dablinske klase, uhvaćeni literarnim objektivom umetnika u svojim kretanjima, razgovorima i razmišljanjima tokom jednog običnog dablinskog dana. Oni piju pivo, pa stoga i psuju, a taj dan je prolećni, pa zato često pomišljaju i na seks. Ipak, jedna aluzija na masturbaciju je bila kap koja je prelila čašu. Roman je javno spaljivan u Americi, Kanadi, Engleskoj i Irskoj, a njegov uvoz na tlo SAD bio je kažnjiv zakonom od 1922. do 1933. godine. Naravno, *Uliks* je *prljavo* delo (pomenuti Henri Miler sa najvećim poštovanjem zapisao je kako bi *Uliksa* trebalo čitati u poljskom WC-u), prljavo kao i ljudska duša. U njemu su ljudi prikazani onakvima kakvi jesu, a ne kako sebe zamišljaju, a ti isti ljudi to ne vole. Zbog toga vole kič, laskanje i neozbiljnost. Od umetnosti traže da bude prijatni ukras na *ružičasto okrečenom* zidu svakodnevice. U suprotnom im ne treba. Neprijatnosti iz stvarnog života sasvim su im dovoljne.

O tome ipak nimalo nije brinuo Nabokov. Jedino je tako mogao napisati skandaloznu knjigu kao što je *Lolita*. Pedeset godina kasnije, jedno je sigurno – ako su zbog nečega ljudi besneli na pisca, onda je to zbog toga što je čitavu priču ispričao na takav način da su u očajniku H. H. mogli zamisliti sebe i što im čitava zabranjena seksualna avantura nije delovala kao nešto što se moglo desiti samo nekom drugom. Ni majke takode nisu bile oduševljene pomišlju da se u njihovim ćerkama krije jedna moguća Lolita. Javno mnjenje i njegovi predstavnici nisu mogli okriviti Nabokova da je uvredio ičiju čast ili da će pokrenuti talas pedofilije u američkom društvu. Međutim, mrzeli su ga i pokušali su da mu se osvete zato što ih je naterao da se užive u njegovu priču i shvate koliko je ona moguća i ljudska, zato što je prijav veš ljudskih nagona raširio posred glavnog gradskog trga usred mirnog buržujskog popodneva.

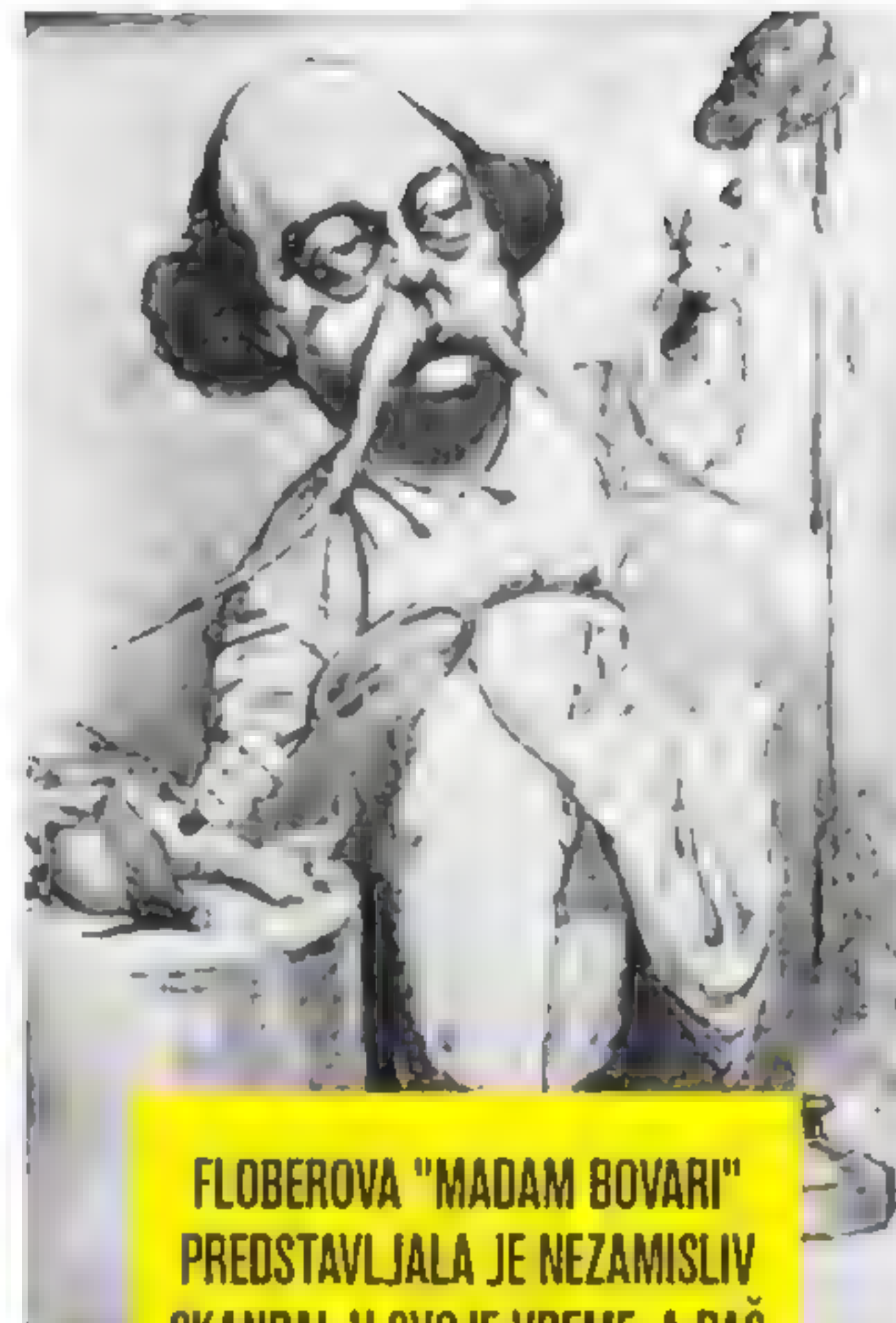
Danas je situacija izmenjena. U eri mar-

ketinga i sami pisci igraju na kartu lascivnosti i često neukusnim i banalnim (u umetničkom smislu) temama pokušavaju skrenuti pažnju na svoje delo. Zakonske zabrane ne postoje, osim u izuzetnim slučajevima. Dovoljno je staviti oznaku da *knjiga nije za mlade od...* i stvar je jasna, a ta oznaka po sebi je poput pozitivne kritike uglednog književnog časopisa na zadnjoj korici knjige jer u sebi sadrži obećanje slatkog ukusa zabranjenog voća. Postali smo imuni na dejstvo bilo kakve umetničke subverzije i prezasićeni pornografijom. Ona nas i dalje mami, no njena oslobađajuća snaga izbledela je u vremenu kada nas obnažena tela supermodela provociraju sa svakog bilborda. Cenzura u demokratskim društvima, barem zvanično, nije prihvaćena procedura i potrebe za spaljivanjem knjiga nema. Dela Gistava Flobera, Lorensa, Milera i ostalih svojevremeno zabranjivanih pisaca uspeła su poput sekira udariti po ledu koji je prekrivao hladne i licemerne malograđanske umove, ali zamrznuto more se još uvek nije otopilo do kraja. Vrednost slobode mora se opravdavati iz dana u dan i to je izazov koji se prečesto olako uzima. ■

BODLER JE STEKAO NESLAVNU REPUTACIJU I PRE NEGO ŠTO JE SVOJIM PESMAMA DIRNUO U OSETLJIVU ŽICU BURŽUJA

FLOBEROVA "MADAM BOVARI" PREDSTAVLJALA JE NEZAMISLIV SKANDAL U SVOJE VREME, A BAŠ JE ŠARL BODLER BIO JEDAN OD GLAVNIH BRANITELJA OVE KNJIGE

Srećne praznike
i mnogo svežine u novoj godini

želi vam

vaš

VAPIANO

Vapiano Beograd
VAPIANO.RS

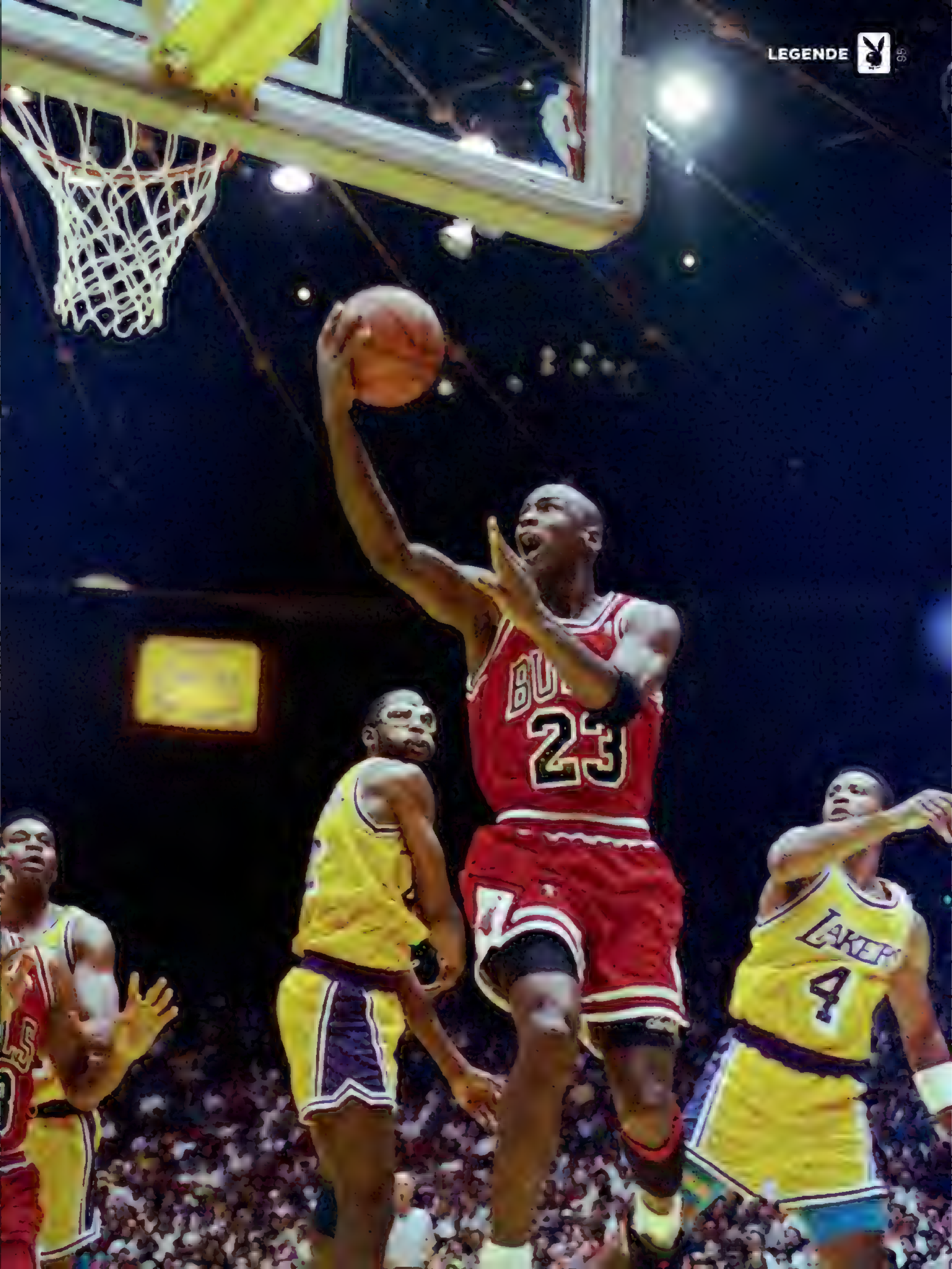

BASKET

devedesetih

U TOM TREUTKU BIRD I MEDŽIK SU DOLAZILI. DŽORDAN JE UPRAVO STIGAO.
KAKO IZGLEDA ISTORIJA NAJBOLE EPOGE PROFESIONALNOG BASKETA

IZ OBLASTI

Pre nešto više od dvadeset godina NBA se našla u tranziciji. Liga je menjala brzinu, prelazeći iz jednog doba – onog u kome su Medžikovi Lejkersi igrali protiv Birdovih Seltiksa – u drugo, sa stilom igre koji je i danas aktuelan. U eri Medžika i Birda NBA je postala veća nego ikad ranije, ali se to završilo već početkom devedesetih. Loši momci, čuvena generacija Detroit Pistonsa, ostarili su i postali loši starci. Ko će biti sledeći?

Lako je zaboraviti koliko se profesionalna košarka devedesetih godina dvadesetog veka razlikovala od današnje. U to vreme centri su još mogli da dominiraju, a odbrambeni igrači još su mogli da blokiraju polovinu skokova. Odbrana je bila jača, grublja i poštenija, sa mnogo manje fudbalskog foliranja i kenjkanja za foul. Novajlije su bile prekaljene posle dve do tri godine igre na koledžu. Nisu postajali profesionalci nakon samo godinu dana, dok još nisu ni prestali da rastu. Godišnje takmičenje u zakucavanju i dalje je nešto značilo.

MAJKL DŽORDAN JE PREVAZIŠAO SVOJU SLAVU. U TOME JE NJEGOV NAJVEĆI USPEH. SVI SU GOVORILI DA JE DOBAR, ALI ON JE BIO JOŠ BOLJI

Devedesetih ste imali *Ace of Base* na radiju, serije *Urgentni centar* i *Sam svoj majstor* na TV-u, dok je O Džej Simpson svojim belim bronkom bežao od policije brzinom od 56 kilometara na sat. Imali ste igricu *Vorkraft: orci i ljudi* na svom računaru i prvi model patika *er džordan retro* na svojim nogama. I što je najvažnije od svega, imali ste pogotke koji će se večno pamtit, uključujući ne jednog, već dva kandidata za titulu najboljeg tima svih vremena. Ovde izdvajamo neke od starih i novih najblistavijih momenata, počevši od konferencije za novinare 1991. koja je sve promenila.

MEDŽIK DŽONSON, plejmejker Los Angeles Lejkersa i član Kuće slavnih (7. novembar 1991): *Oboleo sam od HIV-a i danas se povlačim iz Lejkersa. Postaću portparol o ovom virusu. Život ide dalje.*

Često mislimo da samo gejevi mogu da dobiju HIV i da se to nama neće dogoditi. Zato vam ja sada kažem da se to može dogoditi bilo kome, pa čak i meni, Medžiku Džonsonu... Ali ja ću pobediti virus i nastaviti da se zabavljam.

Mislili smo da se jednostavno ponaša prirodno, stari vedri Medžik, koji se iznenada suočio sa smrtnom kaznom. U to vreme, 1991, još niko nije uspeo da pobedi HIV. Medžikova dijagnoza bila je konačna, prognoza naizgled smrtonosna. Ideja da će on pomoći u testiranju probne kombinacije lekova – zahvaljujući kojoj će drugi preživeti HIV – bila je jednako nezamisliva koliko i pomisao da će Medžik kasnije zaraditi milione kao biznismen i suvlasnik El-Ej Dodžersa. Jednako suluda koliko i pomisao na ligu bez njega. Delimično sam zabrljao sa svojom izjavom, rekao je kasnije, ali znate šta? Ponosan sam na taj trenutak. Moje namere su bile dobre.

DOMINIK VILKINS, krilo Atlanta Hawksa i član Kuće slavnih: *Kada je Medžik otišao, ostavio je nešto iza sebe. Nekakvu prazninu. Lari Bird je bio na pragu povlačenja. Ko će biti sledeće lice košarke? Pa, svi smo imali prilično jasnu predstavu.*

Tri meseca nakon te konferencije za štampu Medžik Džonson se vratio u igru da bi postigao 25 poena na Ol-star utakmici 1992. U junu se pridružio Birdu, Majklu Džordanu, Čarlsu Barkliju i sedmorici budućih članova Kuće slavnih, na Letnjim olimpijskim igrama u Barseloni, gde se američki *drim tim* osvetio za treće mesto u Seulu 1988. *Drim tim* je pregazio Hrvatsku sa 117:85 u finalu za zlato. Bila je to njihova najžešća utakmica. Pre toga Barkli je laktom gotovo oborio jed-

nog igrača iz Angole, a potom zaurao na novinara lista *Sports Illustrated*, Džeka Mekaluma. Džek, hoću li zbog ovoga dobiti naslovnicu? Tokom fotografisanja američkog tima Bird je pitao Mekaluma: Džek, hoćeš li nam kasnije i popušiti? U svojoj knjizi *Drim tim* iz 2012, Mekaluma kaže da još od vremena *Spartanaca* nijedna banda ratnika nije pozvala toliko ljudi da ih oralno zadovolje.

DŽEK MEKALUM, autor knjiga *Sedam sekundi ili manje* i *Drim tim*: *Da li je „drim tim“ bio najbolji košarkl tim svih vremena? Dosad se nije pojavio bolji. Okupili su se u vreme smene straže, kada je košarka prelazila iz epohe Medžika i Birda u epohu Majkla, koji je uspeo da nadmaši čak i sopstvenu slavu. Po mom mišljenju, to je možda njegov najveći uspeh iz devedesetih, kada je zavladao ovom igrom – uspeo je da nadmaši svoju slavu. Kako je moguće biti bolji od onog što su ljudi mislili o Majklu Džordanu? Ali on je bio bolji.*

MAJKL DŽORDAN, šuter Čikago Bulsas i član Kuće slavnih (1997): *Svoju prvu titulu osvojio sam 1987. Bio je to poseban trenutak i zbog toga što sam, kao što znate, pokazao svima da nisu bili u pravu. Bila je to jedna od mojih najjačih izjava. Često bih čuo kako ljudi govore: Ko je taj zbog koga Majkl Džordan ne postiže više od dvadeset poena? Din Smit! (Trener košarkaškog tima Univerziteta Severne Karoline) Ja sam na to rekao: Ne. Nije tako. Uvek sam umeo da nižem poene. Ono čemu me je Din Smit naučio jeste ostatak igre. Nije me naučio samo šutiranju nego i odbrani, prolazima, skokovima – elementima igre koje sam iskoristio kada sam prešao u profesionalce.*

Džordan se proslavio na državnom ni-

vou svojim čuvenim šutom iz čoška kojim je Severna Karolina osvojila finale NCAA. On je tada bio devetnaestogodišnji brucos.

DŽORDAN: *Nisam video kako lopta upada u koš. Odbrana je bila oko mene i bio sam na ivici da se predam, blokiran sa svih strana. Ali po zvuku sam shvatio. Bio je to početak moje karijere. Posle toga je najteže bilo ispuniti sva ta silna očekivanja.*

Detroiti loši momci, uzastopni šampioni 1989. i 1990, bili su skoro gotovi. U finalnoj utakmici Istočne konferencije NBA lige Džordanovi Čikago Bulsi su ih počistili na svom putu ka tituli – epizoda u kojoj je bilo očigledno da Pistonsi predaju titulu. Dok su otkucavale poslednje sekunde utakmice, oni su napustili teren odbijajući da se rukuju sa Bulsima. Džordan je tada rekao da je bio šokiran igrom suparničkog plejmejкера Isaje Tomasa, koja nije bila ni upola onoliko snažna koliko je mogla da bude. Nakon toga Tomas je izostavljen iz Olimpijskog drim tima 1992, i to odbacivanje će ga zauvek boleti. Kada su ponosni Pistonsi 1994. izgubili sa 20:64, čuveni loši momci Čaka Dejla, kojih su se nekada svi plašili, jednostavno su bili – loši.

SEKU SMIT, dopisnik sajta NBA.com: *Liga se razvijala iz plavo-belog perioda Detroit Pistonsa, vremena kada su Pistonsi bili glavni, krećući se u pravcu slobodnije igre. Odrastao sam u Grand Rapidsu, u Mičigenu, u srcu zemlje loših momaka, ali sam zbog čarolija Medžika Džonsona i njegovih šou-tajm napada postao verni fan Lejkersa. Prelazak iz tog perioda u devedesete predstavljao je pravi spektakl.*

VILKINS: *Devedesetih nije bilo toliko fizičkog kontakta kao osamdesetih, što je bilo smešno. Međutim, bilo ga je više nego danas.*

SMIT: *Bila je to rvačka era NBA lige. Ne samo zbog detroitskih loših momaka. I drugi timovi, kao što su Niksi i Hitsi, jednako su se rvali koliko su igrali košarku.*

VILKINS: *Voleo sam tu vrstu kontakta. Često smo koristili hend-čeking i upotrebljavali laktove kako bismo nekoga usporili. Tada nisi mogao preći preko linije a da te prvo dobro ne pretresu. Morao si da platiš svoj danak. Druga velika razlika je u tome što smo mi pre toga već igrali na koledžu, te smo u profesionalce stizali prilično izbrušeni. Moja generacija verovatno je bila najbolja u istoriji našeg koledža. Tu smo bili Džejms Vorti, Isaja Tomas, Ralf Sampson, Bajron Skot, ja i nijedan od nas nije otišao direktno u NBA. Na poslednjoj godini srednje škole imao sam prosek od 28 poena i 19 skokova, ali nisam ni pomišljao o odlasku u profesionalce.*

To doba imalo je neke od najboljih igrača svih vremena. Bili su to odlični likovi sa sjajnim nadimcima.

Alen Ajverson, novajlija u timu Filadelfija 76ersa, čovek sa najbržim kro-

soverom na svetu – koji je prebacivao loptu iz svoje leve ruke sa *money bagz* tetovažom na nadlanci u svoju desnu ruku sa tetovažom svežnja novčanica – bio je poznat kao Odgovor. Sijetlov Geri Pajton imao je nadimak Rukavica, zato što je pokrivao igrače, Karl Maloun iz Jute bio je Poštar jer je umeo da dostavi loptu. Klajd Dreksler iz Portland Trejl Blejzera bio je Letač pošto je prosto leteo. Mornarički maturant Dejvid Robinson, poznat kao Admiral, torpedirao je neprijatelje San Franciska. U postavci iz devedesetih bili su i Muki Blejlok i Muči Noris, Vlada Šon Kemp i Grom Den Marli, Peni Hardavej, Gospodar Skokova, Denis Crv Rodman, San, Veliki Pas, Pu Ričardson, Bimbo Kouls i Traktor Trejlor.

VILKINS: *Mene su zvali Mašina za Zakucavanje. Taj nadimak mi se baš i nije dopadao. Naravno, zakucavao sam, ali nisam svih svojih 26.000 poena osvojio na taj način. Obično sam se kretao izvan linije trojke. Do linije bih došao devet ili deset puta tokom utakmice i dao koš u poslednjem minutu. To je uloga glavnog igrača u timu. Prvo moraš ostvariti kontakt sa loptom, a zatim se koncentrisati da pogodiš trojku.*

Majkl je u tome bio odličan. Bio je najbolji, vrhunski igrač. Ali ne zaboravimo naj-snažnijeg od svih, momka koji je igrao pre našeg vremena, Džulijusa Irvinga. Doktor Džej bio je pravi kućkin sin – kućkin sin koji je stvorio modernu košarku.

SMIT: *Horde običnih ljudi postale su Džordanovi obožavaoci tokom devedesetih.*

VILKINS: *Sećate se kako su Medžik i Isaja imali običaj da se poljube pre igre? Majkl nije bio takav. On je bio više nalik Birdu i meni. Kada navijači govore o najbližijim trenucima, oni misle na najbolje poteze, ali mi mislimo na najbolje utakmice. Ako igraš protiv Birda, Džordana ili Medžika i doneseš pobedu svom timu, to je najbližijim trenutak. Jednom sam imao 54 poena protiv Bostona i 57 protiv Čikaga. Misliš li da su na kraju rekli: Momci, dobro ste igrali? Da smo posle utakmice ostali na terenu i družili se, kao što sada rade? Nikako! Džordan i Bird bi te prosto sasekli pogledom. Kao da su hteli da kažu: „Danas si ti mene sredio, ali srešćemo se opet.“*

SMIT: *Ko je tada mislio da će Čikago postati bitan grad za NBA? Navijači su se navikli na dominaciju Lejkersa, Seltiksa i Pistonsa – da bi, ubrzo potom, Džordanovi Bulsi dominirali celu deceniju.*

Čikaška franšiza NBA nije osvojila kup sve do 1991. Bilo je to Džordanovo prvo finale, Medžikovo poslednje. Godinu dana kasnije, pred početak plej-ofa, list *Sports Illustrated* pumpao je priču o Dreksleru iz Portlandsa kao Džeksonovom suparniku broj jedan, prvom takozvanom sledećem Džordanu. Bulsi, sa svojim trenerom Fi-

lom Džeksonom, pobedili su na prvenstvu. Džordan je dobio nagradu MVP, kao i svoju šestu nagradu zaredom za najboljeg šutera.

Čikago Bulsi su 1993. bili na putu ka trećoj pobedi u nizu – termin *tree-peat* skovao je Bajron Skot iz Lejkersa, a zvanično ga je uveo Pet Rajli, trener Lejkersa, tokom sezone 1989, kada je dvostruki šampion El-Eja omanuo u onome što su Bulsi kasnije želeli da postignu. Kada su rasturili Atlantiu i Klivlend, Čikago Bulsi su pred finale imali dve pobeđe manje od Njujork Niksa – da bi potom oteli poslednje četiri od Rajlija, Patrika Juinga i, u publici, režisera Spajka Lija. Usledila je utakmica između Bula i Sansa u finalu NBA kupa, kada je tim Finiks bio favorit. Sanse je predvodio Čarls Barkli, koji je, osvojivši nagradu MVP, sprečio Džordana da na tom polju ostvari *tree-peat*.

ČARLS BARKLI, krilni centar Finiks Sansa i član Kuće slavnih (Majkl Mekalumu, 2013): *Čak Deli mi je rekao (na Olimpijskim igrama) da sam drugi najbolji igrač na svetu. „Ko je bolji od mene“, pitao sam. Već sam znao odgovor. Ali stvarno sam verovao, u to vreme, da sam bolji od Majkla. To se promenilo u ovoj sezoni.*

POL VESTFAL, trener Finiks Sansa (Mekalumu, 2013): *Pored Šaka, Čarls je možda najgori igrač u istoriji pik-end-rola. Igrali smo u jutli na početku sezone, a Čarls je ponovo bio na pogrešnom mestu. Rekao sam mu: „Čarlse, samo mi reci šta hoćeš.“ Odgovorio je: „Pustiću ga da prode, a onda ću ispružiti ruku ispred njega. To hoću.“*

U areni Amerika Vest, u Finiksu, kad je cela sezona bila dovedena u pitanje, Barkli je čuvao Skotija Pipena. Barkli je pokušao da mu oduzme loptu. Pipen je stajao ispod koša, spreman da ubaci i izjednačiti. Međutim, Grant se uplašio. Umesto da ubaci loptu u koš, dodao ju je Džonu Paksonu.

DŽON PAKSON, plejmejker Čikago Bula (Mekalumu, 2013): *Ključni trenutak nastupio je kada je Čarls odlučio da rizikuje. Utakmicu je trebalo da vode Skoti i Majkl, ali ona se pretvorila u nešto sasvim drugo...*

Trojkaš po svaku cenu, Pakson se namestio i bacio trojku kojoj je bilo potrebno 1,3 sekunde da stigne do obruča. Bulsi su pobedili sa 99:98. Savršena trojka. Pakson i Džekson su se radovali, dok je Barkli bio besan. Džordan je osvojio svoj prvi MVP trofej upravo kada se spuštala zavesa posle prvog čina košarke devedesetih.

Četiri meseca kasnije Džordan je održao konferenciju za štampu.

DŽORDAN (Najavljujući svoje povlačenje 6. oktobra 1993): *Ljudima koje poznajem oduvek sam govorio da ću, kada izgubim motivaciju da se dokazujem kao košarkaš, odlučiti da se povučem iz igre.*

Stigao sam do vrhunca svoje karijere.

Imao je trideset godina. Svet ga je pitao zašto to radi. Džordan je pomenuo svog oca – koga su pregazila dvojica tinejdžera dok su divljali kolima, na ivici auto-puta, tog leta. Čak je i najvatrenijem takmičaru na svetu igra tada postala manje važna.

DŽORDAN: Čekao sam da vidim da li će mi, kada se približi utakmica, srce brže zakucati. Ali više nisam imao želju.

Ispostavilo se da on ne diže ruke od sporta, nego samo od košarke. Ubrzo je najbolji sportista na svetu krenuo na jug, gde je igrao bejzbol u nižoj ligi, želeći da ostvari san svoga oca, koji se uvek nadao da će Majkl postati prvoligaški igrač bejzbola.

DŽORDAN (1997): To je bila drugačija kultura. Pokušao sam da žvaćem duvan i zavrtilo mi se u glavi. To nije dugo trajalo. Pored toga, tu je i oblačenje. U košarkaškoj svlačionici mi oblačimo odela. Možda smo mi svesniji mode zbog toga što na terenu moramo da nosimo šortseve. U bejzbolu nose džins – barem u nižim ligama. Igrači se više druže. Bili su radoznali u pogledu moje košarkaške karijere i mog mentalnog pristupa igri. Ja sam njih ispitivao o bejzbolu: „Šta misliš, kako će taj bacač baciti lopticu u toj situaciji? Kako odrediti putanju zajebane loptice?“

Osećao sam se čudno. Stvari o kojima su oni razmišljali – ja sam kroz to već prošao kada sam počinjao da se bavim košarkom. Zezanje, podmetanje neslanih šala, svađe o TV emisijama. Pili su pivo kao da je voda. Ostajali su budni do kasno, a sutradan su odlično igrali. To je mladost.

Dok je bio autfilter niskoligaškog tima Birmingham Barons, Džordanov udarački prosek bio je .202, sa tri hom-rama, 51 RBI poenom i 30 ukradenih baza – što baš i nije rezultat koji mnogo obećava, ali je bilo dovoljno da ovaj tridesetjednogodišnji udarač pređe u bolju ligu.

DŽORDAN: Ipak, bilo je zabavno. Igrali smo karte, mice i domine, rešavali ukrštene reči, ubijali vreme kada bi utakmica bila odložena zbog kiše. Pljuckali smo semenke suncokreta u čašu od „gatorade“ – kao da igramo basket semenkama. Bilo mi je potrebno oko godinu dana da to uvežbam. Igrači bejzbola se najbolje druže.

Dok je Džordan pljuckao suncokret i vozio se autobusima između Birmingema i Noksvila, Hantsvila i Čatanuge, NBA je tražila nove heroje.

MEKALUM: Pričalo se o četiri uzastopne pobeđe. Bulsi su imali Pipena, ali ko je bio njihov drugi najbolji igrač? Toni Kukoč?

RIK TELANDER, novinar lista Čikago san-tajms: Bilo je to kao da je neko podisao sav vazduh u Čikagu. Tri godine velike radosti i uspeha naglo su se okončale. Niko nije mislio da bi Skoti Pipen zaista mogao zauzeti Džordanovo mesto. On je bio broj dva, ne broj jedan.

MEKALUM: Ipak su izazvali Nikse na sedmu utakmicu u polufinalu Evropskog kupa 1994, ali to je bio kraj prve Majklove ere. Bez njega, trofej je mogao da uzme ko je hteo. Imali ste gomilu timova koji se otimaju oko titule. Niksi, u Rajlijevo vreme, sa Juingom, Džonom Starsom i Čarlsom Ouklijem. Hakim Oladžuvon i Hjuston Roketsi. Juta Džez sa Malouonom i Džonom Stoktonom, Sijetl sa Garijem Pajtonom. Majkl je iznenada postao igrač bejzbola, a vrata ka tituli bila su širom otvorena – za onog ko je sposoban da to odmah iskoristi. Za onog ko je spreman da igra, a ne samo da priča.

Bilo je to zlatno doba brbljanja. Berd i Džordan, dva najžešća igrača u istoriji ovog sporta, postavili su standard. Berd je jednom rekao Zavijeru Mekdanijelu iz Sijetl Supersoniksa: Napraviću dva koraka ulevo. Onda ću stati iza linije trojke i šutirati odatle, i upravo je to i uradio. Džordan bi dao koš i onda zadirkivao igrača koji ga čuva: Hoćeš da ponovimo? Mogao bih ovako do besvesti. Kada je zakucacao preko Stoktona iz Juta Džeza, igrača visokog 185 cm, vlasnik tima mu je doviknuo: Napadni nekoga ko nije manji od tebe! Džordan je onda zakucacao preko Melvina Tarpina visokog 210 centimetara, a potom se okrenuo vlasniku tima i pitao: Je li ovaj dovoljno visok?

DŽORDAN: To se često odvija bez reči. Svodi se na akcije i reakcije, na borbu koja ne prestaje.

Redži Miler, još jedna velika pričalica, obično je ćutao dok je čuvao Džordana.

REDŽI MILER, bek Indijana Pejsera i član Kuće slavnih (sportskom spikeru Denu Patriku, u junu prošle godine): On je bio odlučujuća figura, sportista koji nadilazi sport. Prvi je uveo tu razmetljivost, izrugivanje.

VILKINS: Majkl mi nikada ništa nije rekao. Nije morao. Kada se zezaš sa njim, jasno ti je da može da te osramoti. Može da ti zakuca četrdeset ili šezdeset poena. Ni ja nisam razgovarao sa njim. Nisam želeo da ga provociram.

DŽORDAN: Sa nekima je dolazilo do verbalnih okršaja. Zakucaš mu loptu i onda ga napadneš i psihološki: „Koliko poena želiš da osvojim danas?“ To je takmičarski razgovor. Kad igraš sa Čarlsom Barklijem, ako hoćeš da ga pobediš, najbolje je da ne slušaš šta ti govori.

Geri Pajton iz Sijetla, jedan od retkih bekova koji su bili dorasli Džordanu i kao odbrambeni igrač i kao brbljivci, jednom je spustio Džejmija Fika iz Nju Džersa Net-sa: Čoveče, ti sledeće godine nećeš ni igrati u ligi. Međutim, Denversu su 1994. izbacili Pajtonov prvorangirani tim Soniksa iz prve runde plej-ofa, ostavljajući drugorangiranim Hjuston Roketsima slobodan prolaz do finala.

Rajlijevi Niksi, nakon pobeđe nad Pipe-

nom i Bulsima u polufinalu, bili su među najboljima iz Istočne konferencije. Juing je bio njihov najbolji igrač, a Džon Starks njihov najbolji brbljivac. U petoj utakmici Istočnog finala Niksi su protiv Pejsera vodili sa 12 poena u četvrtoj četvrtini – bilo je vreme za Milera.

MARV ALBERT, legendarni glavni komentator: Evo Milera.... Daaa! Sedamnaest poena za Milera, Niksi sada vode za devet poena.

MAT GUOKAS, pomoćni komentator: Redži upravo cvrkuće sa nekim momcima iz prvog reda.

ALBERT: Eno Milera, baca, pogodak! Redži Miler je u petoj brzini! Miler je ponovo slobodan! Dvojka, Redži Miler se svada sa Spajkom Lijem, koji je vatreni navijač Niksa i ima sedište uz samu ogradu. Mislim da ga je Spajk naložio!

Li, mašući rukama prema sredini terena, više na Milera, koji ga besno gleda i podiže obe šake ka svom vratu.

ALBERT: Miler pokazuje Spajku Liju da će ga zadaviti!

Ostatak četvrtine bio je haotičan, počev od Milerovog šuta sa 8,2 metra i još jednog besnog pogleda upućenog Spajku.

ALBERT: Pogodio je! Pejseri vode 75:72... Evo Milera ponovo. Miler šutira trojku! Daaa! Pet Rajli traži tajm-aut. Redži Miler je pokazao svoje fantastične sposobnosti... Miler ponovo napada! Od svojih 35 poena, čak 21 je osvojio upravo sada, u poslednjoj četvrtini!

AHMAD RAŠAD, sportski novinar (tokom intervju posle utakmice): Redži, šta je bilo ono sa Spajkom Lijem?

MILER: Ko je to?

Njujork je pobedio Indijanu na sedam utakmica, kada je Miler osujetio poslednji očajnički pokušaj zakucavanja – čime su Hjuston Roketsi ušli u finale, sa tri pobeđe naspram dve. S obzirom na to da su pred sam kraj utakmice gubili sa dva poena razlike, Starks je šutirao trojku koja je mogla doneti pobeđu i na utakmici i na prvenstvu. Hakim Oladžuvon, centarfor Roketsa, uspeo je da se dočepa lopte...

ALBERT: Starks šutira trojku – nije uspeo!

... Čime su Niksi završili u paklu, gde se i danas nalaze.

VILKINS: Hakim je bio jedinstven, jedan od retkih divova. Nije igrao košarku sve do svojih tinejdžerskih godina. Odrastao je u Africi, gde je igrao fudbal, kao golman, pa je mogao brzo da trči i voleo je da blokira tude šuteve. Te godine je osvojio titulu za sebe i za svoj tim, Roketse. Da li bi uspeli u tome da je Majkl i dalje igrao? To nikad nećemo saznati.

U svetu bez Tvitera i SMS-a jedan faks je 18. marta 1995. potresao ceo svet. Bio je to dan kada su novinske agencije širom države dobile faks od agencije F.A.M.E.,

kojom je upravljao Dejvid Falks, Džordanov menadžer. Sadržao je samo dve reči: *Vraćam se.*

TELANDER: *Odlično! Godinu i po dana svi su se pitali šta kog vruga Majkl radi. Da li je počeo da se kocka? Nije moguće da „zaista“ igra bejzbol, zar ne? Je l' treba da poverujemo da on stvarno provodi vreme u Birmingemu, u Alabami, sa gomilom niskoligaša, vozeći se autobusima sa tim klincima? Navijači Bulsa su jednostavno čekali. Svi su znali da će on „morati“ da se vrati. Otac mu je umro, on se okušao u nečemu drugačijem, ali košarka ga je čekala. Jedino u čemu je bio bolji od bilo koga na planeti. Bio je to radostan dan. Čikago Bulsi se vraćaju u igru!*

Vratio se, ali bio je zardao. Nedelju dana pošto je napustio niskoligaški bejzbol tim Birmingem Barons, Džordan je izgubio sa 7:28 u produžecima od Milera i Pejersa. Ubrzo je rasturio Nikse sa 55 poena, ali je igrao jako loše u polufinalu protiv Orlанда i dvadesettrogodišnjeg Šakila O'Nilа. Tada je Džordan pokušao da preokrene situaciju. Usprotivio se ligi zamenivši brojeve – odustao je od broja 45 i vratio se broju 23, koji je ranije nosio.

FIL DŽEKSON, trener Čikago Bulsa (novinarima, 1995): *Majkl je rekao da je u bejzbolu imao prosek od .202 sa brojem 45 na leđima. Rekao sam mu: „I ovde ti je prosek otprilike isti. Vreme je da se vratiš na broj 23.“*

Prekasno. Bulsi su izgubili u plej-ofu, drugi put u toj deceniji. Moraće da sačekaju godinu dana.

U prvoj utakmici Istočnog polufinala 1995. Niksi su vodili protiv Indijane sa 105:99, a do kraja utakmice ostalo je svega 18,7 sekundi. Da li su bezbedni? Miler je pogodio trojku, uzeo loptu, otrčao do linije trojke i ubacio još jednu. Starks, pozdan igrač, promašio je dve trojke. Miler je iskoristio Starksov drugi promašaj, uzeo loptu i ubacio dvojku. Upravo je za manje od 12 sekundi osvojio osam poena.

ENTONI MEJSON, centar Niksa (mnogo godina kasnije): *Bili smo u potpunom šoku. Posle druge trojke smo sasvim obamrli. Bilo je to kao strašna noćna mora iz koje ne možeš da se probudiš.*

MILER (posle utakmice, objašnjavajući zašto je propustio manje bacanje zarad druge trojke): *Hteo sam da im zabijem kolic u srce.*

MEKALUM: *Niksi su imali svoje prilike. Bili su na ivici velikog trijumfa svoje karijere. Propustili su to i gde su sada?*

Indijana je dobila tu seriju, ali je već drugu sezonu zaredom Hjuston dobio rat. Hakim San Oladžuvon, uz pomoć Klajda Drekslera, svog starog saigrača iz tima Kuguars sa Hjustonskog univerziteta – poznatog i kao *Bratstvo slema džema* – bio je pasivniji u plej-ofovima tokom

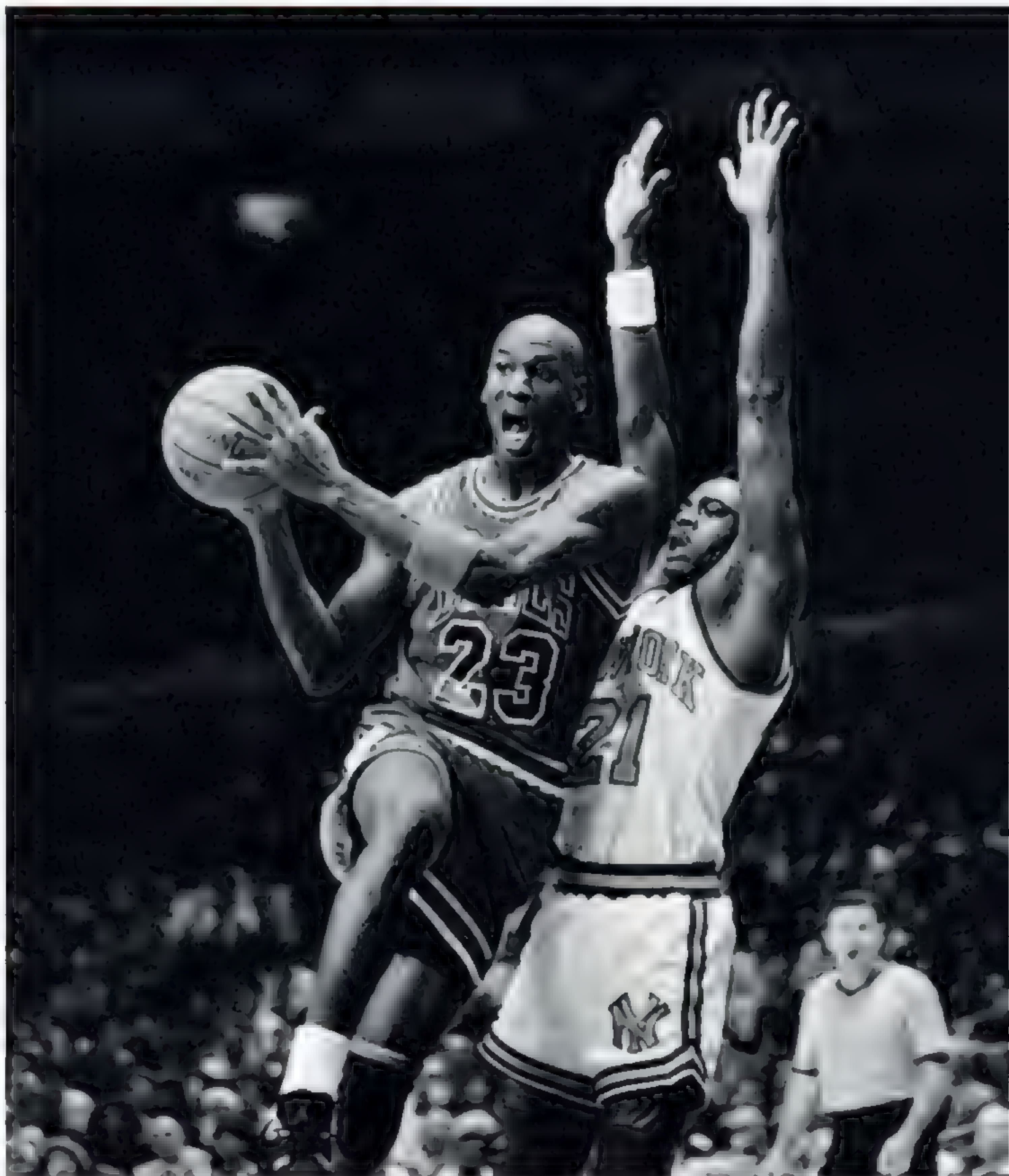
1995. Prvo su šestoplasirani Roketsi rasturili Malouna, Stoktona i trećeplasirani tim Džez, potom Barklija i drugoplasirane Sanse, a zatim prvoplasirane San Antonio Spurse sa Robinsonom, Šonom Eliotom i Mašinom za Skokove Denisom Rodmanom, tadašnjim Madoninim momkom.

DENIS RODMAN, krilni centar Spursa i član Kuće slavnih (1997): *Ne osvajam poene. Kad sam u napadu, nemam*

UBRZO JE NAJBOLJI SPORTISTA NA SVETU KRENUO NA JUG, GDE JE IGRAO BEJZBOL U NIŽOJ LIGI, ŽELEĆI DA OSTVARI SAN SVOGA OCA, KOJI SE UVEK NADAO DA ĆE MAJKL POSTATI PRVOLIGAŠKI IGRAČ BEJZBOLA

pojma šta se jebeno dešava. Ali skokovi? To sranje moraš „zaslužiti“. Ja učim svoj zanat. Zamislim u glavi teren, loptu i sve što se dešava, istovremeno. Proučavam ljude koji šutiraju – kako obično šutiraju, kuda lopta odskoči kada promaše. Stekneš osećaj za to. To je kao kad bacaš kockice. Nekad osećaš da dolazi sedmica. Lopta je čudna stvar. Posmatram loptu, čak i na TV-u, i znam da li će otići desno ili levo.

Rodman iz Spursa je u tom plej-ofu nadmašio Oladžuvona u skokovima, ali je San rasturio Robinsona u finalu Zapadne konferencije. O'Nil je bio u finalu, a Oladžuvon ga je nadmašio u svakoj utakmici. Na kraju prve utakmice je definisan opšti trend, kada je Nik Anderson iz Orlандosa promašio četiri trojke zaredom. Sekundu pre kraja produžetaka Dreksler iz Roketsa je uprskaio dvokorak – ali Oladžuvon je ubacio loptu. Hakimov tim je pobedio Medžikse i drugi put osvojio titulu.

Eto koliko je on bio dominantan i opak. Fizički je bio kao panter. Mentalno je bio neumoljiv i okrutan.

MEKALUM: Njegovo odsustvo predstavljalo je šansu za sve ostale. Za Nikse i Pejserse, koji su bili blizu. Čak i za Orlandose sa Šakom, novom vrstom NBA igrača. Šak nije bio okrutan kao Džordan i Bird. On je više podsećao na Medžika, smeškao se i bio je duhovit, a odigrao je neke fantastične utakmice.

DŽORDAN: Najteže je održati nivo. Sva-ko može da odigra dobru utakmicu, ali na našem nivou nije svako sposoban da svaku utakmicu odigra dobro. To je najteže.

TILENDER: Ako poredite druge igrače sa Majklom Džordanom, shvatićete da mu nisu dorasli. Bio je to početak vremena u kome će igrači srednjeg rasta, koji ne igraju centar, početi da dominiraju zbog svoje veštine, kao i zbog pravila koja pomažu igračima na određenim pozicijama – a koja važe i dan-danas.

Mesec dana pre sezone 1995/1996. Bulsi su zamenili rezervnog centra Vila Perdjua za Rodmana iz Spursa, koji je već četiri uzastopne godine bio glavni skakač u ligi.

TILENDER: Bilo je to kao da je Džeri Kraus (glavni menadžer Balsa) dao Džeksonu tasmanijskog đavola i rekao: „Evo ti, File. Vidi šta možeš da uradiš sa ovim.“ To je možda bio Džeksonov najveći organizacioni poduhvat: održati tim na okupu sa ludakom u svojim redovima.

Rodman se jednom potukao sa Perdjumom na terenu. Jednom je izgurao Pipena sa terena. Čak je rekao i da ne oseća strahopoštovanje prema Džordanu.

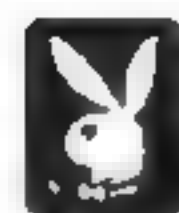
RODMAN: Jebe mi se za sve njih iz NBA.

MEKALUM: Sve se promenilo zato što je Džordan otišao. Reputacije su se promenile. Najviše Hakimova, koji je ostao upamćen drugačije zbog Majklovog odsustva. Hakim je možda bio najsvestraniji centar svih vremena kako u napadu, tako i u odbrani, i njegovo se ime spominje zajedno sa imenima velikana. Ali bez tih uzastopnih pobeda ljudi ga ne bi tako doživljavali.

Šta bi bilo da Džordan nije napustio košarku i posvetio se bejzbolu? Da li bi se danas pričalo o Hakimu? Naravno da o tome možemo raspravljati u teoriji, ali kada je Majkl bio na vrhuncu, njegova

mentalna i fizička veština bila je bez premca i nije bilo razloga da Bulsi ne pobe-
de i te dve godine. Bili su jedinstveni po tome što su imali neverovatnu želju da pobe-
de. I ne samo da pobe-
de – bilo je gro-
zno veće u Sakramentu i neko bi možda
poželeo da se odmori, ali Bulsi nisu hte-
li samo da pobe-
de Kingse. Hteli su da ih
ubiju i ponize, da razbesne njihove navi-
jače i to je sve bilo Majklov pristup igri.

TILENDER: Mi iz medija smo imali jed-
nu igru: Koji bi tim iz NBA pobedio na pr-
venstvu ako bi Majkl igrao za njih? Složili
smo se oko osam timova koji bi pobedili.

NAJTEŽE JE ODRŽATI NIVO. SVAKO MOŽE DA ODIGRA DOBRU UTAKMICU, ALI NA NAŠEM NIVOU NIJE SVAKO SPOSOBAN DA SVAKU UTAKMICU ODIGRA DOBRO. TO JE NAJTEŽE

To što visim sa Džordanom treba da bude vest dana? Molim vas.

Rodman je u Čikago Bulsima okrenuo novi list. Davao je sve od sebe da se usavrši, ostajao je duže u teretani pripremajući se za Džordana i Pipena, pokušavajući da shvati kako se njihove lopte odbijaju od obruča i ubrzo je skakao i igrao odbranu bolje nego ikad.

Tokom treninga Džekson je video kako se tridesetdvogodišnji Džordan promenio. Zaključio je da je igranje bejzbola u nižoj ligi od Majkla Džordana napravilo boljeg igrača, možda čak i boljeg čoveka. Majkl je ponovo otkrio radost druženja sa ljudima, rekao je ovaj učitelj zena u svojoj knjizi *Jedanaest prstenova*: Duša uspeha. Nakon što je godinama besno gledala u svoje saigrače i očekivala da budu jednako dobri kao on, velika košarkaška zvezda naučila je da se prilagodi.

DŽEKSON (u knjizi *Jedanaest prstenova*): Majkl je usvojio nov način vodstva. Odlučio je da sa nekim igračima komunicira „fizički“, bilo gestovima ili, u Skotijevom slučaju, jednostavno svojim prisustvom. „Skoti je bio jedan od ljudi kojima sam bio potreban svakog dana“, kaže Majkl. „Ako bih uzeo slobodan dan, i on bi uzeo slobodan dan. Ali ako sam svakog

dana bio tu, on bi me pratio.“ Sa nekim drugim igračima, Majkl je komunicirao „emotivno“. „Na Denisa niste mogli da vičete“, rekao je. „Morali ste da pronadete način da na nekoliko sekundi prodrete u njegov svet kako bi on razumeo to što želite da mu saopštite.“ Bilo je i onih sa kojima je Majkl komunicirao na „verbalnom“ nivou: Na primer, sa Skotom Barelom, krilnim centrom Bulsa u periodu 1997–1998. „Mogao sam da vičem na njega i on bi sve shvatio, ali mu to ne bi poljuljalo samopouzdanje.“

U jednoj od najživopisnijih sezona u istoriji NBA – uključujući i Rodmanovu otkačenu frizuru – Bulsi su u periodu 1995–1996. nadmašili svačija očekivanja – osim Džordanovih. Pobili su sa 72:10, nadmašivši rekord Lejkera iz 1971–1972. sa Džerijem Vestom, Viltom Čemberlenom i Gejlom Gudričom od 69 pobeda u sezoni – rezultat kome nijedan drugi tim nije bio ni blizu. Džordan je imao prosek od 30,4 poena po utakmici i osvojio je svoju osmu titulu najboljeg šutera. Rodman je skakao kao lud i postao najbolji skakač lige. Kukoč je osvojio titulu najboljeg rezervnog igrača godine, Džekson je postao trener godine, a Džordan je MVP redovne sezone, Ol-star utakmice i finala protiv Pajtonovih potpuno poraženih Soniksa – kada je tasmanijski đavo Rodman doneo devet poena, pet asistencija i devetnaest skokova.

SMIT: Nekad je vladalo veliko uzbuđenje pred finale. Ne znam da li je jedan tim Zapadne konferencije ikada imao šanse da pobedi Bulse, makar i jedan jedini put.

VILKINS: Oni su tada bili savršeni, pravi „drim tim“ redovne sezone. I to ne samo zbog Džordana. Imali su najbolje igrače – Rodmana ispod koša, Kukoča u pripravnosti. Pogledajte samo Pipena. Majkl i on su igrali jednako. Skoti je bio odličan odbrambeni igrač, asistent i šuter koji ne propušta prilike. Kada je prihvatio ulogu, on i Majkl postali su savršena kombinacija.

RODMAN: Uspelo je. Kao što kaže Forest Gamp: „Život je kao kutija sa čokoladicama. Nikad ne znaš koju ćeš izvući.“

TILENDER: Mislilo sam da Rodman ima ozbiljnih emocionalnih problema, još od njegove problematične prošlosti. On je bio niko i ništa, čuvar na aerodromu „Dallas Fort Vort“ koji je upao u nevolje jer je krao satove. Nije bio zloban, samo napregnuto i drugačiji. Onda je iznenada postao zvezda sa Detroitima i kao da je poludeo. Prešao je u Spurse i ponašao se kao potpuni kreten i smetalo. Kada je prešao u Bulse, Majkl Džordan ga je doveo u red na terenu – većinu vremena – ali njegov ego je zagospodario njim i on je počeo da se glupira, postao je klovn i budala, ali je ipak ostao ludak koji je u nečemu bio bolji od svih ostalih: u skokovima. U nekim

utakmicama uopšte nije šutirao. Hvatao bi odbijene lopte i dodavao ih umesto da šutira. To je bilo uvrnuto. Fil je rekao da on „nervira“ drugi tim, i to je bilo tačno. Rodman je imao velike veštine i velike probleme, ali Bulsi su bili toliko dobri da je on mogao od svega toga da napravi cirkus i da to nikome ne bude važno. Mislim da je Fil bio svestan toga.

MEKALUM: Drugi timovi su imali svoje šanse. Tim Džez je dobio dve šanse.

Tim Juta dobio je krilnog centra Karla Poštara Malouna, koji nikada nije promašivao, i plejmejкера Džona Stoktona. Maloun je imao prosek od 27,4 poena, odmah iza Džordana, uz deset skokova po utakmici u periodu 1996–1997. Imao je procenat fild-golova od 55%. Stokton, sa svojim bezizražajnim licem i pulsom od 35 otkucaja u minutu – pulsom plaćenog ubice ili krave koja se odmara – počeo je da postavlja rekorde koje niko neće oboriti. Čak 15.806 asistencija (za skoro 4.000 više od Džejsona Kida i za 5.500 više od Stiva Neša) i 3.260 ukradenih lopti (za 581 više od Kida i za 751 više od Džordana).

TILENDER: Majkl je uništio nekoliko dobrih franšiza. Stare Bed Boj Pistonse, Sonikse, Kavalirse sa Bredom Doertijem i Markom Prajsom. A potom i Džez, sa Stoktonom i Malounom na vrhuncu svoje karijere. Išćupao im je srca.

Na prvoj utakmici finala 1. juna 1997. Pipen je asistirao Džordanu. Rezultat je bio 82:82, a Rodman je faulirao Malouna. Poštar je stao na crtju za dvojku samo 9,2 sekunde pre kraja utakmice. Pipen mu je prišao i rekao: „Upamti, Karl: Poštar ne isporučuje nedeljom.“ Maloun je promašio oba bacanja. Džordan je uzeo loptu, u poslednjem trenutku zakucao i odneo pobjedu.

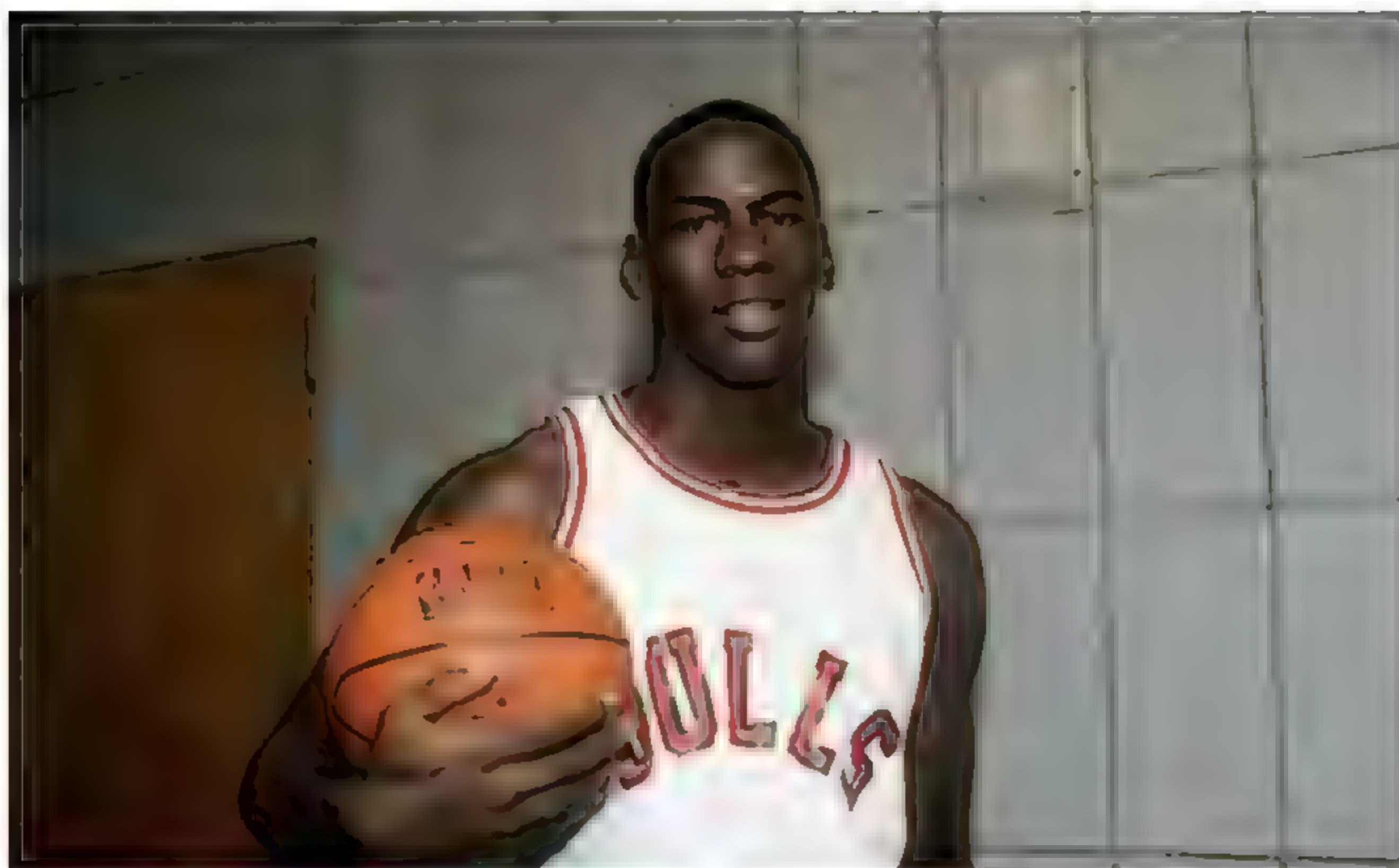
Rodman je tvrdio da mu je bilo teško da postigne svoj ritam na trećoj, četvrtoj i petoj utakmici u Solt Lejk Sitiju.

RODMAN (posle utakmice): Teško je ući u zonu zbog svih tih jebenih mormona.

Sezona je bila nerešena, a Džordan je dobio grip. U čuvenoj utakmici pod gripom njegovo (slinavo) visočanstvo osvojilo je 38 poena, uključujući i trojku u poslednjem minutu. Bulsi su, posle pobjede na šestoj utakmici sa rezultatom 90:86 ostali šampioni NBA lige.

VILKINS: Kada su pobedili Jutu, bilo je to kao da gledamo kako se legenda rada pred našim očima. Možda ste najbolji igrač u svom timu, možda ste član Ol-star ekipe, ali tada ste gledali Čikago Bulse i pitali se da li je ikada postojao tim koji bi njih mogao da pobedi.

TILENDER: Bulsi su tog oktobra otišli u Pariz, gde su bili dočekani kao „Bitlsi“. To je bilo potpuno otkačeno: Skoti, Fil, Rodman i Er Džordan, kao poslednji suludi rok-bend u sportu, u vremenu pre smar-

ŠAK NIJE BIO SLEDEĆI MAJKL. KOBE PLAŠI LJUDE. ISTO KAO I LEBRON. ON SE NE DRŽI JEDNOG TIMA, KAO MAJKL I MEDŽIK. LEBRON JE SUVIŠE AGRESIVAN

tfona i interneta. Džordan i Rodman su svuda išli sa telohraniteljima, koji su bili radnici obezbeđenja i bivši panduri. Koji je košarkaški tim ikad radio tako nešto?

MEKALUM: Majkl je bio Majkl, pa je i završio u svom stilu.

Šesta utakmica finala 1998, rimeč između Bulsa i Džeza. Krajem četvrte četvrtine Bulsi gube za jedan poen. Džordan je izbio loptu iz Malounovih ruku. Deset sekundi, devet, osam... gurnuo je odbrambenog igrača Brajona Rasela i izveo skok-šut sa šest metara.

DŽORDAN (posle utakmice): Nijednom nisam posumnjao u sebe. Nijednom, tokom cele utakmice.

TILENDER: Stvar je u tome što je Maloun proglašen za MVP-ja NBA lige iako je Džordan očigledno bio bolji. To ga je sasvim razbesnelo. Mrzeo je kada bi neko pokušao nešto da mu oduzme, i zato je oteo loptu od Malouna i izveo to klasično bacanje.

Svojim drugim tree-peatom Bulsi su postali najbolji tim u novijoj istoriji. Ali šta je to značilo? Lejkersi, čiji je trener bio Džekson, a igrači Šakil O'Nil i Kobe Brajant, ostvariće tri pobeđe između 2000. i 2002. Spursi će za vreme trenera Grega Popovića sa igračima Timom Dankanom, Tonijem Parkerom i Manuom Dinobilijem osvojiti tri titule između 2003. i 2007. Ali niko od njih nije postigao tri uzastopne pobeđe i vladao terenom onako kako su to Džordanovi Bulsi radili kada su bili na svom vrhuncu.

TILENDER: Hakimovi Hjuston Roketsi ne bi osvojili dve titule da Džordan nije napravio tajm-aut i otišao da igra bejzbol.

Bulsi bi imali osam uzastopnih pobeđa.

MEKALUM: Osam uzastopnih pobeđa? Da, verujem da bi pobedili i te dve godine da su imali Majkla. Da se tako poklopilo, Džordan i Bulsi imali bi osam uzastopnih pobeđa u osam godina. U marketinškom pogledu ne verujem da je liga bila zadovoljna tim godinama pauze između dve serije od po tri uzastopne pobeđe. Sportske lige pričaju kako vole jednakost, ali slava se mnogo bolje prodaje, a u tome niko nije bio bolji od Džordana. Čak i danas, njegova slava je zapanjujuća. Kada predajem kulturu sporta, pitam studente ko im je omiljeni košarkaš. Polovina kaže Majkl Džordan, a druga polovina LeBron Džejms!

Pri kraju svoje karijere, izgledalo je da će Džordan predati štafetu. Majklova era, dani najboljeg i najunosnijeg sportiste našeg vremena, možda će postati Šakova era. Šak je bio veoma unosan igrač u vreme kada je liga tragala za sledećom zvezdom, za „sledećim Majklom“. Bio je tu i Pent Hardavej, kao i Grent Hil, ali Šak je bio najbolji kandidat. Da se zaista potrudio, mogao je imati prosek od 40 i 22, ali on nije bio takav. Da budem iskren, imao je i mnogo neprijatnih povreda. Ali nije bio kao Majkl. Nije pokušao da bude veći od svoje slave.

Šak je imao svoje trenutke: četiri šampionska prstena, nagrada MVP i glavna uloga u Kazamu, verziji Spejs Džema za siromašne. Kada je bio mali, skakao je sa krova porodične kuće pokušavajući da dokaže da može da leti. Ovaj košarkaš visok 216 centimetara i težak 147 kilograma jednom je polomio WC šolju jer je bio preveliki za nju. Snimio je jedan rep album, *Shaq Diesel*, koji je postao platinast, i nesumnjivo je bio najveća zvezda lige posle Džordana.

MEKALUM: Ali Šak nije bio sledeći Majkl. Ni dan-danas ne postoji košarkaška zvezda njegovog ranga. Kobe plaši ljude. Isto kao i LeBron, velikim delom zbog

one TV emisije Odluka. LeBron je veoma zanimljiv slučaj. Nije ostao u jednom timu, kao Majkl i Medžik, a prebacuju mu i to što mu je Dvejn Vejd pomagao, ali postoji tu i nešto više od toga. Mislim da se ne radi o rasističkom, nego o rasnom problemu. LeBron je agresivan – prema belcima – onako kako to Majkl i Medžik nikada nisu bili. Za većinu Amerikanaca on je jednostavno suviše nekulturan.

Džordan se povukao u januaru 1999, ali se onda vratio kako bi se pridružio Vašington Vizardsima 2001. Imao je prosek od 22,9 i 20 u dve sezone sa njima, ali tada je već bio samo odličan i ništa više. Džordan danas ima 51 godinu i suvlasnik je tima Šarlot Hornets. Prošle godine, njegove er džordanke koje je nosio na onoj čuvenoj utakmici pod gripom prodate su na aukciji za 104.765 dolara. Njegov stari saigrač Rodman, koji ima 53 godine, okončavši svoju misiju nezvaničnog ambasadora u Severnoj Koreji, otišao je na lečenje od alkoholizma. Njihov stari zen-učitelj Džekson ima 69 godina i novi je predsednik Njujork Niksa.

SMIT: Ne znam da li se danas igra bolje ili gore nego tada. Svakako se igra drugačije – igra je lepša, fluidnija i slobodnija u poređenju sa onim vremenom.

Knjiga rekorda kaže da su Boston Seltik-

U JEDNOJ OD NAJŽIVOPISNIJH SEZONA U ISTORIJI NBA – UKLJUČUJUĆI I RODMANOVU OTKAČENU FRIZURU – BULSI SU U PERIODU 1995–1996. NADMAŠILI SVAČIJA OČEKIVANJA – OSIM DŽORDANOVIH. POBEDILI SU SA 72:10, NADMAŠIVŠI REKORD LEJKERSA IZ 1971–1972. SA DŽERLJEM VESTOM, VILTOM ČEMBERLENOM I GEJLOM GUDRIČOM OD 69 POBEDA U SEZONI

si osvojili najviše titula u NBA, ukupno 17, a iza njih su Mineapolis – Los Angeles Lejkersi sa 16. Zatim idu Čikago Bulsi sa šest, sve u onih osam godina između 1991. i 1998. kada su imali šest pobeđa u finalu i nijedan poraz. Za 68 godina postojanja lige, nijedan drugi tim nije imao više od pet pobeđa.

MEKALUM: Znaite šta je čudno u vezi sa Majklom? Van terena on uopšte nije harizmatičan. LeBron ima snažnu harizmu i kad nije na terenu. On je sto puta bolji glumac nego što je Majkl ikad bio. Medutim, ko je najbolji košarkaš svih vremena? Mislim da je dosad postalo jasno da neće biti sledećeg Majkla. Postoji samo jedan. 🏀

ČETIRI ZLATNE MEDALJE ZA BARCAFFE

U italijanskom gradu Breša ove godine održano je već šesto Međunarodno takmičenje u ocenjivanju kvaliteta mešavina kafe (International Coffee Tasting). Takmičari iz petnaest zemalja su prijavili 149 mešavina espresso, filter i moka kafe. Uprkos oštroj konkurenciji, *Barcaffe* je ove godine oborio sve rekorde i osvojio čak četiri zlatne medalje! Takmičenje svake dve godine organizuje Međunarodni institut degustatora kafe (L'Istituto Internazionale Assaggiatori Caffè). Međunarodna ocenivačka komisija je ocenjivala napitke od kafe na osnovu brojnih kriterijuma, kao što su zaokruženost ukusa, jačina arome, struktura i postojanost pene. Grupi ovogodišnjih dobitnika zlatnih medalja priključila se i mešavina espresso kafe *Barcaffe Prestige Crema*, koja se prži i pakuje u pržionici u Beogradu, a namenjena je ljubiteljima espresso kafe na srpskom tržištu. *Barcaffe* proizvodi su time potvrdili svoj vrhunski kvalitet, i to na svetskom nivou.

KRALJ MINERALA

Želite najbolje za svoje zdravlje i pitate se koju flaširanu mineralnu vodu da izaberete, koji mineral bi trebalo da bude dominantan u njenom sastavu? Najvažniji princip izbora mineralne vode je izbalansirana mineralna kompozicija, koja će Vašem organizmu pružiti što više minerala koji su mu neophodni u idealnom odnosu. Poželjno je da mineralna voda sadrži silicijum, što više bikarbonata, a što manje natrijuma, hlorda i sulfata, dok je idealan odnos kalcijuma i magnezijuma u vodi 2:1 jer se jedino u tom odnosu najbolje apsorbuju oba elementa. Zahvaljujući tome što više od 40.000 godina prelazi preko magmatskih, metamorfnih i sedimentnih stena, mineralna voda *Knjaz Miloš* je savršen izbor jer poseduje izvanrednu balansiranu mineralnu kompoziciju koja nam je potrebna svakog dana. Priroda nam je dala kralja minerala. Koristimo ga!

NA RATE BEZ KAMATE

AIK Banka pripremila je za svoje klijente, korisnike kreditnih kartica, posebnu pogodnost – kupovinu i podizanje gotovine sa otplatom na rate, bez kamate. U okviru ove usluge, klijentima AIK Banke omogućeno je da sve vrste transakcija, izvršene bilo kojom kreditnom karticom AIK Banke na POS uređajima ili bankomatima u Srbiji i inostranstvu, otplaćuju na tri, šest, devet ili 12 jednakih mesečnih rata. Plaćanje na rate moguće je za sve vrste transakcija, bez obzira na iznos. Na transakcije koje su podeljene na rate ne obračunava se kamata, uz uslov da se obaveze izmiruju u celosti u rokovima dospeća. Jedino ograničenje je raspoloživi iznos sredstava na kreditnoj kartici. Zainteresovani za korišćenje usluge plaćanja kreditnom karticom na rate mogu se registrovati u svim poslovnica AIK Banke.

HUMANI PODUH VAT FRUCTALA

Kompanija *Fructal* obeležila je 40. rođendan *Fruteka*, jedne od najpoznatijih robnih marki namenjenih najmladima. *Fructal* je tim povodom donirao 40.000 evra mališanima i njihovim porodicama iz cele regije, a u Srbiji pružio podršku Centru za zaštitu odojčadi, dece i omladine doniranjem sredstava u vrednosti od 6.000 evra. Na ovaj način *Fructal* je podržao različite projekte u šest država regije, sa ciljem da deci olakša odrastanje.

Гришница

ПОНЕДЕЉАК 20:50

www.happytv.tv

happy

telenor | banka

SKRIVENE RADOSTI, NETROŠKOVI

PROGRESIV TEKUĆI RAČUN

BEZ
PROVIZIJE

Uz mesečno održavanje u iznosu od 300 dinara, viševalutni Progresiv tekući račun ti omogućava niz usluga bez skrivenih nadoknada i provizija. Otvori ga bez odlaska u banku – popuni zahtev putem Telenor banka mobilne aplikacije, a ugovor ti isporučujemo na kućnu adresu. Otkrij tekući račun koji ti daje više.

Sva plaćanja u zemlji

BEZ NAKNADE

(Re)Izdavanje osnovne kartice

BEZ NAKNADE

Isplata gotovine na bankomatima drugih banaka u zemlji

BEZ NAKNADE
Prvih 5 podizanja mesečno

Sve notifikacije

BEZ NAKNADE

www.telenorbanka.rs
Kontakt centar 063 9005*

* Pozivi iz Telenor mreže su besplatni, dok se pozivi iz drugih mreža tarifiraju po cenovnicima definisanim u tim mrežama.

SVUDA GDE SI TI